

ЧОМУ СТОР.
ПОВЕРТАЄТЬСЯ
ДЕФІЦІТ ТОВАРІВ **20**

ДЕ РЕАЛЬНО СТОР.
ЗНАЙТИ
РОБОТУ **26**

ПРО НЕНАВІСТЬ РОСІЇ СТОР.
ДО УКРАЇНИ – КЛАСИК **36**
ЖУРНАЛІСТИКИ В. НАДІЇН

КІМ ГРУЗИНІ
МОЖУТЬ ЗАМІНИТИ
MIXO
СТОР. 34

5 Тиждень

український www.ut.net.ua

№ 13 (74), 3 – 9 КВІТНЯ 2009 р.

ТЯГНИБОК – ЦЕ ЛЮБОВ?

Нові послання українського націоналізму
з перших вуст. Стор. 14

ISSN 1996-1561

13>

9 771996 156002

PIQUADRO

ATTRIBUTE

ексклюзивні аксесуари

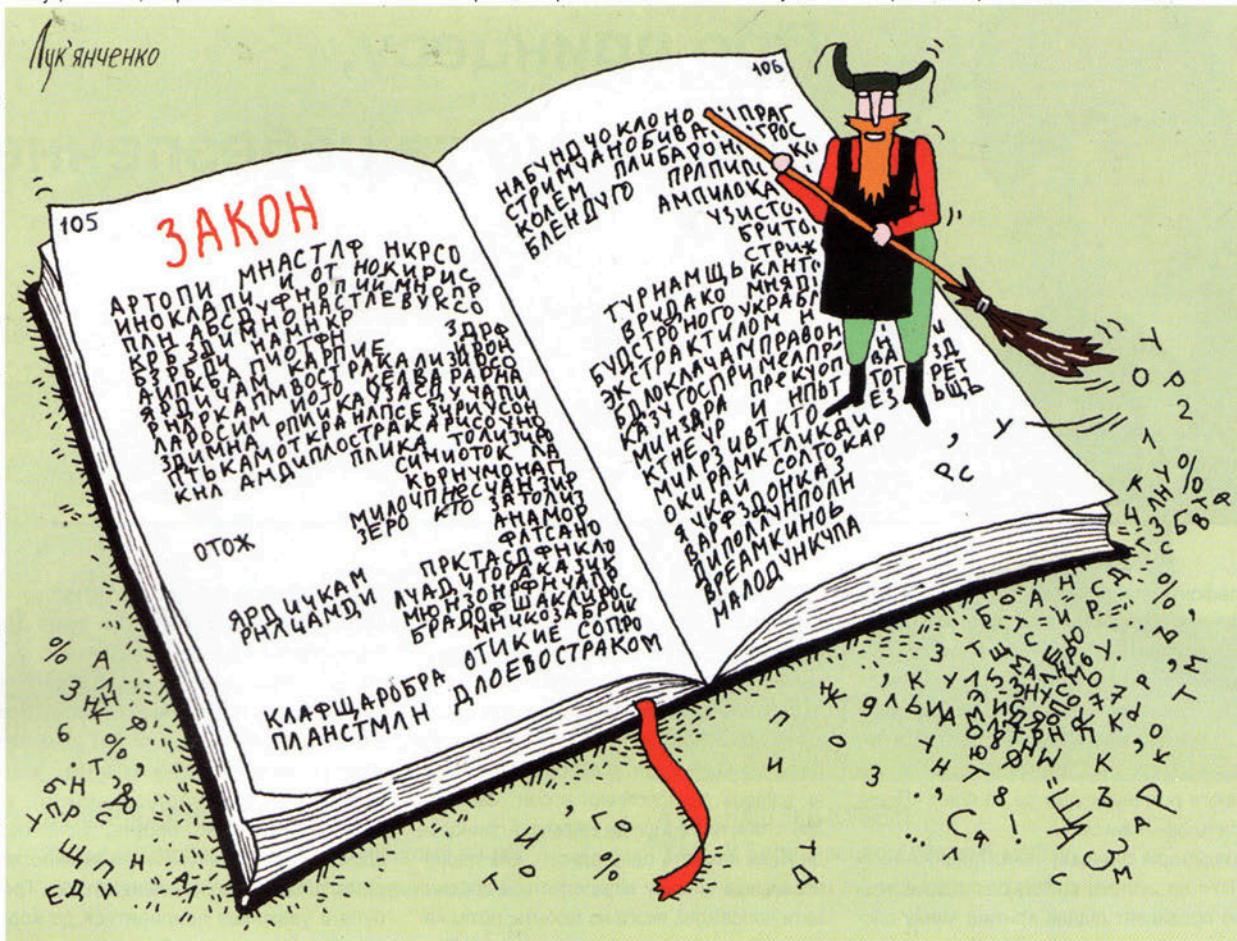
Мережа бутіків «ATTRIBUTE»: м. Київ: ТРЦ «Україна»; ТРЦ «Караван»; ТРЦ «Піраміда»;
ТРЦ «Глобус»; м. Одеса: ТРЦ «Платан Плаза»; ТЦ «Афіни»; м. Донецьк: ТЦ «Декор-Сервіс»;
м. Дніпропетровськ: ТРЦ «Мост-Сіті-Центр»; ТРЦ «Караван».

/044/ 22-393-22

✓ Унікальні цінові пропозиції по купцям!

ОБРАЗ

Конституція – ось що зараз непокоїть наших політиків. Не криза, не крах банків, а саме Конституція. Кожен прагне її переписати. Не змінити, не внести додовнення, а переписати. І обов'язково під себе. Вже є проекти від Анатолія Гриценка, Олега Тягнибока, БЮТ,

ЛП. ЦЛУ та непевніства. Ак саєнпаки бептүл узғатамақта, алғы союз қочттыйи 321 пік үй 100 баһарда не непенчебарын, ал тиіктік 27 пәнде

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Сергій Литвиненко
Заступник головного редактора
 Наталя Васютин
Редактори Анатолій Астаф'єв, Вікторія Герасимчук,
 Дмитро Губенко, В'ячеслав Дарпнянц, Ігор Кучук,
 Андрій Лаврік, Катерина Липа, Вікторія Поліненко
Журналісти Анна Бабінець, Жанна Безп'ятчук,
 Богдан Буткевич, Василь Васютин, Сергій Гузь,
 Інна Завгородній, Роман Кавачій, Вероніка Кіфічак,
 Олександра Киричко, Валентина Кузик,
 Наталя Петринська, Олена Чекан
Літературні редактори Олександр Григор'єв,
 Лариса Мінченко
Контент-редактор сайті Таня Овчар

Генеральний директор Микола Шейко
Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Віталій Столига
Дизайнери Юlia Довсах, Ганна Єрмакова,
 Тимофій Молодчиков
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більзд-редакція Олександр Чекменев, Валентина Бутенко
Фотографи Анатолій Белов, Андрій Ломакін
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Титаренко
Директор зі збути Олександр Грищенко
Директор з реклами Світлана Єгорова,
 (097) 962-55-42, e-mail: yes69@ut.net.ua
Відділ ПРОМО та PR Наталія Сан'ян
Відділ маркетингу Ганна Кашида

Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
Друк ТОВ «НОВИЙ ДРУК»,
 Київ, вул. Магнітогорська, 1
 № зам. 093836
Наклад 30 700
Адреса для листування
 03067, Київ, а/с №2
E-mail: OFFICE@UT.NET.UA
Телефон (044) 351 1300
Виходить щоп'ятниця
Розповсюджується
 в роздрібній торгвлі
ТА ЗА ПЕРЕДПЛАТОЮ
Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319

Про принцесу, вульгарне та небезпечне

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Телефонувала паризька родичка, розповіла пречудову історію. Другий місяць Франція гуде: місцеві інтелектуали обурені висловлюваннями свого президента, а пірсічні французи ладні на барикадах захищати національну культуру. Виявляється, президент Ніколя Саркозі *не любить* класичного роману мадам де ла Фаєт «Принцеса Клев». Ганьба!

Передісторія скандалу така. Три роки тому в Ліоні на зустрічі з місцевою адміністрацією президент піддав критиці чинну систему іспитів для чиновників. Виявляється, щоб обійтися посади в державному апараті, треба пройти нелегкі тести, окрема на знання класичної літературної спадщини. Пан Саркозі поділився своєю відрazoю до старого нудного роману, але тоді ніхто не звернув на це особливої уваги. Інформація спливла ніби випадково: британська *Guardian* згадала давній вислів французького президента, і раптом на публікацію відгукнулися французькі ЗМІ. А далі здійнялася хвиля підтримки мадам де ла Фаєт: наступного дня в книгарнях зробили наліпки та паперові стрічки: «Книжка, яку не любить президент Саркозі». З'явилися значки та футболки «Я читаю «Принцесу Клев». Студенти Сорbonni влаштували просто неба біля паркана Пантеону публічні читання твору. I, головне, продаж роману зріс у кілька разів: на березневому Салоні книги терміново додрукований наклад у 2000 примірників розмели за кілька годин.

Відданість французів своїм культурним іконам зворушше. Mari-Madlen P'юш де

ла Вернь графіння де ла Фаєт була фрейліною Анни Австрійської, активною учасницею літературних салонів, де народжувалася Фронда, подругою ла Рошфуко та Расіна. Вона написала чотири романи та книгу мемуарів, але тільки «Принцеса Клев» залишилася в історії літератури як взірець психологічної прози. Франція, XVI століття, герцог де Ньюмор і принцеса де Клев кохають одне одного, але доброжесна пані спершу відмовляється зраджувати чоловікові, якого не любить, потім карає себе за те, що стала причиною його смерті від стресу, а потім іде в черниці. Коротше кажучи, це історія того, як жінка «не дає» протягом усіх трьохсот сторінок. Зрозуміло, як на цю апологію цноти мав реагувати Саркозі, відомий як відданий шанувальник жіночої краси в усіх її виявах. Насправді колізія має другий шар. Захист «Принцеси Клев» є складовою суспільного протесту проти майбутньої реформи системи вищої освіти. Саркозі зирається, по-перше, змусити університетську професуру менше займатися абстрактними науковими дослідженнями, а більше викладати, по-друге, підсилити інженерно-технічні дисципліни за рахунок гуманітарних: мовляв, годі плодити безробітних-літературознавців. Тобто президент зазихнув на красне письменство, філософію – нібито марні й непоживні, але традиційно шановані в країні, що першою в світі заснувала літературну Академію – якраз у рік народження мадам де ла Фаєт. Крім того, французи не надто толерують свою стійку репутацію розпусників-гульвіс, і

спрощений підхід до «жіночого питання» з боку президента здається їм дещо вульгарним, а вульгарне – небезпечним.

Нам, вочевидь, залишається сприймати весь цей галас як анекдот, адже в нас кандидатові у чиновники №1 електорат ладен подарувати Анну Ахметову, Ісаака Бебеля та Гулака-Артемовського, але завидки все одно беруть. Слід поза-здрити громадянській активності – осмисленій, щирій, непідкупний. Треба було б уважніше придивитися до корисного досвіду селекції держслужбовців. Звісно, запозичити його буквально на-всяк чи вдається: залишимося без держапарату, бо іспит на знання Шевченка, Франка та Лесі Українки навсяк чи витримає більш ніж один відсоток державних мужів, але хоча б якісь елементи... Нехай би прокинулось в них рятівне для нації відчуття, що культуру зачіпати не можна. Спrijмайте це як снобізм і показуху, аби ж воно сприяло безпеці держави. Бо годі шукати більшої небезпеки для України, ніж ті личка з печаткою хамства та невігластва, якими можна помилуватися у владних коридорах усіх рівнів, не кажучи вже про політичні ток-шоу. Нехай читають. Гірше не буде.

I ще цікава деталь. Я спеціально перевірив: у жодній статті чи виступі президентові – синові іммігранта, представників «некорінної нації» не закидають, що ось, мовляв, «ці зайди паллюжать наші святыні». Але я усвідомлюю: для такої толерантності одного іспиту не вистачить. Потрібні 374 роки Академії.

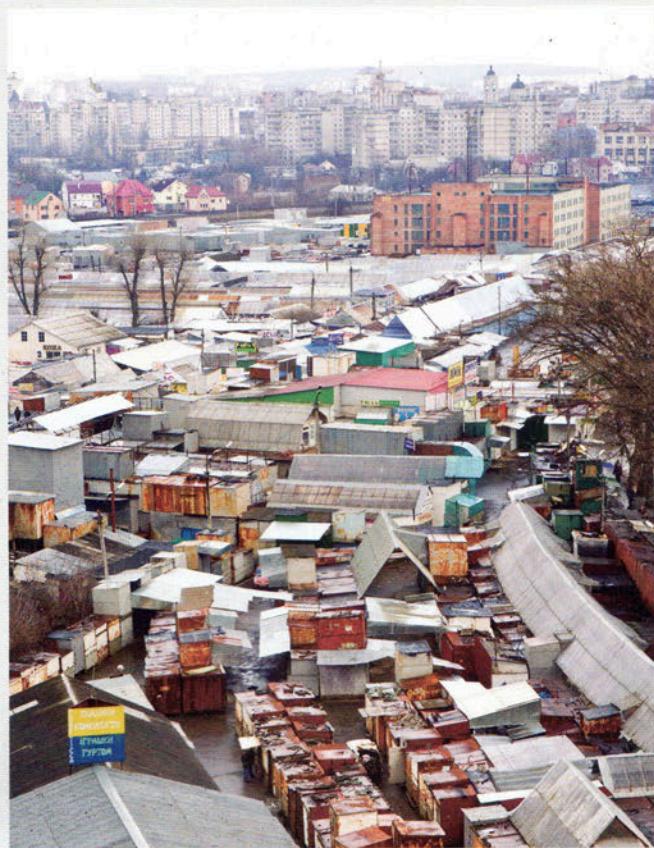

ФОТО: AP

34 СКИНУТИ MIXO
На кого грузинська опозиція
хоче помінти Саакашвілі

ФОТО: МАКСИМ ЛЕВІН

40 НАШ ЕКС-КУВЕЙТ
У Бориславі досі качають нафту,
хоча її там лишилося як кіт наплакав

- ОБРАЗ**
- 3 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ**
Малюнок Ігоря Лук'янченка
- ОСОБИСТА ДУМКА**
- 4 Авторська колонка Юрія Макарова**
- НА ЧАСІ**
- 6 ФОТО ТИЖНЯ**
- 8 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ**
По кому подзвін «Свободи»
- 10 УСЕ, ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ**
про зміни до Конституції
- 11 МАЙЖЕ СЕРІОЗНО**
Про австралійське диво
- ВПРИТУЛ**
- 14 ІНВЕСТИЦІЙНО
ПРИВАБЛИВИЙ НАЦІОНАЛІСТ**
Олег Тягнибок про фінансовий та ідеоло-
гічний потенціал «Свободи»
- 20 ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА БАЗАР**
Чому країну очікує ренесанс базарної
торгівлі
- 26 ВЛАШТОВАНІ КРИЗОЮ**
Центри зайнятості не можуть
упоратися з натовпом безробітних
- 30 НЕ ДУЖЕ СТРАШНИЙ ГРИП**
Українців залякають пандемією,
щоб змусити вакцинуватися
- 32 МІСІЯ ЗДІЙСНЕНА**
НАТО шукає своє місце у світі
- 36 ПРО КОРИСТЬ
НЕНАВІСТИ РОСІЇ ДО УКРАЇНИ**
Погляд класика
радянської журналістики
Володимира Надіїна
- МИ**
- 44 ЗАКАРПАТСЬКИЙ ПРЕФЕРАНС**
Про виникнення
і загибель Карпатської України,
що проіснувала лише три дні
- НАВІГАТОР**
- 48 РОСІЙСЬКА АМЕРИКА**
Тиждень побував
на Командорських островах
- 52 СКАЛОК ВІЧНОСТІ**
Фотографія змінное форму
і вигляд, але й далі живе
- 54 ГНУЧКЕ ПЕРЕМІР'Я**
Сильні і слабкі боки вітчизняної
художньої гімнастики
- 56 ОПЕРАЦІЯ «ГОГОЛЬ-200»**
Про мистецькі заходи
з нагоди 200-річчя письменника
- 60 АРТ & ФАКТ**
Живопис Петра Бевза
- 62 ВІДГУКИ**
Вистави, фільми, виставки, книжки
- 64 КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ**
- НАШ ТИЖДЕНЬ**
- 66 КІЛЬКА СЛІВ ВІД
ЖУРНАЛІСТІВ ТИЖНЯ**

Цинізм залишився

Вочевидь, у вівторок Віктор Ющенко востаннє звертався з посланням до парламенту в рані глави держави. Наступного ж дня Верховна Рада затвердила дату нових президентських виборів – на три місяці раніше, ніж усі розраховували. Кажуть, це був хід у відповідь на президентську ініціативу переробити Конституцію (докладніше на стор. 10) і чергову загрозу розпуску. Сильний хід. Не виключено, що тепер проект Основного Закону посяде своє місце в історії вітчизняної політичної думки поруч із забутим словом «імплементація», яке Леонід Кучма повторював, ніби мантру. До того ж Рада заблокувала пакет антикризових законів, давши привід Юлії Володимирівні зажуритися: «Ми думали, що після такого надихаючого звернення президента до парламенту цинізм в українській політиці завершено... На жаль, цинізм залишився». Це було ще напередодні голосування за дату виборів.

Фото: Микола Лазаренко

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ВІКТОР ЮШЕНКО
переписав Конституцію

Президент передав до парламенту свій проект змін до Конституції. Згідно з ним Україна має перейти до двопалатного парламенту. Детальніше про запропоновані президентом зміни читайте на стор. 10.

РОМАН
БЕЗСМЕРТНИЙ
повертається в партію

Заступника голови Секретаріату президента буде призначено в. о. голови виконкому партії «Народний союз «Наша Україна». Раніше Безсмертний обіймав посаду голови виконкому НСНУ, від якої відмовився в липні 2007-го. Він вже рік не є членом партії (вийшов із неї в лютому 2008-го).

НИКОЛЯ САРКОЗІ
шантажує G20

Президент Франції погрожував зірвати саміт G20, якщо він не підтримає пропонуваних Францією заходів із суверінітетом і глобальнішим фінансовим регулюванням. Саркозі сказав, що Франції не потрібен саміт «з гарними словами, але без зобов'язань».

АНГЕЛА МЕРКЕЛЬ
захищає інтереси Росії

Канцлер Німеччини вважає, що ЄС і Україна не повинні конфліктувати з Москвою щодо модернізації української газотранспортної системи. «Так, безумовно, Україна є суворою державою. Але йдеться про газотранспортну систему з її вмістом, тому, природно, Росія має брати у цьому участь», – вважає канцлер.

МАО ЦЗЕДУН
хотів звести рахунки з СРСР

Перший голова КНР пропонував Японії звести рахунки з СРСР щодо територіального питання і повернути Курили під юрисдикцію Токіо. Про це свідчать розсекречені китайським МЗС стенограми виступів Мао Цзедуна. У документі йдеться про його зустріч з японською делегацією, що відбулася 10 червня 1964 року.

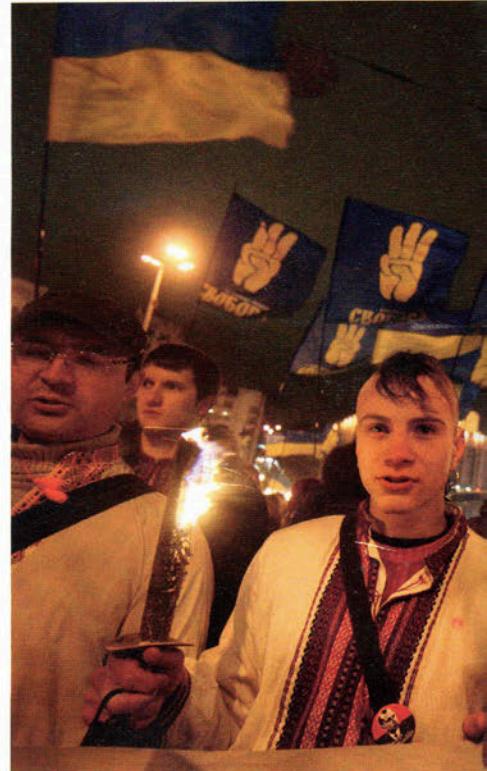
По кому
подзвін
«Свободи»

Оговталися. Подобається це комусь чи ні, а нам далі жити з Олегом Тягнибоком

Олег Ярославович скаржиться, що його свідомо ігнорують. Має рацію. Журналісти ним гребують. Пишуть поза очі. Не запрошують на ток-шоу. Не знають, що з ним робити. Дарма. Успіх «Свободи» на виборах у Тернополі – це феномен національного масштабу, який попри регіональні особливості, попри втручання ручного керування, попри кричущі помилки конкурентів засвідчує новий політичний пейзаж у країні.

Тлом цього пейзажу є тотальна огіда до політики як такої й політиків персонально за списком. Країна, або принаймні частина країни, готова купитися на прості й зрозумілі гасла, особливо якщо їх почистити від неполіткоректних деталей. Що ж, не ми перші, не ми останні. Дивно не те, що нарешті потужно заявила про себе політична партія націоналістичного спрямування. Дивно, що це сталося так пізно. Адже попередні спроби були або суто локальними, або відверто маргінальними, або мали відчутні риси штучних політичних чи навіть арт-проектів, або все це разом.

Чи небезпечна «Свобода» для України? Я вважаю, що так. І не тому, що вона неминуче провокує активіза-

цію проросійської п'ятої колони, а тому, що пропонує прості рішення там, де потрібні складні системні стратегії. Подолання світової рецесії плюс модернізація національної економіки – це не ті завдання, які вирішуються засобами профспілкового «солідаризму» зразка Сіборського-Мельника (офіційна програма «Свободи»), не той інструмент. Але є ділянки, де жодних надскладних технологій не треба. Виконувати функціональні обов'язки. Виконувати обіцянки. Не красти, не «дерібаніть». Якщо виділили кошти на асфальт, то покласти асфальт на

ОПИТУВАННЯ

Суперечливий Гоголь

Думки українців щодо спадщини письменника розділилися

Микола Гоголь – водночас і український, і російський письменник, а відзначати його ювілей слід на офіційному рівні в обох державах. Так вважають більшість українців, опитаних у межах соціологічного дослідження, яке напередодні святкування 200-річчя від народження видатного письменника провела компанія Research&Branding Group.

За спільне святкування ювілею Гоголя з Росією висловилися 58,7% респондентів, 12,4% не підтримують цієї ідеї, вважаючи, що Україна має відзначати цей ювілей самостійно, 10,1% упевнені, що Україна взагалі не повинна звертати увагу на цю дату, а 18,8% не змогли визначитися зі своєю думкою з цього приводу або відмовилися відповісти.

НА ЧАСІ

дорогу, а не гроші собі в кишеню. Вгамувати апетити. Щойно з'явила сила, яка попри весь попередній негативний досвід зможе переконати виборця, що її руки не крастиуть, а покращуватимуть життя вже сьогодні, довірливий українець їй повірить, бо це як норма закладено в його культурну матрицю.

Бодай з одним у висловлюваннях Тягнибока та його адептів можна погодитися беззастережно: в Україні досі повсюдно процвітає українофобія — байдужість, зверхність, копійчаний сnobізм, класичне «панське» хамство («панське» в

лапках, бо варто подивитися на тих «панів») стосовно всього, що озвучене українською, сформульоване в українській системі координат. Українізація освіти, преси, телебачення, книгодавництва залишається здебільшого імітацією бурхливої діяльності. Можна сперечатися, наскільки мова й культура титульній нації вийшла з гетто (хтось каже, що ні, хтось стверджує, що вже так), але територія, де вона почувається комфортно, незіставна навіть із арифметичною часткою в складі населення українців за кров'ю та ідентифікацією, не кажучи вже про їхню роль у державі.

I годі маніпулювати причинами та наслідками. Не тому в Луганську готуються збудувати пам'ятник Катерині II та «жертвам ОУН — УПА», що в Тернополі перемогла «Свобода». Все навпаки і за хронологією, і за суттю: націоналісти продемонстрували силу, тому що українська держава виявила неспроможність (відверто кажучи, їй не надто велике бажання) по-справжньому забезпечити права більшості своїх громадян, захистити їх від реальної дискримінації, інформаційного тиску з-за кордону та помийв люмпенізованої квазіросійської квазікультури.

Тому чинним політикам «вищої ліги» (за висловом самого Тягнибока) не варто питати, по кому подзвін.

Юрій Макаров

На стор. 14 читайте інтерв'ю з Олегом Тягнибоком

На вашу думку, Микола Гоголь — це:

Чи потрібно перекладати твори Гоголя українською?

Дослідження проводила компанія Research & Branding Group на замовлення української філії Інституту країн СНД. Опитано 2067 респондентів у всіх областях України та АР Крим віком від 18 років. Статистична похибка не перевищує 2,2%.

П'ЯТЬ ПОДІЙ

ВИБОРИ. Верховна Рада призначила вибори президента України на 25 жовтня 2009 року. «За» проголосував 401 депутат.

СКОРОЧЕННЯ. Міносвіти хоче відмовитися від держзамовлення на підготовку спеціалістів у непрофільних видах.

СУПЕРАФЕРА. 74,6 млн грн привласнили собі клерки одного зі столичних банків, виписуючи кредити на неіснуючих громадян.

ОБВАЛ. У с. Розтоки (Чернівецька обл.) обвалився міст через річку Черемош, збудований після минулорічної ліпневої повені.

АКЦІЗ. Парламент ухвалив зміни до закону, що підвищують ставки акцизного збору на алкоголь, цигарки та дизпальне.

Усе, що треба знати про зміни до Конституції

Головною політичною темою цього тижня стало обговорення нового проекту Конституції України, запропонованого Віктором Ющенком. Нинішній президент пішов набагато далі за свого попередника і не обмежився лише деякими змінами, а фактично переписав Основний Закон. Найбільший галас здійнявся навколо повноважень у трикутнику президент – уряд – парламент. Політики дискутують, чи потрібні Україні двопалатні Національні Збори та чи не потрібує Ющенко собі тепле містечко у вигляді довічної посади у Верхній палаті цих Зборів – Сенаті. Певна річ, з усіма привілеями такої посади, наприклад, у вигляді недоторканності. Та головне, що за лаштунками цих баталій намагаються тихо відредактувати ту частину чинної Конституції України, що визначає наші головні права, які не можуть бути скасовані. Ющенко впевнений, що його проект схвалить нинішній або інший склад Верховної Ради, але все одно пропонує ухвалити нову Конституцію на Всенародному референдумі. Тож кожен має особисто зважити, чи погоджується він на такі зміни

1 Працюй цілодобово

Пропонується вилучити з Конституції право на законодавче встановлення максимальної тривалості робочого часу. Якщо це станеться, то роботодавці, які засідають у Верховній Раді, нарешті зможуть змінити трудове законодавство і дозволити власникам підприємств встановлювати будь-яку тривалість робочого дня і тижня. До того ж за понаднормову працю не доведеться платити подвійний тариф. Зате мінімальну відпустку пропонують аж у тридцять днів, тоді як нині її триваєсть у Конституції взагалі не визначена.

2 Будинки пристарілих не потрібні

Сьогодні держава зобов'язана створювати мережу державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Стаття Конституції передбачає обов'язок будувати, наприклад, спеціальні інтернати і будинки для інвалідів чи пристарілих. Згідно з пропонованим проектом нової Конституції чиновників буде позбавлено цього клопоту – вони лише підтримуватимуть функціонування таких закладів. Хто їх будуватиме, невідомо.

3 Харчі, одяг і житло

Нині кожному гарантується право на достатній життєвий рівень і для себе, і для своєї сім'ї, що передбачає до-

статнє харчування, одяг і житло. Ця прописка завжди давала клопоту нашим чиновникам у відносинах із міжнародними організаціями, бо держава не здатна забезпечити більшості громадян доходи, за які можна придбати достатню кількість харчів та одягу, та ще й житло всім надати. Мабуть, тому в президентському проекті такого припису немає.

4 Обмеження безоплатної медицини

Із Конституції пропонують вилучити заборону скорочувати наявну мережу державних і комунальних медичних закладів, що надають допомогу безоплатно. Тепер чиновники зможуть на власний розсуд закривати лікарні чи поліклініки або ж уводити в них платні послуги. Також пропонується позбавити громадян права на медичне страхування. Його включать до переліку державних заходів із забезпечення охорони здоров'я.

5 Жінки без материнства

Зі статті про рівність прав чоловіків та жінок пропонується вилучити всі положення, що гарантували жінкам рівні можливості у громадсько-політичній та культурній діяльності, здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та вищагороді за неї. Також пропонується скасувати норму про спеціальні заходи щодо охорони праці та здоров'я жінок, встановлення пенсійних пільг, право-

вого захисту, матеріальної та моральної підтримки материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

6 Приватне життя крізь шпаринку

Замість заборони втручатися в особисте і сімейне життя громадян пропонується лише обмежити таке втручання. Також президент пропонує дозволити збирати інформацію про особу без її згоди в інтересах громадського порядку та охорони здоров'я населення. Незрозуміло, що в такому разі робити з інформацією про анонімне обстеження пацієнтів, наприклад, хворих на СНІД.

7 Природа не для всіх

Земля, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси більше не будуть об'єктами права власності всього народу, а тому громадян позбавляють права користуватися геть усіма річками, озерами, луками і лісами. Народу залишиться доступним лише те, що перебуває у державній або комунальній власності. Тож олігархи зможуть спокійно жити у своїх палацах, збудованих у природоохоронних зонах.

8 Одностатеві шлюби

У президентському проекті Конституції є стаття, яка кожному громадянинові надає право на створення сім'ї та повагу до свого сімейного життя. Таке формулювання відкриває шлях до легалізації одностатевих шлюбів та визнання їх повноцінними сім'ями з правом усиновлення дітей-сиріт. До того ж може бути заборонена будь-яка дискримінація чи осуд шлюбів сексуальних меншин.

9 Приватна земля

Проект Конституції легалізує право приватної власності на землю, що понад десять років відмовляються зробити народні депутати. Найбільше від цих змін виграють саме власники сільськогосподарських земель, продаж яких нині заборонений. Власники великих угідь нарешті зможуть легалізувати свої маєтки, які сьогодні їм формально не належать, а лише перебувають в оренді.

МАЙЖЕ СЕРЙОЗНО

Австралійський метод

Міноборони Росії та мурахи підказали, як облаштувати Україну

В австралійському штаті Квінсленд відзначили традиційне свято – День вигнання жаб. Сотні, тисячі волонтерів полювали на *Bufo marinus* – величезних отруйних земноводних, яких ще називають «ага». Спільноти тварок передали вченим з Університету імені Джеймса Кука, де їх після дослідів знищать у гуманний спосіб: заморозять або присплять вуглекислим газом.

Якщо ви подумали, що австралійці просто дурють, воюючи з ропухами, то глибоко помилуетесь. *Bufo marinus* завезли на континент на початку минулого століття для боротьби з комахами, що винищують плантації цукрової тростини. Та до наших часів ага розплодилися так, що тепер загрожують австралійські екосистеми. Ропухи-мігрантки масово пойдають дрібніших родичок, ящірок і невеликих ссавців. Дістается навіть грізним крокодилам: ковтнувши отруйну жабу, зубастики помирають у страшених муках. Хоча руками людей побороти нашестя агресорів-квакунів не вдається, вчені таки бачать світло у кінці тунелю. На допомогу прийдуть геть маленькі брати наші менші – м'ясоїдні мурахи. У лабораторних умовах встановлено, що ці комашки охоче полюють на ага, гурбою оточують, убивають і розбирають на провіант. Лишилося тільки вмовити воявничих мурашок переселитися ближче до жаб.

Принцип, за яким наші австралійські брати борються з негараздами (на одну напасть напускають іншу), можна втілити в Україні для боротьби з нашими бідами. Підказку дало Міністерство оборони Росії. У Севастополі та Одесі незабаром можуть з'явитися американські військові кораблі під українським прапором. Адже, на переконання російських експертів, Пентагон не відмовився від ідеї безплатно передати Києву кілька крейсерів, хоча й не нових, але сучасніших за російські. При цьому газета «Красная звезда», офіційне видання російського оборонного відомства, пише, що в Україні немає відповідно підготовлених моряків, а тому певний час екіпажі кораблів будуть зі складу U.S. Navy.

Декому втілення такого сценарію здається неприйнятним. Та якщо задіяти потенціал Америки, так само як австралійці вико-

ристовують потенціал мурашника, ми швидко подолаємо всі наші біди. Наприклад, беремо в американців уживане поліцейське обладнання, розставляємо в облуправліннях, райвідділах та опорних пунктах міліції. Звісно, мало який сержант чи навіть генерал Петренко у ньому тямить. Їх замінять американські копи й агенти ФБР.

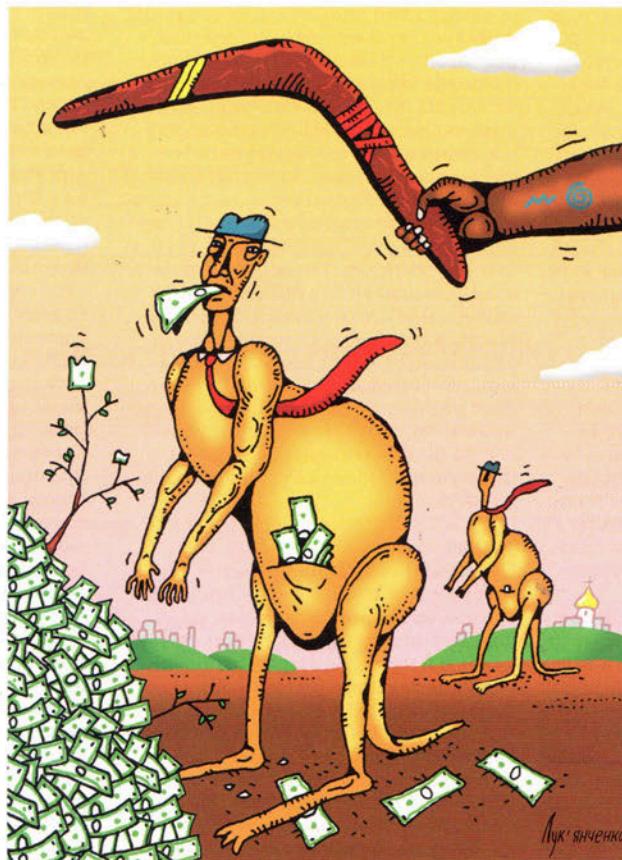
Я переконаний, що в США накопичилося до біса усякого ім уже непотрібного, але досі дієвого, корисного обладнання для ефективної роботи держустанов, органів влади тощо. Принципово, щоб

наші чиновники-депутати в ньому не тямili. Можна почати ставити його у ЖЕКАх, а можна спочатку у Верховній Раді – і наших депутатів тимчасово замінити американські конгресмени. Ті принаймні трибуни не блокують і закони вчасно ухвалюють. Потім переобладнуємо американським второжитком Секретаріат президента, бо в них там, у США, Джон МакКейн без діла сидить, а наш Віктор Андрійович за пасікою не встигає. І не забути про суди – дивись, і «колядки» припиняться.

Якщо такий обмін досвідом з Америкою не допоможе, є запасний варіант.

Як повідомляє агенція «Новий регіон» із посиланням на Єкатеринбурзьку єпархію Російської православної церкви, аборигени Нової Зеландії все більше проймаються духом православного християнства. Вони ходять до православної церкви і нарікають своїх дітей православними іменами: Олександр, Марія, Тетяна. Тож якщо корінним новозеландцям близьке православ'я, вони чудово приживуться в Україні.

Навіщо нам це? Річ у тім, що тамтешні аборигени – переконані канібали, іх лише порівняно недавно відучили від тієї моторощеної звички. І якщо завезти в Україну велику партію отих ексканібалів, а наші панотці переконають їх, що їсти деяких людей (казнокрадів, хабарників та інших корупціонерів) не гріх та ще й корисно, то популяція непорядних громадян у нас має різко скротитися.

Антон Лузер

Віктор

Щось мені здається, що всі наведені пропозиції мають комуністичне забарвлення: збитки державі, прибутки — собі. Ви тут часто пишете, що уряд або інша державна організація має виді-

лити *** грн. на рятування проблемних банків. Але ж уряд не з власної кишені ці гроші витягатиме, і від Луї-Віттона він на вряд чи відмовиться, і мастики свої не за кладатиме. Натомість він крастиме в мене ще більше, здиратиме з мене податки, створюватиме більшу інфляцію і моїм коштом витягатиме жирних котів на мерседесах з тієї халепи, у яку вони вскочили через власну необачність. Чому тут не передбачено найпростішого варіанту: дати, у відповідності до чинного законодавства, банкрутам збанкрутіти, а тим, хто заробляє, — залишити зароблене при собі? Нехай уряд впроваджує реформи, покращує економічний, інвестиційний, податковий клімат в країні, створює умови для бізнесу і нехай не лізе в мою кишеню для «рятування» захабніх банкірів.

Тетяна

Ось що дивно — в той же банк НАДРА держава вклала великі гроші, які аж ніяк не позначилися на рядових вкладниках. Цікаво, а де ж вони?

Жожо

Если не ошибаюсь, во время последнего газового конфликта Россия неустанно говорила о плохом состоянии газотранспортной системы Украины. И вот, казалось бы, всё

к лучшему, но не учли, что жаба даст знать будущее.

Вячеслав

Согласен, Россию обломали с ГТС Украины, но это мелочи. Через несколько лет про Украину, как газового транзитера, просто забудут. Не думаю, что умные дядьки из Европы будут вкладывать деньги в фикцию. Трубу

надо чем-то наполнять. Так что, пан Скаженик, правильно сделали, что нарисовали жабу в жовто-блакитных цветах, скоро она будет квакат по-украински.

Ekain

Загалом я поділяю ставлення до Гоголя Олеся Семенченка, котре він висловив у передачі на Бі-Бі-Сі. Приємно було знайти підтвердження моєму власному ставленню до Гоголя як до безпринципного

кон'юнктурника, котрий легко торгував своїми переконаннями. А його ще й в українську літературу тягнути! Чи варто? Хай москалі всю собі подібну шелупонь до себе збирають. Я не сперечаюся з тим, що Гоголь — величина, яго внесок, тощо. Але, погодьтеся, розвиток української свідомості пробуксовує через те, що до України наїгали всього, що можна, нерідко взаємновиключного. На початку шляху ми маємо вибір, що заразувати собі, а що залишити ззовні, при тому визнанію цінності. Якщо Гоголь — це український письменник, то потребує пояснень, чому в «Тарасі Бульбі» усі русські і русський дух. І пояснення ці за- надто складні як для школяра, який вивчитиме Гоголя у школі. Хай залишається російським письменником українського походження, що став явищем світової літератури. А якщо його називати УКРАЇНСЬКИМ письменником, то це, на мою думку, за- вдається більше шкоди, ніж користі формуванню цілісної української свідомості.

bursak

Сучасний російський проект — така собі «міхмалковиця» — не має до петровських малоросів жодного відношення. Прокоповичі, Яворські, Розумовські й навіть Безбородьки «не пережили» великого романтичного перелому сер. XIX ст. Натомість, на той час українці вибудували, радше, свій власний проект Костомарова-Куліша-Антоновича. До сучасного російського месіанізму більше причетні навіть білоруси а-ля Кояловича. У цьому, пане Юріо, Ви схібили, хоча загалом — респект...

Alina

Загалом — правильна тема. Лише додам: У нашій країні точними статистичними даними не переймається ніхто, навіть медики, бо немає послідовного процесу наукового. Тобто досліджувати, вивчати, прогнозувати — цікаво лише ентузіастам. Точна статистика — це дані, які потрібно пояснювати, а не просто відмовчува- тися загальними фразами: погодні умови, екологічна проблема... А точніше? У Франції мене вразило те, що там кожне дерево пронумероване і має свою історію. У нас людина помирає. А їй не роблять розтин, бо це нікому не цікаво і не важливо. Але навіть у онкохворого хворого розтин може сказати багато про що. У нас лікують хворих випадковими методами, хаотично і не системно (або застарілими, або «найнайовішими»). Коли зараз вмирає банківська система — це всіх цікавить, бо в чіткій роботі банків зацікавлені через власні потреби високопосадовці та депутати. Коли вмирала медична система, то це їх не хвилювало. Нині, щоб більш-менш отримати результат позитивний від лікування — необхідно проконсультуватися з 2-3 лікарями. Дізнатися про подібні випадки, вивчити самостійно питання і зробити правильні аналізи. Крім того — неправильні діагнози (і висновки про смерть) — це не лише халатність, розвал системи, відсутність страховок, безвідповідальність медиків, процвітання хабарництва, — це ще розподілення величезних коштів державних і міжнародних. І доки всі ці грошові потоки не контролювані реально, то і ніхто не буде реструктуривати цю гнилу систему медицини. Хіба якщо прийде не бюрократ, а впливовий, розумний і наполегливий ХТОСЬ, і коли кожен із нас вимагатиме якісного лікування, а кожен з них відчуватиме відповідальність за сказане слово, написану букву і введену ін'єкцію.

ОФФОГРАФІЯ ДОПИСУВАЧІВ ЗВЕРГАТЬСЯ

Свої зауважі та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** — ut-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

Редакційна рада: Кирило Галушко, Юрій Макаров, Лідія Смоля, Олексій Сокирко, Роман Цуприк (голова)

Редакція залишає за собою право на літографування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються. За зміст рекламих матеріалів та листів, надісланих читачами, редакція відповідальністі не несе

ПЕРЕДПЛАТНА КАМПАНІЯ 2009 РОКУ

Оформити передплату ви можете:

Тиждень
український
www.ut.net.ua

1. У редакції:

- заповніть квітанцію;
- оплатіть її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- розберіливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- відправте заповнений бланк замовлення (квітанцію про оплату):
 - факсом: (044) 351-13-01
 - поштою: ТОВ «Український тиждень», м. Київ, 03067 а/с №2;

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

9 місяців - 126 грн;

6 місяців - 84 грн;

3 місяці - 42 грн;

1 місяць - 14 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта».

Передплатний індекс – 99319

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта)
(0654) 32-41-35

ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк)
(062) 304-20-22

«САММІТ-Харків»
(0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчука»
(0536)(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ»
(056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24
www.epodpiska.com

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472)
45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

ТОВ «ВПА» (м. Київ)
(044) 502-02-22

ЗАТ «Передплата агенція "KSS"»
(м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки
«Бліц-Преса» (м. Київ)
(044) 205-51-16, 205-51-50

ДП «Фактор-Преса» (м. Харків)
(057) 738-75-33

повідомлення	отримувач платежу		
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721	35392656
	поточний рахунок отримувача	код отримувача	
	назва установи банку		
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	322012	MFO банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
Адреса платника, телефон			
вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»			
період:			
платник (підпис)	сума, грн		

квитанція	отримувач платежу		
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721	35392656
	поточний рахунок отримувача	код отримувача	
	назва установи банку		
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	322012	MFO банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
Адреса платника, телефон			
вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»			
період:			
платник (підпис)	сума, грн		

За детальною інформацією звертайтеся

за тел. (044)351-13-00

менеджер з передплати

Каріна Семяновська

K.Sem@ut.net.ua

ІНВЕСТИЦІЙНО ПРИВАБЛИВИЙ НАЦІОНАЛІСТ

СПІЛКУВАЛИСЯ

Анна Бабінець, Сергій
Литвиненко

**Олег Тягнибок
розвів «Тижню», хто
фінансує «Свободу»,
навіщо судитиметься
з комуністом
Симоненком і чому він
не фашист**

Доки Віктор Ющенко та Юлія Тимошенко мірялися впливом, призначаючи та скасовуючи вибори на Тернопільщині, на великій політичній сцені з'явився Олег Тягнибок. Тепер він теж має владу і вплив. Спочатку ми зиралися говорити про націоналізм, та разомова сама собою зводилася до грошових питань. Певно, через економічну кризу. Проте тягнибоківське «націоналізм – це любов» ми все ж таки почули.

ЖИТТЯ ПІСЛЯ ТЕРНОПОЛЯ

У. Т.: Після тернопільських виборів ви прокинулися зіркою. З вами пов'язують нову еру в політиці. Що для вас означає ця перемога?

– Я зовсім не відчуваю себе зіркою. Хоча ці вибори – надзвичайно важливий етап у розвитку нашої організації, це був запланований успіх. Ще рік тому ми вирішили, що «Свобода» братиме участь у всіх виборах, які відбуваються в Україні. Передусім для того, щоб зруйнувати купу міфів, які тяжіють над нашою партією. Ключовий із них – націоналісти не здатні пройти до влади. Наші опоненти казали виборцям, мовляв, «Свобода» має гарну програму, але за неї не варто голосувати, бо вона все одно не пройде. Ми довели, що можемо потрапити до влади.

У. Т.: Які ще міфи збирається руйнувати?

– Наприклад, про те, що нас фінансують олігархи. Нашими спонсорами називали майже всіх олігархів, які є в Україні. Ці чутки поширювали ті, хто сприймав «Свободу» як полі-

тичного опонента.Хоча пізніше з'ясувалося, що на злодієві шапка горить. На виборах 2007 року «Наша Україна» найбільше розказувала, що «Свободу» фінансує Ахметов. Потім з'ясувалося, що Ахметов фінансував якраз «Нашу Україну». Зараз придумали нову легенду, яку розповідає герой-коханець Петро Симоненко, що нас, мовляв, фінансує Коломойський...

У. Т.: Чому саме Коломойський, як гадаєте?

– Бо, напевне, його черга підійшла... Але нам уже набридли ці звинувачення, й ми вирішили поліпшувати свій фінансовий стан за рахунок перемог у судах. Раніше наши юристи пояснювали, що немає чітких звинувачень на нашу адресу, тому немає підстав для позовів. І ось нарешті Симоненко не тільки назвав прізвище Коломойського, але й суму – 100 000 грн. До речі, дивним чином люди Коломойського останнім часом з'являються в уряді Тимошенко... Симоненко буде першим, з ким ми судитимемося за наклеп. Ми неодмінно висуватимемо матеріальні вимоги.

СПОНСОРАМ НЕ ТУРБУВАТИ

У. Т.: Тобто ніхто з відомих бізнесменів – Коломойський, Ахметов, брати Клюєви – ніколи не фінансував «Свободу»?

– Звичайно, ні. Ні раніше, ні тепер «Свобода» не мала фінансової залежності ні від кого. Ми ідеологічна партія – якщо нас хтось фінансуватиме, ми змушені будемо виконувати його замовлення. Щойно це стане відомо нашим прихильникам, вони всі як один відвернутуться від нас. Ідеологія – це наш козир. Відповідно нам потрібні не спонсори, а меценати – ті, хто дає гроші на ідею й нічого за це не вимагає.

У. Т.: Такі існують?

– Так. Це представники малого та середнього бізнесу. Ми стали більш-менш вільні фінансово, коли помаранчеві та біло-сердечкові почали між собою гризтися. Тоді до нас приходило багато бізнесменів, які, власне, готові були вкладати гроші й не висувати жодних вимог за це.

От, наприклад, коли торік була повінь, до мене прийшли троє чоловіків, поклали на стіл півмільйона, кажуть, це на повінь. Кажу – це до прем'єр-міністра. А вони відповіда-

ють, що не вірять владі, але впевнені, що я зроблю так, що все буде в порядку. Наші місцеві організації розподілили ці гроші між тими, кому вони були справді потрібні.

З п'ятдесятьох депутатів-свободівців у Тернопільській облраді як мінімум 15 – успішні тернопільські підприємці. Це багаті люди, які є членами нашої партії.

У. Т.: Як визначаються потреби партії?

– Основні кошти йдуть на ЗМІ та зовнішню рекламу.

Ми створили в партії економічну раду. Це коли, умовно кажучи, раз на місяць вечера чи фуршет із заможними людьми, які є або членами нашої партії, або симпатиками. Збираємося разом і дискутуємо. Не обов'язково підтримка має бути грошовою. Хтось дає автомобіль, приміщення, хтось – рекламні площа. От один наш прихильник, бізнесмен із Західної України, окрім членства в партії, зберігає в уряді Тимошенко... Симоненко буде першим, з ким ми судитимемося за наклеп. Ми неодмінно висуватимемо матеріальні вимоги.

У. Т.: Але ж дрібний бізнес не забезпечить вам повноцінної президентської чи парламентської кампанії...

– Якщо ми до цього часу зуміли вийти на позицію фінансової незалежності, зараз буде глупством під когось лягти. Зрозуміло, президентська кампанія буде дорожчою, ніж місцеві вибори. Нам надзвичайно потрібні великі гроші. ■

БІОГРАФІЧНА НОТА**ОЛЕГ ТЯГНИБОК**

Народився 1968 року у Львові. Має дві вищі освіти – медичну та юридичну. 1989–1996 – працював санітаром, медбратьям та лікарем-інтерном у львівських лікарнях.

3 1991-го очолював Студентське братство Львова, один з організаторів студентських голодувань початку 1990 років у Києві.

Був членом Соціал-націоналістичної партії. З 2004 року голова ВО «Свобода».

Двічі був народним депутатом (входив до складу у фракцій УНР та «Наша Україна»), двічі депутат Львівської облради.

Балотувався у мери Києва під час позачергових виборів 2008 року.

Одружений. Виховує двох доньок.

У. Т.: Ви знаєте, як їх знайти?

— Я їх шукаю. Я постійно в пошуку.

У. Т.: Після тернопільських виборів пропозиції щодо фінансового супроводу зросли?

— У мене ще конкретних розмов після Тернопільщини ні з ким про це не було. Зустрічі, дзвінки, привітання. Це свідчить про те, що «Свобода» зараз інвестиційно привабливіша, ніж раніше. Тепер нам легше буде знайти необхідні кошти.

У. Т.: Щоб потрапити на центральні канали, необхідне «добро» власників каналу — тих самих олігархів, від яких ви відхищуєтесь. Ви готові йти до них на уклін?

— Раніше, щоб попасті у ЗМІ, достатньо було домовитися з журналістом, пізніше — треба було спілкуватися з редакторами. Ще пізніше такі питання вирішувалися тільки з продюсерами. Ми це відчули на останніх київських виборах, вимагалося благословення власників каналів. Хоча нерідко долали проблему через комерційний відділ, адже для ЗМІ передвиборчий процес — це жива. Проте є канали, де нас просто немає. Наприклад, «Інтер» — ми з ними перебуваємо в судовому процесі. З «5 каналом» ми вже маємо проблеми і, напевно, матимемо їх надалі — по-дайкуть, що бажання власників каналу. Але якщо нас не пускатимуть у ЗМІ, ми зможемо зробити інформаційну блокаду родзинкою нашої передвиборчої кампанії.

Є ще інтернет, ми цілком зможемо впливати через нього. До речі, представництво в ЗМІ «з'їдає» 75% бюджету виборчої кампанії. Тому ми матимемо нагоду заощаджувати. А компенсуватимемо постійними зустрічами з виборцями.

БАЛОГА НЕ МОНСТР

У. Т.: Тернопільщину називають романтичним краєм у сенсі виборчих симпатій. Що ви запропонуєте виборцям Сходу, Півдня України? Якою буде об'єднувальна ідея?

— Те ж саме, що пропоную на Тернопільщині. Те, що ми говоримо на Тернопіллі, говоримо і в Криму, Києві, Луцьку. Коли ми кажемо «національна ідея», ми не міняємо змісту, який вкладаємо, залежно від території. До речі, ми аналізували запитання, які нам ставлять під час зустрі-

чей — вони однакові і в Харкові, і в Рівному. Українське патріотичне населення Сходу й Півдня України голосуватиме за «Свободу». Неукраїнське населення ніколи за нас не голосуватиме, що б ми не робили. Просто на Заході Україні етнічні українці більше сконцентровані, тому їх результати у нас там будуть вищі. Хоча, я зараз насмілюся спрогнозувати, що результати у Центрі України не дуже будуть відрізнятися від результатів на Заході. На Київщині, Черкащина, Житомирщині до мене на зустрічі приходить більше людей, ніж у західних областях.

У. Т.: На який результат розраховуєте на парламентських виборах?

— Якщо вибори відбудуться в червні, як прогнозують, ми можемо взяти 7%.

У. Т.: Кого ви бачите партнерами у ВР?

— Для нас створити коаліцію — це не головне. Маємо стратегію

парламентського життя. Наприклад, президент у середині квітня оголошує про дострокові вибори, вони відбуваються в червні. Для нас буде важливо просто пройти у ВР, і не суттєво, буде нас 20, 30 чи 50. Цього замало, щоб реалізувати те, про що ми говоримо. Я маю на увазі проект нашої Конституції. Ключові речі — очистити владу, тобто провести люстрацію та змінити систему влади. Маючи фракцію з 20–50 осіб, ми цього не зробимо. Тому зараз ідемо в парламент, щоб зробити тріщину у владі. Ми будемо казати правду, висвітлювати всі ці процеси, які відбуваються в кулуарах. Далі. Новий президент обов'язково розпускатиме парламент. На тих виборах ми вже зможемо розраховувати на 80, 100, 120 місць. Тоді ми отримаємо таку більшість, щоб на рівних домовлятися будь із ким.

З БЮТ, ПР, НУ-НС не будемо об'єднуватися, вони представники старої влади, від якої треба очистити

ВПРИТУЛ

НАЦІОНАЛІЗМ – ЦЕ ЛЮБОВ. «Це не бажання чужого, ми хочемо захистити своє. Це любов до своєї землі, нації. Що тут поганого, мені важко уявити»

фото: Андрій Помакін

країну. Можливо, з'явиться хтось новий.

У. Т.: Пропрезидентські сили – НУ-НС, «Єдиний центр» – пропонують вам співпрацю?

– Я не розумію, чому ви розділяєте НУ-НС та «Єдиний центр». Якщо хтось думає, що Балога такий собі монстр, який сам по собі діє, то глибоко помиляється. Він і кроку не робить без відповідної вказівки президента. Йому доручили створити партію адмінресурсу й успішно виконує це завдання. Блокування «Свободи» з «Єдиним центром» неможливе.

До того ж, час показав, що в Україні політичні блоки безперспективні. Ефективною є політична партія, яка має власну вертикаль, дисципліну й відповідальність.

У. Т.: І поглинає невеличкі партії, як це робить Партія регіонів?

– Вона це робить дуже ефективно. Розумісте, будувати партію на демократичних засадах (у найгір-

шому розумінні, як вседозволеність) у теперішніх умовах – значить ніщити партію. Нас не цікавить поглинання, нас цікавлять окремі менеджери, організатори, агітатори. Нехай лишають свої лави і йдуть до нас.

У. Т.: «Свобода» має власний варіант Конституції. Які ваші ключові позиції?

– Президентська республіка – це персональна відповідальність. Парламентська республіка – колективна безвідповідальність. За нашою ідеєю, президент поєднує посади прем'єра і президента, він призначає міністрів. До речі, мені дуже не подобалася позиція президента Ющенка, який у віторковому зверненні до парламенту фактично обстоював ідею парламентської республіки. Він виступав як Кучма п'ять років тому: за політичну реформу й двопалатний парламент, який несе загрозу федерації країни, тобто цілісність України може бути зруйнована. Ми вважаємо, що парламент мають обирати за пропорційною системою, за відкритими списками. Але паралельно має працювати закон про прозору і просту процедуру відкликання депутатів, президента й суддів. Також має бути ухвалений закон про матеріальну особисту відповідальність президента, депутатів і суддів.

У. Т.: Що це означає?

– Коли суддя ухвалює рішення незаконно, він має заплатити за нього з власної кишені. Президент так само – з розрахунку суми збитків, якої зазнала держава. Держбюджет витрачає кошти на купу порожніх реформ, які ніколи не втілються в життя. Після хибного рішення у чиновника заарештовують рахунки та конфіскують майно на користь держави.

НЕ-ФАШИСТ

У. Т.: Ви казали, що держава має створити такі умови, щоб російськомовні громадяни говорили українською. Яким чином?

– Маємо програму захисту українців. По-перше, всі вступні іспити в українські вищі запровадити виключно українською мовою. Подруге, регламентувати вживання української мови у ЗМІ залежно від кількості українськомовного населення. Українців зараз є 78%, отже, у ЗМІ має бути щонайменше 78% українськомовної продукції. По-

третьє, скасувати оподаткування книгодивання, аудіо-відеопродукції державною мовою. І навпаки – збільшити оподаткування тієї продукції, яка надходить до нас з-за кордону: російських артистів треба оподатковувати. По-четверте, запровадити іспит із української мови для держслужбовців – зобов'язати їх під час роботи використовувати лише українську мову. І, нарешті, розробити і запровадити українськомовне програмне забезпечення.

У. Т.: Вас звинувачують у фашизмі та антисемітизмі. Наприклад, коли оперуєте поняттям «титульна нація». Можливо, варто спростити риторику?

– Я вже кілька судів виграв щодо цих звинувачень, і, думаю, варто продовжувати процес. Ну що в мене спільнога з італійськими фашистами? Українці завжди боролися проти окупантів. Ідеологія «Свободи» – це ідеологія захисту свого. Націоналізм у нашому розумінні – це любов. Це не бажання чужого, ми хочемо захистити своє. Це любов до своєї землі, нації. Що тут поганого, мені важко уявити.

Титульна нація – це ж не ми придумали. Це поняття впровадили французькі політологи в XIX столітті. Це нація, яка дає називу державі. Це когось лякає лише через незнання. Я вже навіть не звертаю уваги на звинувачення. Ми просто подаватимемо до суду й за рахунок цього вирішуватимемо свої фінансові проблеми. ■

ПОГЛЯД

Кінець ідеології – перемога за популізмом

Лідер Української народної партії Юрій Костенко в одному зі своїх інтерв'ю зробив доволі неоднозначну заяву. «За президента Ющенка всі праві партії самоліквідувалися», – сказав він, дорікнувши Вікторові Андрійовичу за те, що в 2005 році замість формувати потужну правоцентристську силу, об'єднавши праві партії, той створив політичний проект НСНУ. А «політичні проекти мають на меті лише захоплення влади» і не здатні реалізувати партійні програми, закидає лідер УНП. Юрій Костенко, свідомо чи ні, зачепив ту проблему, внаслідок якої поламали списи чимало політологів. Ідеологічна спрямованість більшості українських партій (окрім комуністів, Рухів із їх послідовниками та праворадикалів) завжди ставилася під сумнів. І річ не в світових тенденціях, не в тому, що епоха ідеологій, за визначенням Самюеля Гантінгтона, закінчилася. Річ у тім, що після проголошення незалежності жодна ідеологічна течія не мала домінантної підтримки в українському суспільстві. А політична ситуація не сприяла поширенню відповідної політичної культури ні в середовищі партій, ні в суспільстві загалом. І в результаті ми прийшли до того, що єдино прийнятною ідеологією для більшості партій та лідерів став популізм. Саме в популістських структурах ключову роль відіграє харизматичний лідер.

Але якщо повернутися від теорії до українських буднів, то критику Костенка можна лише частково назвати справедливою. Адже розпорощення правого флангу розпочалося разом із проголошенням незалежності та набрало обертів за часів Леоніда Кучми, і не без активної допомоги його адміністрації. Попередній президент ні-

ДІАНА ДУЦІК
журналіст

коли не довіряв партіям, тим паче правим, а якщо й робив ставку, то хіба на завжди лояльний до нього так званий центр.

Водночас на Ющенка праві партії (ПРП, НРУ, УНП, КУН тощо) покладали велиki надії. Втомлені конкуренцією, вони нарешті знайшли те, що могло їх об'єднати, лідера. Праві бачили Ющенка на чолі національно-демократичної партії, яка могла б постати на базі блоку «Наша Україна» після парламентських виборів у 2002 році. Вони сподівалися на те, чого ніколи не могло статися. Адже Україна була ще не готова обрати партійного (ще й ідеологічно заангажованого) президента. Це дуже добре розуміла частина оточення Ющенка – і єдиної національно-демократичної партії створено не було ні в 2002-му, ні в 2005-му. Великі надії обернулися великим розчаруванням. Натомість

з'явилася партія «Народний союз «Наша Україна», яка лише підкинула хмизу в вогонь національно-демократичних суперечок. Зараз ця політична сила на межі політичного банкрутства. І їй не допоможе ні чергове «очищення» рядів, ні навіть виключення Віктора Ющенка з лав НСНУ – час втрачено. За останніми соціологічними опитуваннями, які здійснювали наприкінці лютого – початку березня Центр ім. О. Разумкова, у разі проведення дострокових парламентських виборів жодна партія з правого флангу не проходить самостійно до парламенту, хіба в блоці Тимошенко (той набирає 20,3% з-поміж респондентів). У той же час блок Віктора Ющенка «Наша Україна», якщо він буде створений, балансус на межі – він набирає, за цими даними, лише 4,1%.

За відсутності потужних правих та правоцентристських партій на сцену виходять такі радикальні праві, як «Свобода». За активної кампанії та за умов погіршення ситуації в країні вона має шанс пройти у ВР. І головна небезпека полягає не в тому, що до парламенту потраплять декілька радикальних депутатів – свого часу у ВР були представники УНА – УНСО Юрій Тима, Олег Вітович та Ярослав Іллясевич, ліворадикалка Наталка Вітренко, проте вони практично не впливали на ключові парламентські рішення. Більшу небезпеку становить намагання головних політичних гравців поспекулювати на темі нібито радикалізації суспільних настроїв, а також активне зачленення медіа в цей процес. Гра на противставленні право- та ліворадикальних ідеологій може закінчитися не так мирно, як Майдан-2004. Але про це зараз мало хто думає. Епоха популізму триває.

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

на фото: співробітники ТОВ "ПресКом" (С. Шайк, В. Волошин, А. Ішаров, Д. Балашов, А. Олійник, С. Щирік)

ПресКом[®] TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

Організатори:

Посольство Індії
в Україні

Індійський театр
"Накшатра"

WINDARTS

"The Wind Supreme..."
"Чарівний подих"

Пандіт ХАРІ ПРАСАД ЧАУРАСІЯ

(Моцарт флейти), Індія

14 квітня о 19⁰⁰

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ вул. Володимирський узвіз 2
З питань придбання квитків звертатися до каси Національної Філармонії України

Живий звук

e-mail: nakshatra@mail.ru

участь беруть: видатний табліст ПАНДІТ ВІДЖАЙ ГХАТЕ (Індія)
ЖАН КРІСТОФЕР (Франція) і ОЛЕКСІЙ КАБАНОВ танпур (Україна)

Спонсори та медіапартнери:

Тиждень

5

КАНАЛ ЧЕСНИХ НОВИН

УКРІНФОРМ
УКРІНІФОРМ

WHAT'S ON

KYIV POST

Відповіальні за базар

Обсяги роздрібного товарообороту в Україні стрімко зменшуються, з поліць супермаркетів зникають деякі продукти. Якщо така тенденція спостерігатиметься бодай півроку, країну очікує ренесанс базарної торгівлі

АВТОР: Роксолана Попович

Українці масово обмежують витрати. У січні обсяги роздрібного товарообороту в Україні зменшилися на 7,8%, лютому — на 9,4% (до 60,9 млрд грн). У березні до цієї тенденції додалася ще одна: звуження асортименту супермаркетів. На початок квітня товарний ряд супермаркетів збіднів на 15–20%, — стверджує Валерій Кулеша, бізнестренер компанії VIP-Consulting. «Про тотальний дефіцит продуктів харчування не йдеться, але деякі товари знайти справді важко», — каже директор інвестиційно-банківського департаменту Dragon Capital Андрій Пивоварський. Учасники ринку називають кілька причин збіднення асортименту. Зокрема, дистрибутори припинили

ли відвантажувати нові партії товару супермаркетам, що не заплатили за попередні поставки. Мережі вчасно не розраховуються з постачальниками, бо левова частка операційного прибутку спрямовується на погашення кредитних зобов'язань — до початку кризи ритейлери брали мільйонні кредити на розширення мереж. Тепер гроші потрібно повернати. Виробники і дистрибутори дедалі частіше намагаються працювати із супермаркетами за передоплатою, переорієнтовуються на реалізацію товару через базари та одиночні магазини.

Директор дослідницької компанії RetailStudio Михайло Грищенко впевнений, що асортимент скоротився ще й тому, що самі мережі не беруть на реалізацію товар, який погано розкуповується. Йдеться на самперед про дорогі імпортовані продукти. Супермаркети переорієнтовуються на дешеві товари, що мають стабільний попит.

ЦІНОВИЙ ГАЛОП

У лютому 2009-го, за даними Держкомстату, споживчі ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 1,5%. Найбільше подорожчали вершкове масло та цукор — відповідно на 5,3 і 4,3%. Ціни на рибу, продукти з риби, м'ясо і м'ясопродукти зросли на 1,4–4,5%. Однак подорожчання деяких імпортних товарів було значно вищим за показники, оприлюднені Держкомстатом. Приміром, ціна на маслинову олію з грудня 2008 року зросла в 1,5 раза, на італійську пасту — вдвічі, чай і каву — в 1,5–2 рази, імпортний алкоголь подорожчав на третину. Така динаміка зумовлена тим, що дистрибутори імпортованих товарів залишають у їхню вартість курсові ризики з розрахунку 15 грн за долар. По суті,

КОМУ БУБЛИКІВ В'ЯЗКУ?

Протягом останніх п'яти років продажі через мережевий роздріб щороку збільшувався на 8–10% за рахунок неорганізованої торгівлі

ФОТО: АНДРІЙ ГОМАКІН

бізнес перекладає власні ризики на кінцевих споживачів.

Подальше здешевлення національної валюти знову підштовхне ціни вгору. За оцінками Валерія Кулеші, імпортовані товари та вітчизняні, які виробляють з імпортної сировини, до кінця року подорожчають на 20–25%. При цьому на світовому ринку оптові ціни на більшість товарів, навпаки, знижуються. Так, у лютому овочі та фрукти на міжнародних продовольчих біржах подешевшли на 15%, молочні продукти – на 30%, м'ясо – на 20%. Для порівняння: за останній рік продовольчі товари в Україні подорожчали на 22,3%, в Росії – на 17,7%, у Євросоюзі – на 4,1%.

КУПІВЕЛЬНИЙ ПЕСИМІЗМ

Бажання ритейлерів оптимізувати свій асортимент зрозуміле: в умовах кризи платоспроможний попит на дороге продовольство стрімко знижується. Так, за результатами лютневого опитування Національного інституту стратегічних досліджень, 69,3% українських сімей обмежили витрати, 32,8% заощаджують на продуктах харчування.

Споживчий пессимізм українців зафіксували і в GfK Ukraine. «У січні 2009 року індекс споживчих настроїв знизився на 12,1 пункта проти грудня 2008-го і становив 41,8 – новий рекорд абсолютноного мінімуму за весь час спостережень», – йдеться в аналітичній записці компанії. Такий низький показник свідчить про те, що понад 75% українців, оцінюючи поточне і майбутнє матеріальне становище своєї родини, економічну ситуацію в країні й власну купівельну спроможність, налаштовані пессимістично.

За інформацією Валерія Кулеші, продовольчий кошик середньостатистичного домогосподарства зменшився в кількісному вираженні в 1,5–2 рази, але в грошовому еквіваленті за рахунок зростання цін обсяги покупок залишилися на рівні минулого року.

ПРОДАВАЙ ВІТЧИЗНЯНЕ!

Найближчим часом гурманам буде доволі складно знайти в українських супермаркетах французький сир чи справжнє баварське пиво. Найімовірніше, з продажу зникнуть ті преміальні марки, які нещодавно з'явилися

СПОЖИВЧІ ОЧІКУВАННЯ

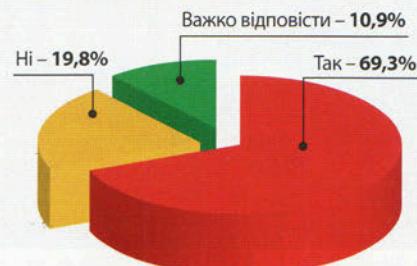
Динаміка індексу споживчих настроїв в Україні, %

За даними GfK Ukraine, Міжнародного центру перспективних досліджень

ПІДПЕРЕЗАНІ ПАСКИ, %

Чи довелося вашій родині обмежити витрати під час кризи?

Чи доводиться вашій родині заощаджувати на харчуванні?

За даними Національного інституту стратегічних досліджень. Опитано 2012 респондентів у всіх областях України, АР Крим та Київ у період з 28 січня по 3 лютого 2009 року

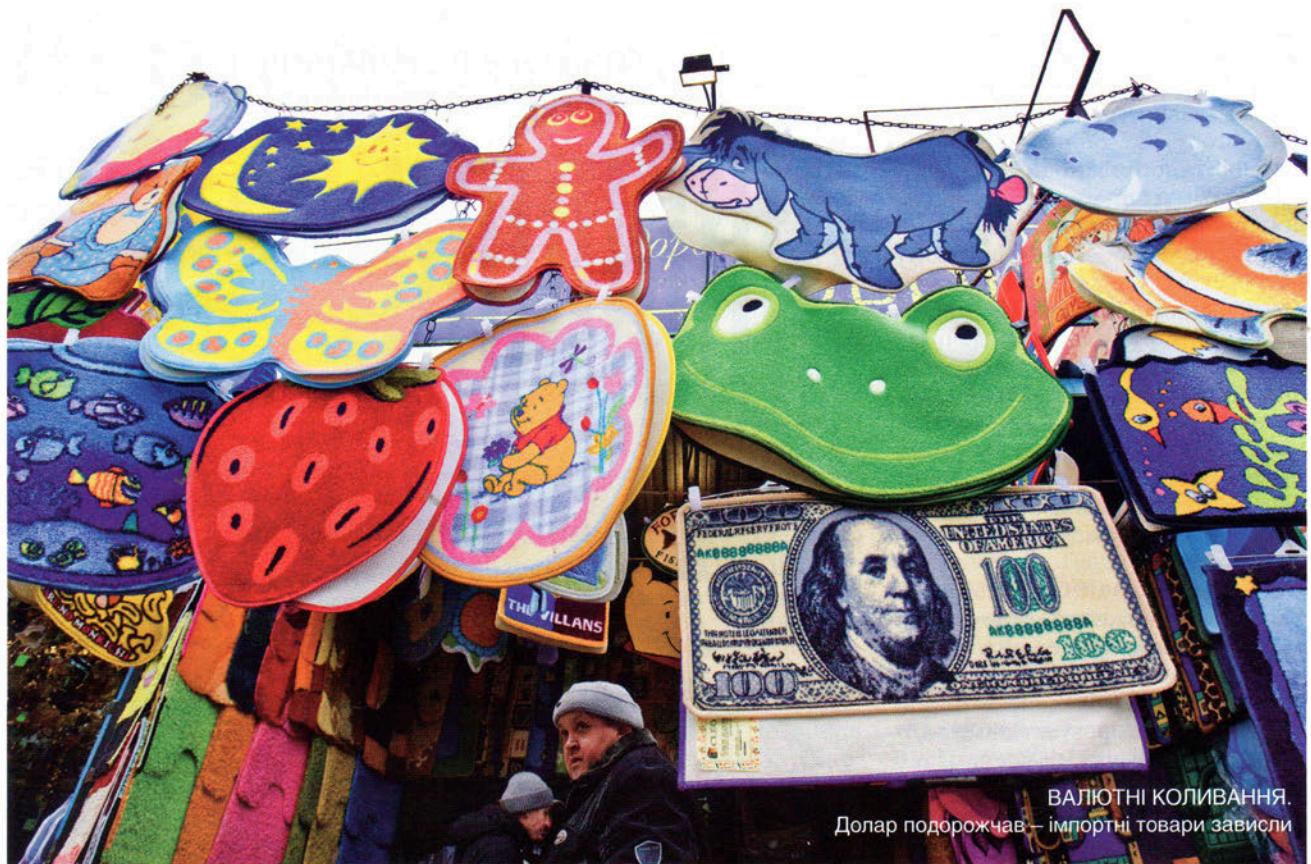
на ринку і до яких не встигли звикнути споживачі.

«Дорогі імпортні ласощі продають тільки там, де є відповідний попит: у супермаркетах, розташованих у центрі міста чи в престижних районах», – упевнений Михайло Грищенко. – У магазинах на околицях асортимент делікатесів буде зведенено до мінімуму». Натомість ритейлери активніше продають дешеві продукти вітчизняного виробництва і товари private label (під ТМ супермаркету). «До 70% асортименту супермаркетів становитимуть відносно недорогі продукти харчування: крупи, паштети, консервація тощо», – вважає Валерій Кулеша. Надаючи акційні знижки на продукти, які умовно можна назвати соціальними, ритейлери прагнуть утримати покупців. За даними Держкомстату, в січні на 0,2–7% подешевшли яйця, олія, гречка, рис, борошно і тваринні жири. Однак експерти застерігають, що надалі здешевлення продуктів може відбуватися за рахунок погрішення їхньої якості.

БАЗАРНА АЛЬТЕРНАТИВА

Валерій Кулеша не виключає ренесансу базарної торгівлі в Україні, якщо з поліць торговельних точок зникнуть популярні марки, що влаштовували споживачів за якістю та ціною. Зараз більшість українців, які мешкають у великих містах, отоварюються в місцях організованої торгівлі: супермаркетах та гіпермаркетах, позаяк дотепер ціни на продукти харчування в мережах були нижчими, ніж на базарах. Протягом останніх п'яти років продаж через мережевий роздріб щороку збільшувався на 8–10% за рахунок зменшення частки неорганізованої торгівлі та органічного зростання ринку.

Утім, до порожніх поліць у великих магазинах справа не дійде. «Навряд чи бренди рівня Coca-Cola зникнуть із супермаркетів», – переконує Андрій Пивоварський. Більшість постачальників просто не зможуть переорієнтуватися на базари – для цього потрібно змінити логістичні ланцюжки, а це досить складний і витратний процес. ■

ВАЛЮТНІ КОЛІВАННЯ.

Долар подорожчав – імпортні товари зависли

Купівельна неспроможність

Автор: Сергій Гузь,
Київ – Хмельницький
Фото: Андрій Ломакін

Торгівля на оптових речових ринках паралізована. Внаслідок різкого зниження попиту гуртовики не можуть продати імпортний товар, який закупили ще восени – до девальвації гривні

Після кількох місяців економічної кризи могли спорожніти не тільки поліції продуктових крамниць, а й речові ринки. Особливо якщо врахувати падіння імпорту, обсяги якого, за даними НБУ, в лютому зменшилися до \$3 млрд – на 54% рік до року. Саме з такими думками ми їхали до Хмельницького, на третій за обсягами оптовий речовий ринок країни (після Одеси і Харкова). Проте побачили дещо інше: імпортні товари і далі домінують на цьому ринку.

БЕЗ ПОКУПЦІВ

Пообідня пора четверга тільки-но розпочалася, а на оптовому речо-

вому ринку Хмельницького практично нікого немає. Ситуація нетипова: торгівці, які у вихідні працюють на роздрібних ринках, зазвичай скуповуються на гуртівнях у будні. Лише деінде останні реалізатори приирають свої товари у залізні контейнери. Вітер ганяє між рядами обгортки та порожні пластикові стаканчики. За ними можна зрозуміти, чим харчуються продавці: чіпси, ліптон, маккава.

Аж ось невеличке скupчення народу. Виявляється, власник кількох контейнерів зібрав дівчат-реалізаторів і допікає їх за маленький виторг. Вони продають весільні сукні та інші супутні товари. Сидять сумні, ніби це їхня провінна, що під

ВПРИТУЛ

час кризи дівчат заміж не беруть, а тому немає продажу. І справді, за даними Держкомстату, в січні – лютому 2009-го обсяги товарообороту були на 10% нижчими, ніж торік. І це при тому, що ціни за цей час зросли майже на чверть. Тож реальний товарооборот знизився суттєвіше, ніж свідчить статистика.

Старожили кажуть, що раніше життя на ринку кипіло і вдень, і вночі. У п'ятницю, коли оптова торгівля мала би пожавішати, покупців теж було небагато. «Ось бачите поміж людей жіночку з торбами? – запитує місцевий підприємець Сергій Барзас. – Це – покупець, а

змінилася гривня, чимало підприємців перейшли на обрахунки витрат у національній валюті, деято має і гривневі кредити. Тому, що почалися осінні валютні коливання, торговці закупили продукцію ще за старими доларовими цінами. Найбільший зиск отримали ті, хто купував оптом в Одесі розмитнені товари, та ще й за гривні. А тепер... Після стрімкої девальвації гривні імпорт помітно зменшився.

СВОЯ СОРОЧКА

Напевно, у найскрутнішій ситуації після падіння курсу гривні опинилися ті хмельницькі підприємці, які

Реальний товарообіг знизився суттєвіше, ніж свідчить статистика

решта – такі самі підприємці, як і я, вештаються по ринку, бо немає торгівлі».

Ще одним індикатором жвавої торгівлі є забиті автобусами стоянки. У Хмельницькому трапляються лише поодинокі «Ікаруси», трохи мікроавтобусів, а то здебільшого легковики. Віктор, підприємець із Білорусі, пояснює, що раніше приїздив на цей ринок ледве не щотижня, а тепер – лише раз на місяць, бо у зв'язку з кризою стало невигідно возити товари часто і багато. Завбачливі оптовики закупили товар, тільки-но починалася криза. У першій половині 2008-го, коли

шиють одяг з імпортної сировини (вітчизняні тканини виробляються в недостатньому асортименті, сумнівної якості, але продаються за цінами на рівні світових). Наприклад, Галині Кравчук внаслідок збільшення витрат довелося звільнити дві третини з 34 працівників цеху. Тепер вона разом із синами намагаються розпродати складські запаси – простояли на ринку з п'ятої ранку до години дня, наторгували лише 600 грн і зачинилися.

У радянські часи жартували, що всі фірмові джинси шиють на Дерибасівській в Одесі. Жарти жартами, але в останні роки вітчизня-

БЕЗ КОНТРАБАНДИ

Динаміка імпорту сировини та продукції, % (січень 2009 р. до січня 2008 р.)

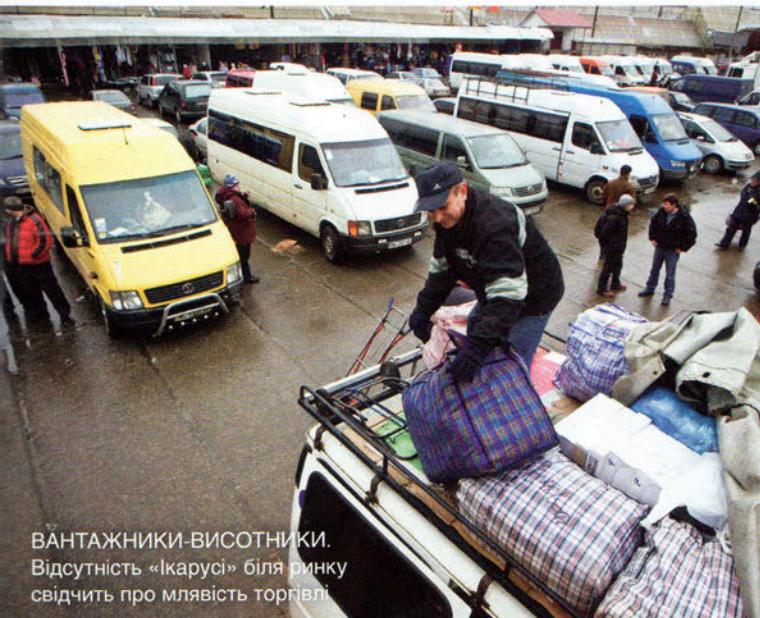
Шкіри та шкіра необроблені	-54
Вироби зі шкіри	+33
Взуття	+21
Вовна	-53
Бавовна	-38
Текстильні матеріали	-44
Одяг текстильний	+19
Трикотажні полотна	-3
Трикотажний одяг	+8
Головні убори	+44
Парасольки	+156

За даними Держкомстату

ний легпром і справді почав підніматися. Хоч і з імпортними ярликами, а таки з'явилися українські куртки, светри, сорочки, штани, взуття. На наших фабриках навіть шиють речі екстракласу. За офіційною статистикою, більшу частину продукції вітчизняного легпому експортуєть не до колишніх республік СРСР, а до Франції, Італії, Німеччини, Швеції...

ДЕШЕВО, НЕЯКІСНО

Чимало експертів вважають, що в умовах подорожчання якісного імпорту покупці мають переключитися на дешевші товари, які про-

ТОРГ НЕДОРЕЧНИЙ.
За відсутності покупців
торгівля згортається

ПРИЛАВОК НА КОЛЕСАХ.
Товари для продавців
не користуються попитом

понуто на речових ринках – базарах. У Києві, до речі, такі очікування підігрівали новини про закриття або переїзд магазинів для середнього класу з центру на околиці.

Проте, як з'ясувалося в Хмельницькому, речові ринки не готові запропонувати якісні й дешеві товари для середнього класу. Ані «Колінзів», ані «Мадоків», ані «Левісів» на прилавках ми не побачили. За якістю вироби нагадували радянські джинси, схожі на фабричну робу.

Сорочки, верхній одяг, нижня білизна, взуття – усе дуже низької якості, хоча й коштує відпо-

відно дешево, як за нинішнього курсу гривні. За словами торгівців, постільна білизна, наприклад, подорожчала лише на 10–15%. Більше ціни підняті не можуть, бо й за такої вартості торгівлі практично немає.

Підходимо до жіночки, яка торгує взуттям. Просимо розповісти, чи мають попит вітчизняні кросівки або черевики. Вона демонструє виріб, чомусь маркований під імпорт і схожий на щось середнє між черевиком, кедом та кирзачем. Таке взуття найдешевше, але купують його погано, бо вже за місяць може розвалитися.

Найкраще продається «угорське» взуття. Проте після ретельного вивчення виявилося, що вироблене воно в Китаї. «Раніше ми носили гарні речі з Чехії, Польщі, Угорщини, – пояснює Володимир Головня, торгівець штанами власного виробництва. – Тепер європейських виробів не знайти, все завалено дешевими китайськими». Китайці швидко усвідомили, що споживачі цікавить не так якість товару, як наявність лейби, і завалили ринок а-ля фіrmовою продукцією. Українські виробники конкуренції не витримують. Як пояснив Володимир Головня, підприємці, які ввозять китайський товар фурами, платять єдиний податок – лише 60 грн на місяць.

КИТАЙ-МІСТО

Протягом року **Тиждень** побував на трьох найбільших оптових речових ринках країни: в Одесі, Харкові та Хмельницькому. Практично скрізь ми стикалися із засильям дешевого імпорту з Китаю, Сирії, Індонезії тощо. Більшість побачених нами товарів навряд чи пройдуть контроль санепідстанції чи організації із захисту прав споживачів. Однак за провінційних зарплат (у середньому 1800–1900 грн на місяць) ці товари мали і матимуть мільйони своїх покупців. Тим більше в умовах економічної кризи, безробіття та зниження рівня доходів домогосподарств. ■

ІМПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

**Попри подорожчання долара,
імпорт одягу зріс, тис. \$**

Виріб	Січень 2008 р.	Січень 2009 р.	Динаміка, %
Шалі, шарфи, хустки	130	290	+120
Бюстгалтери	700	235	-70
Спортивні, лижні, купальні костюми	420	996	+130
Майки, сорочки, труси, нічні сорочки, піжами для дітей	100	200	+100
Халати й аналогічні вироби для жінок	830	480	-40
Ті самі вироби для чоловіків	200	90	-60
Пальта, півпальта, накидки, плащи, куртки для чоловіків	1170	1810	+40
Ті самі вироби для жінок	1190	2450	+110

За даними Держкомстату

*Наші слухачі-
золота еліта України!*

тел.: 8 (044) 241 70 83, 241 79 83

www.melodiya.ua

Влаштовані кризою

АВТОР: Інна Завгородня
ФОТО: Андрій Ломакін

Центри зайнятості не можуть упоратися з натовпом безробітних, тому радять погоджуватися на громадські роботи або шукати вакансії самотужки. І багатьом це вдається

У просторому холі Київського міського центру зайнятості навіть у післяобідній час не протовпилися — у будівлі розміщені одразу два районні центри зайнятості: Солом'янський і Печерський. Водієві Олексію Гордієнку залишилося допрацювати до пенсії менше п'яти років. Він прийшов до центру зайнятості, щоб відмітитися, — вже другий тиждень перебував на обліку. Останні 15 років пропрацював у банку, але потрапив під скорочення. «Шукаю роботу, бо без неї на душі тоскно —

не звик удома сидіти. Знайомих звільнили багато, лише з моєго будинку четверо стоять тут на обліку: я, мій сусід і ще двоє з інших поверхів. Та я взагалі, бачите, таких, як я, повнісінько». Отримавши талони на прийом із зазначенням точного часу, кияни все одно збираються у чергах: хтось приїхав раніше, когось приймають із запізненням. В очікуванні безробітні заглиблюються у газети з оголошеннями про вакансії.

ПАЛЬЦЕМ У МОНИТОР

Повну базу вакансій столичної служби зайнятості можна переглянути лише на моніторах у центрі зайнятості — доступ до контактів роботодавців мають зареєстровані безробітні, які перебувають на обліку. Увівши пін-код, що міститься на персональній пластиковій картці, отримуєш актуальні вакансії з телефонами підприємств. «Незареєстровані, наприклад, іногородні, які лише проживають у Києві, можуть також ознайомитися з вакансіями, а контакти отримати вже у консультанта, — каже працівник Київської служби зайнятості Людмила Денисенко. — Це робиться для того, щоб запобігти спекуляціям вакансіями, адже трапляються

випадки, коли наші вакансії й на вокзалі продають».

Роботу в родині Зінаїди Вікторівни втратили і вона, і чоловік. Собі знайшла нову через центр зайнятості — прибиральницю у школі. Сьогодні прийшла, щоб улаштувати чоловіка, але зареєструвалася вже не встигає. Вистоявши чергу до монітора, Зінаїда Вікторівна бідкається: «Я ним користуватися не вмію, і ніхто не допомагає, кажуть, маємо самотужки розбирається. У мене 30 років стажу, кому я податок на безробіття сплачувала?» Але у черзі не без добрих людей, допомогти їй згоджується Тамара, яка теж прийшла влаштовувати на роботу чоловіка. У неї, як і в Зінаїди Вікторівні, ще немає картки з пін-кодом, але знайомі дали скористатися своєю — друзів-безробітних сьогодні, мабуть, має кожен. Тож уводимо пін-код і шукаємо вакансії для слюсаря-сантехніка — таких близько двадцяти. Середня зарплата — 1,5 тис. грн, хоч трапляються пропозиції й на 2,5 тис. Вакансії з оплатою менше ніж тисяча гривень прогортуюмо одразу. Крім того, можна зорієнтуватися за місцем розташування роботи та обрати як найближче до дому. Відтак Тамара роздруковує з десяток позицій із те-

| ВПРИТУЛ

ШУКАЙТЕ CAMI. В інспекторів
не вистачає часу піклуватися про
кожного безробітного

лефонами підприємств, які по-
дружжя почне обзвонювати вже
зранку.

Тут-таки, у залі, висить плакат, що закликає людей якнайактивніше шукати роботу самостійно: за допомогою інтернету, газетних оголошень, порад знайомих, листування з підприємствами. «Пошук роботи зазвичай відбувається саме так, — розповідає безробітна Дарина Миронова. — Дані компанії, яку ми знайшли і відвідали, потрібно подати для звіту. У зв'язку з такою кількістю безробітних в інспекторів бракує часу підшукувати роботу кожному індивідуально». Дарина звітє перед центром зайнятості про свої пошуки вже третій місяць. Хоч і має дві вищі освіти й дві іноземні мови в арсеналі, роботи знайти не вдається. «Вакансії є, але заробітна плата не відповідає моєму рівню, — каже колишня викладачка французького коледжу, яка потрапила під скорочення. — Я зараз в активному пошуку, маю по три-чотири співбесіди на день. Хоча допомогу на сьогодні мені виплатили лише за січень, а за лютий — березень затримують. Виникає слушнє запитання: за які гроші їздити на співбесіди?»

Є МІСЦЕ У «ФЕОФАНІЇ»

Українська система соціального страхування від безробіття проходить випробування на міцність. За даними Міністерства праці, допомогу з безробіття в Україні на сьогодні отриму-

У столичних центрах зайнятості черги – буденне явище

ють близько 657 тис. осіб. Поповнення страхового фонду передбачене «кризовим» Законом «Про внесення змін до деяких законів України щодо зменшення впливу світової фінансової кризи на сферу зайнятості населення», що набрав чинності 13 січня цього року. Цим законом підвищено розміри страхових внесків, які роботодавці мають сплачувати й відповідно утримувати з працівників. Отже, проблема безробіття вдарила по кишеньях навіть тих, хто не втратив роботи.

Заощаджують і на умовах звільнення. «Скільки тих, хто приходить з упевненістю, що їх скоротили. Дивимося у трудову, а там «за згодою сторін». Це означає, що допомога з безробіття виплачуватиметься лише

за 90 днів після моменту надання статусу безробітного», — пояснює одну з новинок антикризового законодавства директор Голосіївського центру зайнятості Тетяна Довгопола. А статус надають лише на восьмий день після звернення до служби зайнятості.

Громадські роботи згідно з по-
становою Мінпраці також стали
обов'язковими, щоправда, лише
якщо вони відповідають освіті й
кваліфікації. Відмовившись раз, не-
доотримаєш половину грошей, а
якщо знехтуєш удруге, взагалі втра-
тиш державну допомогу. Вважа-
ється, що громадські роботи — це
лише підмітання вулиць, насправді
ж до них можуть бути залучені й
кваліфіковані працівники, на- ►

ПОПИТ І ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ РОБОЧОЇ СИЛИ НА РИНКУ ПРАЦІ*

* За офіційними даними Держкомстата

КРИЗА ЯК ВИКЛИК. Олена Пушкар'ова, яка знайшла роботу під час кризи, вважає, що професіоналам не треба боятися конкуренції

приклад, бухгалтери. Якщо підприємство не може відкрити вакансію, бо це робота на місяць-два, то вона вважається громадською. У Голосіївському центрі зайнятості перелік громадських робіт вивішують у коридорі. Шукають офіцантку-покерівку в лікарню «Феофанія», підсо-

вчальні програми і стажування, а митці завжди мають можливість отримати стипендію. Людина «на соціалі» отримує на руки в Німеччині не більше ніж €350, у Франції — близько €450 плюс доплати на дітей. До того ж їм оплачують оренду квартири і страховку. «Спокійно «на со-

Багато компаній скоротили важливих працівників, але не змогли без них обйтися. Тож довелося перепрошувати

бного працівника у Голосіївський парк і двох охоронців — зарплата не перевищує тисячі гривень. Загалом у Києві станом на 1 березня у громадських роботах взяла участь 241 особа.

БЕЗРОБІТНА ЄВРОПА

Громадські роботи — це український варіант німецької «роботи за €1». Її пропонують безробітним, яким не вдається знайти роботу самотужки, таким чином забезпечуючи їм мінімальний заробіток.

Розмір і тривалість допомоги з безробіття у Європі, як і в Україні, зазвичай залежить від часу, який людина встигла пропрацювати. Але після закінчення цих виплат особи, які не мають засобів до існування, отримують прожитковий мінімум, так званий соціал, що подекуди і робить Захід таким привабливим для мігрантів. Окрім того, багато європейських компаний пропонують на-

ціалі» можна просидіти півроку, потім соцпрацівники починають цікавитися, чи шукаєш ти роботу, — щомісяця потрібно приносити по десять відмов у працевлаштуванні. Людина весь час чимось зайнята: розсилає резюме, збирає відмови. Складається враження, що безробіття — це також робота, — розповів **Тижню** берлінець Андреас Гайрце. — Безробіття в Берліні сягає майже 15%, як ніде в Німеччині. Недаремно його називають найбільш безробітним містом країни».

МРІЯ РОБОТОДАВЦЯ

Та попри все, навіть у кризу люди змінюють роботу, причому іноді знаходять кращу, ніж мали. Усе залежить від професіоналізму, бажання працювати і готовності йти на компроміс з працедавцями.

Юрій Старков влаштувався за посередництва центру зайнятості головним інженером на завод

«Атоммаш», де працює вже другий місяць поспіль. До кризи працював на Бориспільському автозаводі, але той закрився. Юрій Володимирович зазначає, що життя справді змінилося, але в його випадку не на гірше: «Так, зарплата трохи менша, ніж до кризи, зате на новому місці платять не в конверті».

Рекламіст Роксолана Авраменко потрапила під скорочення, а потім колишній роботодавець покликав її назад. «Моя рідна агенція запрошує мене працювати на проекти як фрілансера, а потім знову оформила в штат, тому я повернулася, — розповідає Роксолана. — Адже і робота, і колектив мене влаштовували. Дуже багато компаний скоротили важливих працівників, але згодом деякі керівники зрозуміли, що обсяг роботи не зменшився, і перепросили скорочених».

Олена Пушкар'ова також знайшла роботу під час кризи і дуже нею задоволена — зарплата на тому самому рівні, що була у неї влітку, хоч і прив'язана тепер до гривні. За 25 років стажу інженер-конструктор швейних виробів змінила кілька місць роботи, з останнього звільнілася за власним бажанням напередодні самоліквідації підприємства. «Мене здивувала тиша на ринку праці. До кризи я знала, що легко знайду роботу, — завжди мала дві-три резервні пропозиції, знайомі запрошували перейти до них», — пригадує пані Олена. Піти в центр зайнятості вирішила після майже трьох місяців самостійних пошуків — не влаштовувала або зарплата, або місце розташування. Директорка дизайн-студії, де нині працює пані Олена, незважаючи на кризу, придбала нову програму комп'ютерного дизайну, розробляє лінію дитячого трикотажу і піддаватися паніці не збирається.

Зміни Олена сприймає лише як привід для особистого зростання: «Я відчуваю цілу чергу безробітних молодих спеціалістів за свою спиною, але це мене навіть мотивує. Я знаю, що матиму переваги, якщо буду професіоналом, добре виконуватиму свою роботу, дотримуватимуся трудової дисципліни і постійно самовдосконалюватимуся». Власне, про такий підхід роботодавці мріяли ще до кризи, тож і зараз від ідеального працівника навряд чи відмовляться. ■

ПОГЛЯД

Спрацьований «непотріб»

Чехія, яка ще кілька років тому заманювала до себе іноземних робітників, тепер намагається їх позбутися

«Повернутися додому, добровільно або недобровільно», – промовляє вже екс-міністр внутрішніх справ Іван Лангер до сотень тисяч іноземців, які приїхали до Чеської Республіки на заробітки. Для них, хто збирається повернутися добровільно, є подарунок на прощання: квиток на літак в один бік і €500 кишенев'кових.

Не йдеться про реальну програму – це, радше маркетинговий хід, оскільки коштів вистачить лише на перші дві тисячі осіб із не менш як півмільйона іноземців. На відміну від Лангера я вважаю, що ці люди з Чехії не виїдуть і намагатимуться залишитися тут у будь-який спосіб. Багато хто тому, що на їхній батьківщині, у Молдавії, Монголії, В'єтнамі й насамперед Україні, звідки родом щонайменше половина «чеських іноземців», нині вирує глобальна криза – набагато більша, ніж тут. Дехто тому, що «домом» для них уже давно є Чеська Республіка, котра перетворилася на їхню країну.

Чехія, що з-поміж усіх посткомуністичних держав розташована найближче до Заходу, останніми роками пережила економічний бум, що в дечому нагадував економічне диво у Німеччині 1960–1970-х років. За хвилею приватизаційного розпаду, яка для чеської промисловості була не менш катастрофічною, ніж для сусідніх країн, пройшла хвиля стабілізації, супроводжувана могутнім припливом західного капіталу.

Країна перетворилася на цех Західної Європи, насамперед Німеччини, з виробництва різних деталей, що під по-значкою Made in Germany розвозилися по всьому світу. Коли до Чехії прийшли перші закордонні інвестори, на чеську робочу силу іноді припадала п'ята-шоста частина видатків ФРН. Географі-

ЛЮБОШ ПАЛАТА
редактор газети Lidové noviny, Прага

фічна близькість Чехії та відповідна мережа доріг і залізниць були аргументом на її користь порівняно з дешевими, але віддаленішими й ризикованішими країнами, такими як Болгарія, Румунія, Україна, Індія або Китай. У травні 2004 року Чеська Республіка вступила до Євросоюзу, що, своєю чергою, наблизило західні стандарти життя. Розрахунки інвесторів, які в Чехії покладали надії на дешеву робочу силу, втратили сенс, оскільки кількість чехів, охочих працювати за €500 в автомобільній промисловості, зменшилася до нуля. Слід також нагадати, що на той час безробіття знизилося до 5%, що, як вам пояснить кожен соціолог, є природною межею.

Ситуація для інвесторів ускладнилася й тим, що те саме повторилося і в сусідніх країнах, можливо, не такою мірою. Насамперед у Польщі, з якої за короткий час буквально мільйони людей виїхали на заробітки до Великої

Британії, Ірландії, що відкрили для них ринок праці й дали змогу отримувати західні зарплати. Перед чеською владою постало проблема, як утримати закордонних інвесторів. Рішення знайшлося у програмі «зелених карт» – не лише для спеціалістів і науковців, як це поширило у Західній Європі, а й для робітників, будівельників, які мали заповнити дірки ринку «чорноробів». У головах міністерських чиновників почали народжуватися шалені плани, за якими до Праги мали прямувати літаки, наповнені дешевою робочою силою з В'єтнаму, Індонезії або Монголії. Близче – в Україні, Молдові, Болгарії – під егідою чеських посольств виникли «центри зайнятості», що заманювали тамтешніх громадян на роботу до Чехії. План, згідно з яким деталі для німецьких концернів у Чехії вироблятимуть «дешеві» іноземці (йшлося про мільйон осіб), на щастя, було згорнуто швидше, ніж розпочалася його реалізація. Проте і без того торік до країни приїхали понад 100 тис. іноземців. Нині «дешевші» іноземці в ситуації, коли порівняно з минулим роком чеська промисловість впала на 25%, стали небажаною конкуренцією чехам. Протягом кількох місяців кризи безробіття зросло з трьох до шести відсотків, у Чехії несподівано зазвучало гасло: «Робочі місця мають бути лише для чехів». З'ясувалося, що, відбираючи роботу в чехів, «дешевші» іноземці надалі залишаються висококваліфікованими, тож закордонні працевдачі не мають жодної причини звільнити їх і заміщувати «дорожчими» автохтонами.

Думаю, що міністрові Лангеру західні концерні це вже пояснили, тож іноземці, зокрема й українці, в Чехії залишаться.

Не дуже страшний грип

АВТОР: Вікторія Герасимчук

**Нова суспільна мутація:
вірус грипу схрещено
з вірусом брехні.
Українців залякають
пандемією, щоб
змусити вакцинуватися**

Цього року в країні не було епідемії грипу, але Міністерство охорони здоров'я попереджає: пік захворюваності може при-

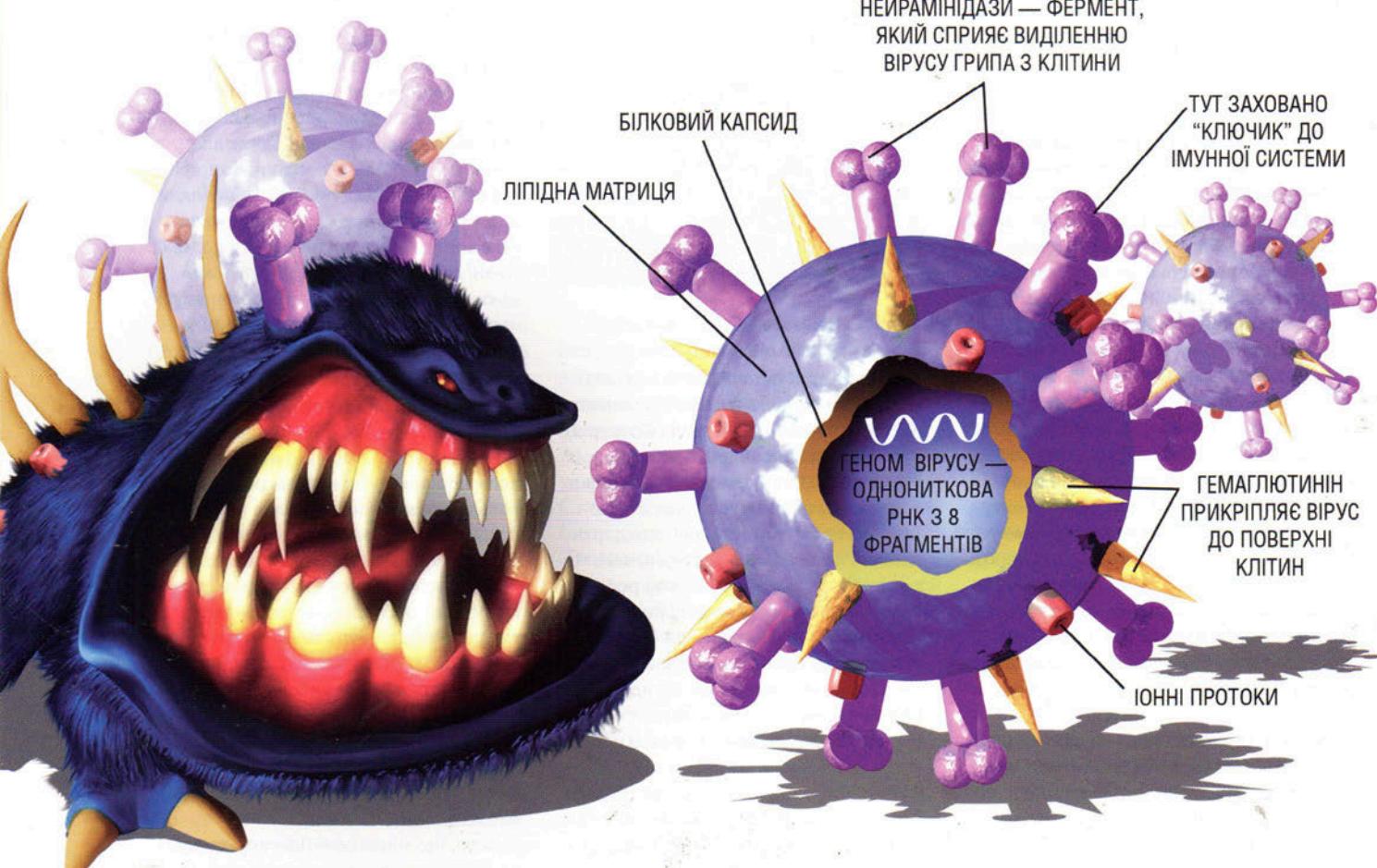
пасти на квітень, отож робіть щеплення.

ПОДАРУНОК ВІД КРИЗИ

У листопаді, коли традиційно розпочинається антигрипозна інформаційна кампанія, голова Українського центру грипу та ГРВІ Аркадій Фролов повідомив журналістам, що на Україну насувається кілька нових вірусів грипу, які «призведуть до страшнішої епідемії, ніж у попередні роки». (Варто зазначити, що таке формулювання є традиційним, як із вуст представників міністерства, так і з вуст керівництва Все світньої організації охорони здоров'я, яке вже не перший рік обіцяє планеті пандемію грипу.) В зимовий

сезон 2007–2008 в Україні на грип, відповідно до статистики Центру, захворіли 1,2 ман українців, тож цього року очікували на кілька мільйонів хворих.

Попри пессимістичні прогнози, цього року епідемії не було. В багатьох областях школи закривали на карантин, але всюди, крім Вінниці, захворюваність менша за епідеміологічний поріг, та й у Вінниці перевищення становило лише 3 тисячі осіб. «Ми завдячуємо цим погоді, — пояснив **ТИЖНЮ** Аркадій Фролов. — І кризи. Люди менше користувалися громадським транспортом, менше спілкувалися на роботі». Втім, запевнив Аркадій Федорович, епідемія ще має шанс

ОБЛИЧЧЯ ВОРОГА. Вірус грипу має сферичну форму і розмір 80–120 нм. Його головна зброя — здатність легко мутувати

ВПРИТУЛ |

спалахнути у квітні, як уже бувало. Наприклад, аж у 1957 році.

За словами Аркадія Фролова, по-при відсутність епідемії, цього року спостерігається значно більше випадків важких ускладнень грипу. «Ми маємо зростання захворюваності на пневмонію з важким перебігом, а також кілька випадків енцефалітів (гостра інфекційна хвороба мозку, яка, як і менінгіт, може бути викликана менінгококовою інфекцією. — Авт.), — розповідає Фролов. — І це, ми вважаємо, пов'язано не з менінгококовою інфекцією, а саме з вірусами грипу».

ВГАДАЙ ДІАГНОЗ

Грип справді може стати причиною інших серйозних захворювань. «Бувають дуже тяжкі ускладнення, — каже лікар-інфекціоніст Людмила Мороз. — Насамперед, у людей з дуже слабким імуніте-

УТИЛІЗУВАТИ ЧИ ПОДАРУВАТИ

Генеральна прокуратура досі не назвала причин смерті краматорського школяра Антона Тищенка. Він помер у травні 2008 року після щеплення від кору і краснухи індійською вакциною, яку Україні надав ЮНІСЕФ. Як виявилося, вакцина не пройшла сертифікацію в Україні, що не завадило Міністерству охорони здоров'я відправити її в школи. Наразі чиновники вирішують, утилізувати вакцину або віддати її іншим країнам.

ДО РЕЧІ, ПРО ПТАШОК

Наразі відомо близько 50 видів пташиного грипу, водночас людського — тільки три (не плутати з кількістю грипозних вірусів). Учені досі не виключають, що пташиний грип H5N1 мутує в людський. У 2005 році з легкої подачі ВООЗ здійнялася істерія щодо пташиного грипу. Експерти обіцяли: помруті від 70 млн до 1,5 млрд людей у всьому світі. США навіть прийняли програму боротьби з пташиним грипом кошторисом у \$7 млрд. Один мільярд пішов на закупівлі «терафлю» — парацетамолу зі смаковими домішками. Також чимало грошей отримали компанії, які розробляють вакцини.

том, також у старих і дітей». Проте випадків енцефалітів лікарка не пригадує, принаймні за останній час. Офіційних повідомлень про енцефаліт також не було, не зміг назвати точних даних і сам Аркадій Фролов. Що ж стосується власне грипу, то, наприклад, статистика київської санепідемстанції стверджує: від нього люди не помирали вже багато років.

Проте до статистики щодо грипу є багато запитань. Досвідчені лікарі нібито легко відрізняють його за клінічною картиною від інших вірусів, але в ідеалі ставити такий діагноз мали би тільки після лабораторних аналізів.

«У нас немає лабораторій, які б визначали, грип у хворого, парагрип, чи аденовірусна інфекція, — зауважує голова Всеукраїнської ради захисту та безпеки пацієнтів Віктор Сердюк. — Вірусів дуже багато, а все валять на грип».

«Грип займає приблизно 25% у загальній картині захворювань на ГРВІ, — каже професор, доктор біологічних наук, завідувач кафедри вірусології КНУ ім. Тараса Шевченка Віктор Поліщук. — Точний діагноз поставити дуже важко, для цього потрібні спеціальне обладнання, реактиви. Лікар, який приходить до вас додому на виклик, не може знати, чи у вас грип».

КОМУ ВИГІДНА ПАНДЕМІЯ

Світ уже бачив пандемії грипу, зокрема смертоносну пандемію «іспанки» на початку минулого століття, коли померло не менше 50 млн людей. І теоретично, якщо вірус мутує, можлива нова пандемія, каже пан Поліщук, проте жоден науковець не візьметься стверджувати, коли саме і з якою кількістю жертв. Але ж ці твердження звідкись беруть?

«Компанії — виробники вакцин намагаються вплинути на науковців, щоб ті робили якісь заяви, — розповідає Віктор Поліщук. — Чиновники в нас — ті самі бізнесмени. От цього року не було епідемії, вакцина залишилася. Тож наступного очікуємо, що нас залякуватимуть тими самими вірусами, для яких розробляли цьогорічну вакцину».

«Щойно оголошують тендери на вакцини — одразу з'являються повідомлення про дуже небезпечний грип, — Віктор Сердюк підкреслює,

що цей зв'язок багаторічний. — До речі, от на Харківщині знайшли мертвих гусей, у яких нібито немає пташиного грипу. А якби це сталося тоді, то пташиний грип точно б знайшли, і вирізали б всіх птахів в області».

Цього року щеплення не робили державним коштом, проте на пресконференції перед нібито початком епідемії, яка насправді так і не почалася, міністерські чиновники просто так роздали журналістам... список приватних клінік, де можна вакцинуватися від грипу.

ЛОТЕРЕЙНЕ ЩЕПЛЕННЯ

Насправді ефективність щеплення від грипу під великим питанням, адже різновидів хвороби дуже багато, а вакцина захищає лише від одного. Тільки цьогоріч до нас прийшли три віруси грипу. Два віруси «Брісбен» типу А, й один вірус типу В «Флоріда».

Ще в лютому ВООЗ визначила віруси-претенденти, які циркулюватимуть у світі наступного сезону. Інформацію передають до фірм — виробників вакцин, які проводять розробки. Восени, коли насувається епідемія, починають активно виробляти потрібну вакцину. Якщо таку, звичайно, розробляли.

«Це приблизно так, як у метеорологів, — каже Віктор Поліщук. — Якщо вгадали вірус, добре, не вгадали — епідемія. Можна вважати, всі роки, коли була епідемія, то не вгадували».

Вартість щеплення становить близько 100 грн, у приватних клініках — дорожче. Тоді, за словами Аркадія Фролова, вакцинувалися від грипу близько 400 тис. людей. Тобто ціна питання — приблизно 40 млн грн із кишень держадміністрації, підприємств і громадян. Столична мерія, скажімо, минулоріч виділила на вакцинацію 0,5 млн грн. Щоправда, цього року, за словами Фролова, люди не поспішають вакцинуватися, оскільки налякані смертю від індійської вакцини краматорського школяра.

«Щеплення — це в будь-якому разі удар по організму, — каже Поліщук. — Від чого воно б не було. І робити щеплення можна лише тоді, коли вивчено стан імунної системи пацієнта. Щеплення — це ризик». І у випадку з грипом ризик не вправданий. ■

Місія здійснена

АВТОР: Дмитро Губенко

Напередодні 60-річного ювілею НАТО шукає своє місце у світі

Цьогорічний ювілейний саміт НАТО вперше в історії Альянсу пройде одночасно в двох країнах — Німеччині та Франції — відповідно матиме двох голів: Ангелу Меркель та Ніколя Саркозі. З квітня лідери 26 країн — членів НАТО зберуться на обід у Баден-Бадені, а вже вранці 4 квітня переїдуть по пішохідному містку з німецького Келе до Страсбурга, де й відбудуться основні робочі зустрічі. Цей саміт для організації з 60-річною історією буде чудовою нагодою для аналізу та рефлексії. Найбільше ж на ньому очікують нового президента США Барака Обаму, який уже пообіцяв оприлюднити своє бачення майбутнього Альянсу.

ПОВЕРНЕННЯ БЛUDНОЇ ДОНЬКИ

Найочікуванішою подією саміту стане повернення Франції до військової структури НАТО через 43 роки після того, як із нею розпорошиався Шарль де Голль. «Ніколя Саркозі — це найбільший поміж наших президентів американофіл. Під час президентської кампанії вінувесь час казав, що хоче відійти від незалежницької політики де Голля, хоча ніколи не згадував про можливе повернення Франції до військової структури», — коментує паризька журналістка Анн-Клер Гра.

Це рішення Саркозі у французькому політикумі жорстко роз-

критикували не тільки ліві, а й деякі його однопартійці по правлячому Союзу за народний рух, як-от екс-прем'єр-міністри Ален Жюпета Домінік де Вільпен, звинувативши Саркозі в тому, що він без особливої на те потреби відмовляється від військової незалежності, яку де Голь здобув у 1966 році. Однак міністр оборони Франції Ерве Морен заявив, що повернення країни до керівних структур

Створений 60 років тому для протистояння радянській загрозі блок потребує нових фундаментальних завдань

НАТО (а на це знадобиться щонайменше три роки) дасть їй змогу брати повноцінну участь у плануванні та визначенні завдань організації.

Він також нагадав, що Франція все одно бере участь у всіх миротворчих операціях Альянсу з 1995 року і посідає четверте місце за внесками до його бюджету. Доводи міністра переконали депутатів Національних зборів, які більшістю голосів підтримали рішення президента. Як свідчать результати соціологічних опитувань, з ним згодні й 58% пересічних французів. На думку Анн-Клер Гра, велику роль відіграв фактор Обами, дуже популярного не лише у Франції, а й у Європі загалом. «Обрання Обами змінило наш погляд на США», — каже журналістка.

СЛАБКА ЛАНКА

А ось професор міжнародних відносин Лондонської школи економіки та політики Крістофер Коукер ставиться до повернення Франції до військової структури Альянсу скептично. «Не думаю, що ця подія є дуже визначеною. Французи отримають дві командні посади, але не більше. Це не допоможе Альянсу там, де він найбільше потребує допомоги, — в Афганістані», — впевнений Коукер. Експерт Французького інституту міжнародних відносин Домінік Фін також переконаний, що французьке повернення посилює не так НАТО, як роль Франції у ній.

Ситуація в Афганістані справді напружена, але з 26 країн — членів НАТО лише США, Велика Британія, Канада, Нідерланди і Данія беруть участь у бойових діях. Експерти по-

переджають, що провал цієї місії стане для Альянсу катастрофою. Дослідник із Фундації Карнегі Жіль Дорронсоро у своїй праці «Фокус та вихід: альтернативна стратегія для афганської війни» ахіллесовою п'ятою цієї миротворчої операції вважає Пакистан. Навіть якщо США та їхнім союзникам вдастся відрядити до Афганістану ще 150 тис. вояків, цього буде недостатньо, щоб придушити повстанців і перекрити

вторгнення російських військ у Грузію в серпні минулого року. До цього ніхто в Європі не думав, що Росія здатна на воєнне вторгнення до будь-якої країни».

Формулювання нової місії Альянсу стане важливим завданням нового генерального секретаря організації. Нинішній генсек — голландець Яап де Хооп Схеффер — залишає посаду 31 липня.

Також на саміті у Страсбурзі та Келі має бути оголошено про приєднання до НАТО двох нових членів: Хорватії та Албанії. Адріатичні країни отримали формальне запрошення до Альянсу рік тому на саміті в Бухаресті. З ними мала бути ще й Македонія, проте їй завадила давня суперечка з Грецією щодо назви країни. Обидві держави пройшли типовий шлях до членства в НАТО: участь у Парнерстві заради миру, План дій щодо членства, участь у натовських навчаннях та миротворчих операціях. А головне — рівень суспільної підтримки членства у НАТО в Хорватії становить 55–60%, а в Албанії сягає 94%.

Тема розширення Альянсу на схід вже не є неактуальною. НАТО поновило контакти з Росією на найвищому рівні, адміністрація Барака Обами також шукає шляхів примирення з Кремлем. США намагаються долучити Росію до стримування ядерних амбіцій Ірану й готові пожертвувати заради цього навіть планами розгортання системи протиракетної оборони у Чехії та Польщі. У такій ситуації Україні доведеться найближчими роками гарантувати свою безпеку самостійно, не сподіваючись на членство в Альянсі. ■

ДОВІДКА

Розширення НАТО

- 1949** — Бельгія, Велика Британія, Данія, Ісландія, Італія, Канада, Люксембург, Нідерланди, Норвегія, Португалія, США, Франція.
- 1952** — Греція, Туреччина.
- 1955** — ФРН.
- 1982** — Іспанія.
- 1999** — Польща, Угорщина, Чехія.
- 2005** — Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Румунія, Словаччина, Словенія.
- 2009** — Албанія, Хорватія

Скинути Mixo

АВТОР: Арчіл Бежан ішвілі,
спеціально для **ТИЖНЯ**
з Тбілісі

**Грузинська опозиція
готує масові акції
протесту, аби замінити
Саакашвілі
своєю людиною.
От лише
не визначилася,
ким саме**

9 квітня — одна з найважливіших дат у новітній історії Грузії. У цей день 20 років тому радянські війська жорстоко розігнали багатотисячний мітинг мирних громадян, які зібралися в Тбілісі перед парламентом із вимогою надати Грузії незалежність. У ту страшну ніч від саперних лопаток та застосованих вояками газів за-

гинули 19 учасників акції, сотні постраждали від травм та отруєння. За два роки — 9 квітня 1991 року — у Грузії за результатами всенародного референдуму була проголошена незалежність. Ось і цьогоріч на 9 квітня головні опозиційні партії та об'єднання призначили старт масових мирних акцій, головна вимога яких — відставка президента Михаїла Саакашвілі.

ЗА ЗРАЗКОМ МАЙДАНУ

Незважаючи на строкатий спектр опозиціонерів, усі вони вважають, що нинішній президент своєю політикою та нерозсудливими діями завів Грузію в глухий кут і кожен день його перебування при владі створює все нові й нові проблеми. За словами колишнього голови парламенту країни Ніно Бурджанадзе, «Саакашвілі невдовзі посварить нас із усіма й утягне країну в нові війни». Тому опозиціонери готовуються до безстрокового мітингу до переможного кінця — за зразком київського Майдану 2004 року.

«Я не збираюся достроково залишати свою посаду, мої повнова-

ження закінчуються на початку 2013 року», — заявляє у відповідь Саакашвілі. Він упевнений, що «в умовах світової економічної кризи й агресивної політики Росії, Грузії потрібне єдине згуртоване суспільство, а не нове протистояння та нові вибори, які можуть в економічному та політичному плані дорого коштувати країні».

Опозиціонери обіцяють, що виступи будуть винятково мирні, але побоюються провокацій та насильницьких дій із боку грузинської влади. Початок цим провокаціям, на їхню думку, вже покладено — кількох опозиціонерів заарештували й звинуватили в спробі здійснити державний переворот, а також у незаконній купівлі й зберіганні зброї.

Більшість політиків та експертів переконані, що Саакашвілі буде всіляко намагатися зберегти свою владу, використовуючи вірні йому уряд, губернаторів, поліцію та, можливо, армію. На думку екс-президента Едуарда Шеварднадзе, «опозиція не має сподіватися на те, що коли мирні акції у квітні триватимуть днів 10–15 чи, навіть, мі-

ВПРИТУЛ

ГОЛОС НАРОДУ.

Зміна влади у Грузії вже традиційно відбувається шляхом великих протестів

Найбільші шанси має колишній представник країни в ООН 35-річний Аласанія, котрий устиг завоювати високий авторитет у суспільстві урівноваженим характером, коректністю до опонентів та прагматизмом у життєво важливих для держави питаннях. Опоненти Аласанії стверджують, що через молодість йому ще зарано претендувати на роль загальнонаціонального лідера і що він може стати «другим Саакашвілі».

Непоганий рейтинг 45-річної Ніно Бурджанадзе явно зіпсував нещодавній арешт кількох активістів її партії, яких влада звинуватила у незаконній закупівлі зброї. Операційні зйомки, що викривають «діяння» однопартійців Бурджанадзе, показали всі національні телеканали. І хоча соратники екс-спікера стверджують, що ці кадри – фальсифікації спецслужб, останні події послабили позиції грузинської «залізної леді» в боротьбі за президентське крісло.

А 52-річний Шалва Нателашвілі, відвідавши США, заявив в інтерв'ю грузинській газеті «Алі», що тепер певен, – «Вашингтон більше не підтримує Саакашвілі... Нова американська адміністрація не розглядає на посаду президента Грузії жодної кандидатури, а це означає, що ми зможемо нарешті обрати справді національну владу». Під «справді національною владою» він, звісно, має на увазі себе й Лейбористську партію. Однак шанси в Нателашвілі невисокі – останні соціологічні опитування свідчать, що його рейтинг уже кілька років тримається на рівні 9–9,5% і не поліпшується.

Деякі політики та експерти вважають, що Саакашвілі не поступиться владою на вимогу опозиції й піде на цей крок лише у двох випадках – якщо сам цього захоче і якщо йому вкажуть на це керівники західних держав, насамперед США. На думку політолога Гамлета Чіпашвілі, «ані Аласанія, ані Бурджанадзе, ані Зураб Ногаїделі (екс-прем'єр, який перейшов в опозицію) не здатні створити «революційну іскру» для зміни влади в країні. Таку іскру може висікти тільки Окруашвілі (колишній міністр оборони, який отримав політичний притулок у Франції)». Члени очолюваної екс-міністром партії «За єдину Грузію» повідомили журналістам, що незабаром він повернеться на батьків-

щину «заради повалення режиму Саакашвілі».

37-річного Окруашвілі заочно засудили на 11 років позбавлення волі за звинуваченням у здирництві. Саакашвілі лише одного разу пом'якшив своє ставлення до колишнього соратника та друга – у розпал війни в Південній Осетії він, виступаючи на мітингу, закликав Окруашвілі «забути минуле» й повернутися на батьківщину. Та за кілька днів Окруашвілі було відмовлено у в'їзді до Грузії. І тепер, як підтверджив голова аналітичного департаменту МВС Грузії Шота Утіашвілі, «Окруашвілі буде заарештований, щойно він ступить на грузинську землю».

СТАРІ ГРАБЛІ

Дехто з політологів вважає, що не важливо, хто з нинішніх лідерів опозиції приде до влади у країні. Такої думки дотримується, зокрема, колишній посол Грузії в Російській Федерації Александр Чачія, який перейшов на бік опозиції та живе зараз у Росії. «Всію нинішню грузинською опозицією керують зі США... Не знаю, для чого потрібна зміна влади в Грузії, якщо не зміниться політичний курс, якщо до влади не прийдуть люди, які мислять незалежно та зможуть нормалізувати відносини з Росією», – зазначив він.

Чачія порівнює теперішню ситуацію в державі з періодом 1991 року, який передував початку збройного протистояння між прихильниками та супротивниками тодішнього президента Звіада Гамсахурдіа. За його словами, «між владою та опозицією зараз, як і тоді, фактично немає ніякого діалогу». Тоді це привело країну до громадянської війни.

Абсолютна більшість опозиційних сил країни добре розуміє важливість моменту і, як запевняють їх лідери, вони докладуть усіх зусиль, щоб не припуститися старих помилок. Опозиціонери переконані, що правляча партія «Єдиний національний рух» та влада, яка цілком на неї спирається, суттєво послаблені результатами «п'ятиденної серпневої війни» й економічними проблемами, а тому вже не мають підтримки населення. Грузинське суспільство з хвилюванням очікує 9 квітня та сподівається, що ймовірна зміна влади в країні буде здійснена винятково мирним, конституційним шляхом. ■

ПРЕТЕНДЕНТИ НА ПРЕЗИДЕНТСТВО

Та якщо Саакашвілі не зможе втримати владу, виникає запитання: хто ж стане його правонаступником? Головними кандидатами вважають лідера «Альянсу за Грузію», що об'єднує «ресурсубліканців» та «нових правих», Іраклія Аласанію; екс-спікера парламенту, голову «Демократичного руху – Нова Грузія» Ніно Бурджанадзе та голову Лейбористської партії Шалву Нателашвілі.

Про користь ненависті до України

Володимир Надайн

(у російській транскрипції Владимир Надеин) – зірка, класик, патріарх і легенда радянської журналістики. І все це без жодних лапок. Починав кар'єру в багатотиражці донецької шахти ім. Абакумова, надруковував сотні фейлетонів у львівській газеті «Вільна Україна». У пошуках свободи вирушив до московського «Крокодила», звідки був вигнаний за особистою вказівкою члена Політбюро Шелеста. Чверть століття працював у «Ізвестіях», де буквально кожна публікація ставала випробуванням на сміливість і межі дозволеного. Був відряджений власкором газети в Америку, де затримався на багато років. Нині мешкає в селі за 87 км від Москви. Веде колонку на радіо «Свобода», друкується в нечисленних російських опозиційних виданнях. Ця стаття, яка з'явилася в інтернет-виданні «Ежедневный журнал», передруковується з особистого благословіння автора

Якщо судити за справами, то Путін ненавидить Україну. Людина поверхових знань, до того ж викривлених школою КДБ, він не розуміє національних прагнень України, Естонії, Грузії, тому й не зумів побудувати спокійних ділових відносин з усіма колишніми республіками Союзу. Як свідчить коротка історія безнадійного визнання Абхазії та Південної Осетії, політику Путіна не поділяють усі без винятку держави на теренах колишнього СРСР. Це дивний провал, рівного якому я не можу знайти у глибинах історії. Навіть у Гітлера, який безнадійно борсався на самому краю безодні та якого добивала могутня світова коаліція, до кінця 1944 року ще залишалися союзники. В Путіна після десяти років безроздільного правління їх немає.

Можливо, вони Росії не потрібні? Якось незручно серйозно відповісти на це запитання. Віщий Олег ще не збирався вражати нерозумних хазар, а банальністю вже вважалося перше правило стародавньої дипломатії: зібрати довкола себе якнайбільше друзів, зруйнувати якнайшвидше коаліцію ворогів.

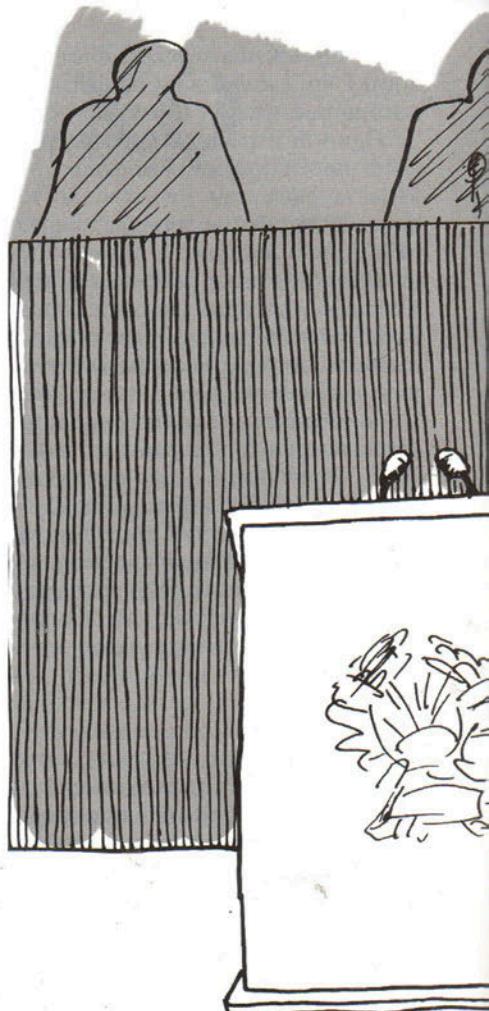
Якщо стосовно Китаю, Білорусі та Казахстану ще можуть бути якісь сумніви, то решта країн, що межують із нами, до нас явно не прихильні. Заперечувати це безглуздо. Тому влада каже, що так воно і має бути. Ніби іншого й не можна очікувати від природних конкурентів, стривожених і розлючених дедалі більшим упливом путінської Росії. Такий собі дипломатичний варіант сталінської максими, відповідно до якої класова боротьба загострюється в міру просування до соціалізму.

Навіть якби такий погляд був правильним, усе одно дипломатія країни, що залишилася наодинці, заслуговує на найнижчу оцінку. Протягом останнього десятиліття зовнішньою політикою керує особисто Путін. Нас оточують дуже різні країни, і щоб посваритися з кожною з них, потрібні сталева воля і гнучка уява. Кожен із сусідів у чомусь особливий і вимагає особливого підходу. Відносини з Естонією (блокує «Північний потік») – це не те, що з Литвою (єдине сухопуття до Калінінграда). Для справ з Україною (Помаранчева революція плюс Севастополь) не застосовний грузинський варіант (Революція троянд чимось нагадує помаранчевий Майдан, але додається Абхазія, кордон із Чечнею і яйця Саакашвілі).

Сусід по селу, в якому я мешкаю, випивши, засмучується: «Ex, пропали ми нашу Україну!» Якщо не сердити його запереченнями, а потихеньку розпитувати, то з'ясовується, що у «нашій Україні» ні друзів, ні маєтків він не мав і не має. Проте слово «Крим» при сусідові промовляти не можна – починає буйнити. Твердо переконаний, що української мови немає – є наша,

але зіпсована поляками. Прізвища українського президента не пам'ятає, але не сумнівається, що він американський шпигун. Цей самий агент душить російську мову. Хохли над росіянами знущаються. Ну й так далі.

Цілком упевнений, що рівнозначний аналог мосму сусідові неважко знайти десь на Подолі або в Коломії. Темnota і пиха не є чиємось національним привілеєм. І мова, близька до рідної, а все ж нерідна, часто звучить якось пародійно. Мій сусід страшенно обурився, дізнавшись від мене, що українці кажуть «злий собака». Це

ВПРИТУЛ

ж треба, каже, як знущаються з тварини! А селяни у п'єсах класика української літератури Івана Микитенка від душі сміються з безглузого російського слова «заявленіє»: ні, щоб по-людськи сказати: «заява». Таких прикладів безліч.

Тому я не розглядаю тут побутових проявів міжнаціональної ворожнечі. Йдеться лише про дії урядів. Понад те, голів урядів. Тобто про найвищу політику.

Чи відомі вам випадки безпосереднього втручання перших осіб України у вибори президентів Росії? Мені — ні. Але всі знають, що Путін особисто диригував президентськими виборами в Україні. Спроба ганебно провалилася, але він щедро винагородив своїх бездарних підручних — депутатством у Думі, членством у Суспільній палаті, присутністю на ТБ.

У Бухаресті Путін палко втврмачував Джорджеві Бушу, що

українська держава — це непорозуміння. Не його провина, що американський президент залишився глухим до аргументів кремлівського експерта. Нічого подібного не лунало з вуст високого київського начальства.

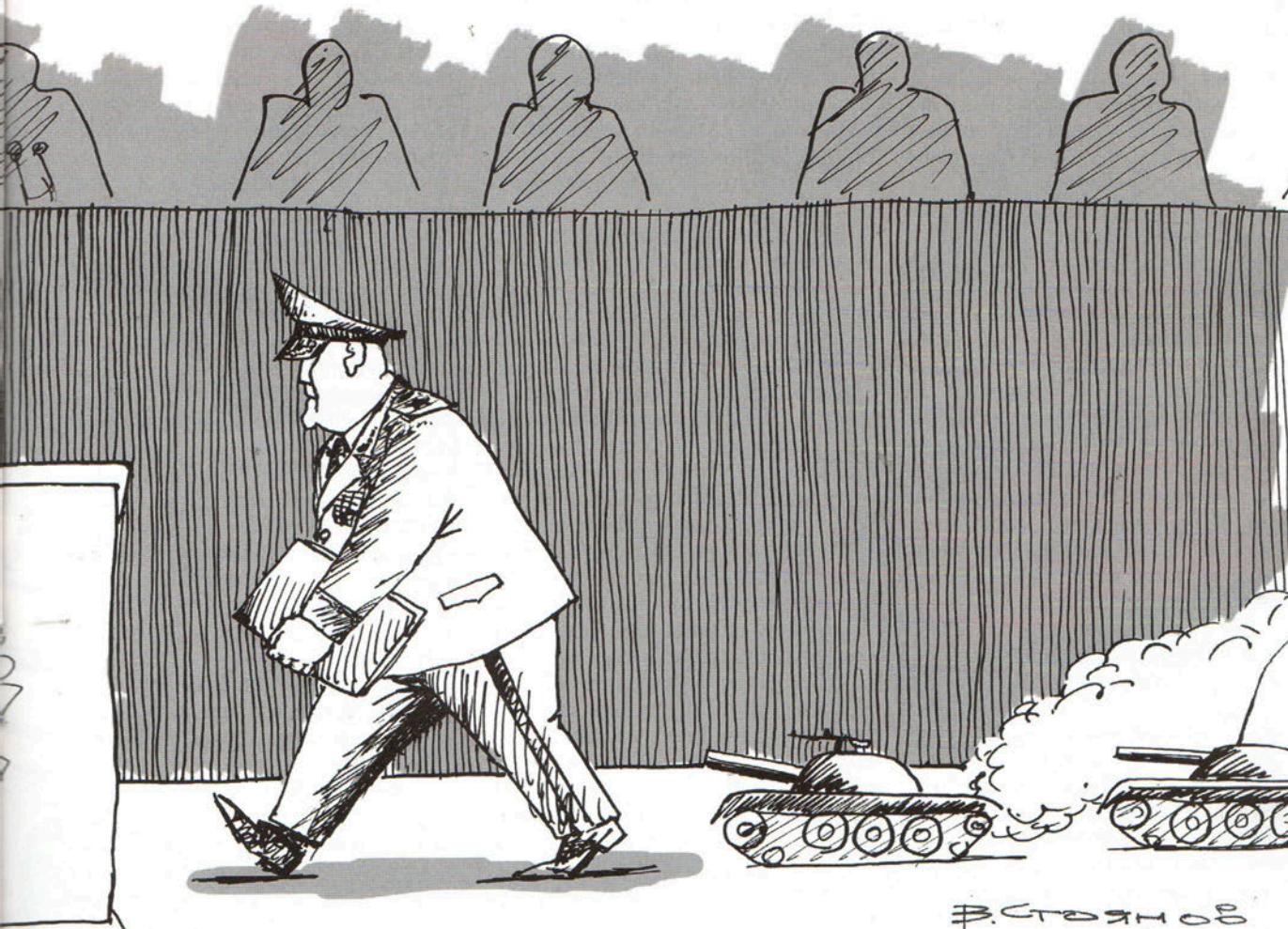
Тисячі нафтовиків і газовиків із Дрогобича і Борислава переселялися освоювати Самотлор і Ямал. Досі на бурових нерідко звучить українська мова. Ale не було прикладу, щоб українська влада наполягала на спільному володінні сибірськими родовищами. Путін же рветься до українських газотранспортних мереж напролом.

Ну нехай би рвався і прорвався. Так ні, обрив за обривом. З кожної чергової сутічки з Україною Росія виходить із моральним і фінансовим збитком. Остання газова війна кочтувала їй \$2,5 млрд миттєвого збитку. Ганьба, яку витончено називають втратами репутації, обійтесь

значно дорожче. Найсвіжіша утода України з Європейським співтовариством у зв'язку з модернізацією газотранспортних мереж є переконливим підтвердженням цього.

З Москви тече антиукраїнська жовч, часто нічим не обґрунтована. Яка причина? Чи не банківська непрозорість Газпрому і «Роснефти»? Особистий інтерес Путіна до углеводнів? Сталінська маячна радянської шкільної історії, де все вкрай спотворено? Бездарність путінських спецслужб, які навіть брешуть якось понуро, по-радянському? Особливо виразно все це видно на прикладі Голодомору.

Важко вигадати щось образливіше для будь-якої нації, ніж ставлення офіційної Москви до цього найбільшого з нещасть роду людського. Якби шість мільйонів українських солдатів загинули внаслідок ядерного вибуху, хімічної атаки або під мечами завойовників, це, пере-

прошую за цинізм, ще якось терпимо. Але ці шість мільйонів померли найстрашнішою, найповільнішою і найнестерпнішою смертю — від голоду. Вони померли не в окопах, а в себе вдома. Вони вмирали разом із дітьми на руках. Вони вмирали на своїх кухнях, на очах у каструль і казанів, тисячі разів вилизаних, що знали і наваристий борщ зі старим (саме старим, у цьому весь смак!) салом, і вареники з вишнями та сметаною, і запашний український хліб, який хоч і через тиждень нарізай скибками, а він все свіжий і так пахне!..

Тисячі, десятки тисяч жінок, дітей, людей похилого віку, перш ніж померти, божеволіли. Коли настала річниця цього космічного нещастя, Дмитрій Медведєв відмовився приїхати до Києва. У листі до Ющенка він засудив політиканство та іншу негідну метушню. Певна річ, був би він обранцем Росії, а не злого прем'єр-міністра, він пішки пришкандив би під Дніпровські кручи, і не до Ющенка, а до шести мільйонів пам'ятних свічок, якими мала осягніти того дня Україна. Залишивши остронь і спірний газ, і замусолену, тричі оббрехану Совітами Переяславську раду, і слиняє слов'янське братерство, і те, що Україна — найбільша європейська країна. Не до Ющенка, не в Раду, а просто до нещасних жертв був зобов'язаний прибути російський президент. Просто до шести українських мільйонів.

Після цієї ганебної неявки жорстка атака проти Голодомору набула рис чітко організованої кампанії. Особливий гнів офіційної Москви викликала та обставина, що українці вважають Голодомор геноцидом. Кілька недавніх сюжетів у «Вестях», яким відведена провідна роль у викритті київських підступів, оголюють скелет нашої пропаганди. Українців звинувачують у нагнітанні антиросійського психозу на таких підставах.

1. Голодомор не можна вважати геноцидом, оскільки такий самий голод і в ті самі часи лютував і в інших часинах СРСР: на Дону, в Казахстані, на Поволжі. Тобто річ не в Україні.

2. Голодомор не можна вважати геноцидом, оскільки постраждали переважно українські селяни, а не просто українці. Тобто тут був класовий підхід, а не національний.

3. Голодомор не можна вважати геноцидом, оскільки його жертвами стали не лише українці, а й етнічні росіяни, німці, греки, євреї.

4. Голодомор не можна вважати геноцидом, оскільки в його практичній реалізації значною мірою брали участь представники українського етносу.

5. З метою політичних спекуляцій українці явно перебільшують суворість Голодомору і чисельність жертв. Вони використовують сумнівні аргументи, охоче вдаються до фальсифікації документів і фотографій, щоб виставити Голодомор як навмисний захід, спланований у Москві.

століття українська культура витіснялася на задвірки суспільного життя. Село залишалося не лише колискою «холопської мови», а й хранителем національної культури. Ставши городянами, люди часто перетікали в іншу мову і звичаї. Відтворення української національної свідомості залишалося за селом. Його знищенння означало перелом культурного хребта українського етносу. Тобто, згідно з ООН, типовий геноцид.

Страшний голод на Дону і в Казахстані ніяк не позбавляє Голодомор властивостей геноциду. Гітлерівці методично знищували циган, але ніхто на цій підставі не заперечував гено-

Політику Путіна не поділяють усі без винятку держави на теренах колишнього СРСР. Це дивний провал, рівного якому я не можу знайти у глибинах історії

Маю із сумом визнати, що ці п'ять пунктів на дуже багатьох росіян діють. Зловтішаються лише безнадійні ідiotи. Ale навіть розсудливі громадяни сумніваються щодо Голодомору. Мовляв, так, люди страждали. Так, умирали. Ale називати це геноцидом, як в Освенцимі? Ні, ось тут ми проти.

Особисто я, побувавши (на щастя, не тоді, а значно пізніше) і під Krakowem, і на Колімі, дійшов висновку, що Освенцим був би своїм у дружній сім'ї ГУЛАГу. Ale залишмо цю тему іншим. Зараз важливо зрозуміти, що таке геноцид.

Це слово у його нинішньому сприйнятті вперше з'явилося в документах ООН 1949 року. Хоча по-головне знищення етносів фізично, біологічно, культурно старе як світ. Біблейський Мойсей ретельно проводив етнічні чистки, що не заважало йому стати пророком. Позбавляти життя не лише цілі народи, а й їхню худобу, волів та кіз — це було спеціалізацією Ісуса Навіна. Трагедію початку ХХ століття вірмени називали різаниною, а турки — втихомиренням бунту. Тепер вірмени перекваліфікували різанину в геноцид, а турки запевняють, що боролися проти сепаратистів. Отже, наполягати на термінологічній чистоті цього слова — значить проявляти неповагу до історії.

Але українське нещастя якраз відповідає терміну. Міркуйте самі. Три

циду проти євреїв. Геноцид проти калмиків не може слугувати спростуванням паралельного геноциду чеченців та інгушів. Поміж жертв Бабиного Яру були українці та росіяни, але це не позбавило трагедію мученицького єврейського вінця...

Довгі роки в Радянському Союзі заперечували той всесвітньо відомий факт, що головною жертвою Бабиного Яру були київські євреї. Цenzura пропускала лише один варіант: «Загинули радянські громадяни». Я ніколи не розумів, у чому була краса цековського варіанта. Тим більше не розумію нинішніх. Ну хочуть самі українці вважати своїх земляків жертвами українського Голокосту — нам-то що? Навіщо нам ловити їх за руку? Для чого тикати в ніс, мовляв, не брешіть, не шість мільйонів вас із голоду перемерло, а лише п'ять із половиною? Для чого докоряти українцям: про своїх, мовляв, горюючи, чому не голосите ви за мільйонами жертв розкозачування. Чи вони не люди?

Я не пам'ятаю, щоб Медведєв і на ювілії розкозачування приїжджає, та не в ньому річ. Наш мстивий і злопам'ятний лідер вже кого не злобить, то не злобить. А не злобить усіх підряд, так і нам із ними нічого чоломатися. Ненависть загострює погляд, і відразу бачиш: ось хохол, ось газ, а ось хохол наш газ цупить. Звісно, це хохол, а ви подумали, що хтось іще?

Володимир Надін
27 березня 2009 р., <http://www.ej.ru>

текстове повідомлення

ЗАХОДЬ НА
mobile.24tv.com.ua
і встановлюй
БЕЗКОШТОВНО

ДИВИСЬ НОВИНИ
КОЛИ ЗРУЧНО

24
телеканал новин

ПОДРОБИЦІ НА САЙТІ
www.24tv.com.ua

Наш екс-Кувейт

АВТОР: Костянтин Раковський
ФОТО: Максим Левін

**В Бориславі
до цього часу
качають нафту,
хоч її там лишилося
як кіт наплакав**

З легкої руки Івана Франка це місто в Україні знають усі школярі. Навіть ті двічники, які з літературного твору можуть запам'ятати тільки його назву, трохи почухавши потилицю, обов'язково згадають про Борислав те, що «він — сміється».

А що ми ще знаємо про це місто? Ну хоча б те, що тут сконцентровані одні з найбільших і найдавніших українських нафтопромислів. Не Кувейт, але все ж таки щось із претензією на те, що ми, певним чином, також нафтова держава. Приблизно з такими ж уявленнями про Борислав та з томиком Івана Франка в руках я їхав туди — подивитися на життя нащадків людей, котрі колись надихали на творчість нашого Каменяра.

СУЧАСНІ БАРАБИ

Дістатися до Борислава з Дрогобича можна швидко й дешево. Лише півтори гривні — і ви вже мчите в жов-

БАРАБСЬКИЙ МІСТ.
Не ремонтувався, вірогідно,
з часів «найяснішого цісаря»

НАФТОВИКИ.
Це майже Кувейт або Уренгой,
тільки без грошей

тому «Богдані» полями й передгрі'ями. А за вікном пролітають типові придорожні заклади з назвами в стилі «а-ля Іван Франко»: кемпінг «Фата Морган», ресторан «Барабський міст». А також – воєнні пам'ятники, здоровенні баки місцевого лакового заводу і, нарешті, біла модерна скульптура жінки з характерною зачіскою, що одночасно трохи скидається на прем'єр-міністра Юлію Тимошенко і письменницю-емігрантку Докію Гуменну. Жінка з коровам у руках – це і є межа міста.

Ще сотня метрів – і ми на бориславській землі. Тій самій, про яку писав Іван Якович, що вона «була якась не така, як звичайно. Якийсь дивний сопух виходив з неї, особливо теплими вечорами. Весною, коли розтаяли сніги і з'якла глина, чуті було виразно якісь рухи в землі, щось немов тихий відгук, немов пульсування гарячої крові в глибоких, невидимих жилах».

З того часу «сопух» устиг уже трохи вивітртись. І взагалі, місто виглядає веселіше, ніж у Франкових творах, принаймні на перший погляд. Одразу видно, що тут починається справжнє Прикарпаття. Рельєф навколо нерівний, старе місто лежить фактично в улоговині між високими пагорбами, які оточують його з трьох боків, а 9-поверхові висотки будівельники якимось дивом поставили буквально на схилах гір.

Перше, що я бачу, зійшовши з автобуса, – це величезну кількість

кав'ярень, річку Тисменицю, підпрію з дещо дивною для Карпат назвою «Корлеоне», і звичайно ж, міст через потік. Він дуже непоказаний, проте, наскільки можна судити зі старих фотографій, практично не змінився з часів написання Франкових новел бориславського циклу. Колись тут збиралися бараби (безробітні) – найматися на коротко-часну, некваліфіковану, мало оплачувану роботу. Та й зараз міст притягує до себе бориславців із тих, про яких кажуть, що вони «з низин» соціальної драбини. Тут гриються на весняному сонечку немолоді вже дядьки, а жінки продають сир, молоко, городину. Загалом, наскільки можна зрозуміти, якщо в'ягось із бориславців виникне потреба в некваліфікованій робочій силі, він піде по неї, як і у франкові часи, на Барабський міст.

ПОЛУМ'ЯНЕ «ЧОРНЕ ЗОЛОТО»

Те, що Борислав – місто нафтоворників, помітити неважко. Понад те, нафту («кіп'ячку» – як казали за часів Каменяра) тут добувають просто серед житлових кварталів. Це створює дивний індустріальний краєвид: посеред міського ландшафту повільно піднімаються і опускають свої дзьоби автоматичні качалки, такі ж, як на будь-яких нафтових промислах у Сибіру чи Кувейті. Людині, яка вперше в Бориславі, дещо дивно бачити такий апарат, наприклад, у містечку дитя-

чих атракціонів чи безпосередньо за пам'ятником Адамові Міцкевичу. Втім бориславці спокійно гуляють своїм парком, де між дерев іде видобуток «чорного золота». А в деякого нафтovidобуток іде просто посеред городу: поряд із качалкою росте капуста, пасуться кози. Біля одного з таких обійств помічаю трьох чоловіків, котрі намагаються засипати за допомогою лопат ями на добряче розбитій дорозі: «Нафтоворики зовсім знахабніли, – каже один із аборигенів, працівник лісництва Іван. – Своїми багатотонними цистернами їздять тут і зовсім не ремонтують після себе доріг! А це ж наші будинки!»

«Зверніть увагу на пустир біля школи, – кажуть мої співрозмовники. – Знасте, чому його не забудовують? Дуже просто: тут уся околиця загазована супутнім газом, який не відбирають при викачці нафти. І, як наслідок, він потроху виходить на поверхню, накопичується в підвалин будинків або в старих закинутих колодязях, яких із часів примітивного добування нафти залишилося чималенько. В нас і зараз на дверях висять попередження про те, щоб люди не користувалися в підвалних приміщеннях відкритим вогнем».

І люди не байдужі до цих попереджень. Усі пам'ятають, як у старій частині міста в 1972 році злетів у повітря будинок, під яким скучився природний газ. Загинуло сімнадцятьо людей. Із того часу в місті

намагалися переселяти мешканців центральної, найбільш газонебезпечної частини Борислава, до нових будинків, але відселили далеко не всіх.

Загалом місто пережило не одну техногенну аварію. Наймасштабнішею вважають пожежу на свердловині «Ойл-сіті» в 1908 році. Це була найбільша свердловина за весь час існування бориславських нафтопромислів, яка з глибини 1016 м давала щодоби 3000 т нафти і 900 тис. м³ газу. Та не минуло й місяця, як під час грози від удару блискавки на цій свердловині спалахнула пожежа, що тривала три тижні.

ЗАНЕПАД ЛИБАЦТВА

«Нещастя переслідували й пionерів нафтovidобутку Борислава, насамперед аптекаря Івана Зега, винахідника промислової нафтопереробки, — каже голова міського товариства охорони пам'яток Роман Тарнавський. — Він не тільки вперше в світі здійснив дистиляцію та розподіл нафти на фракції, він винайшов і гасову лампу, яка працювала на одержаному ним нафтопродукті. В 1853 році Зег виготовляв гас для освітлення, а також для виведення плям із

одягу. Проте аптекар дорого заплатив за своє відкриття: внаслідок необережного поводження з гасом майстерня зайнялася, у пожежі загинули його дружина з сестрою».

Крім видобутку нафти, Борислав відомий і властивими лише цьому місту професіями, зокрема — фахом

спосіб, збирали нафту, яка виступала на поверхні землі й потрапляла до річки Тисменниці. Такий промисел був поширений, бо на збирання нафти з поверхні не потрібно брати ліцензію. Завдяки педантизму Івана Франка ми навіть знаємо розінки на тодішній зібраний уручну нафто-

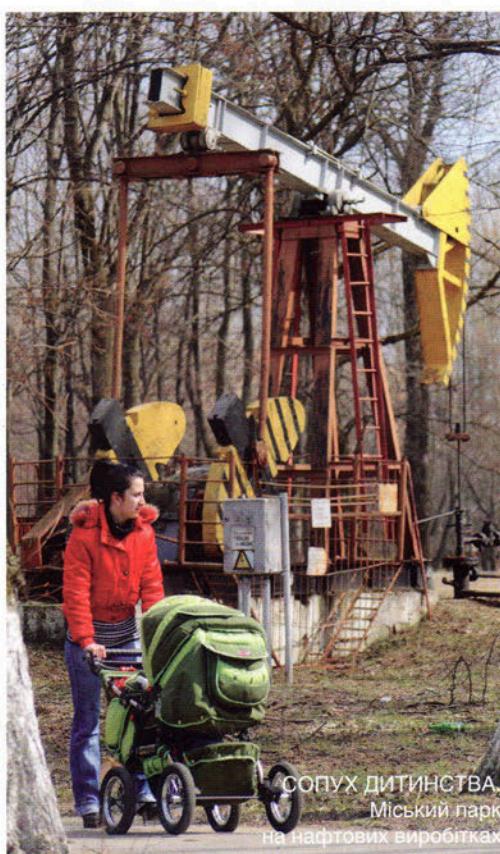
Україна — така дивна держава, що навіть нафту в ній добувати невигідно

либака. Ця спеціальність не занесена до жодного каталогу Міністерства праці, однак Іван Франко дав дуже докладний опис цього цікавого заняття. «Хіба ти не знаєш, що в Бориславі на всіх водах і багнах виступає чорна ропа, така, як нею хлопи вози смарують? — проводили виробничий інструктаж персонажеві повісті Boa Constrictor. — Ну, то береся кінський хвіст, згониться ним поверх води, то тата ропа набирається на волосінь, а з неї рукою зсувається до коновки. Тото називається «либати».

А кажучи зрозуміліше, в руки бралося знаряддя праці — кінський хвіст, і ним, у найпримітивніший

продукт: «за коновку — п'ять шісток», що тут не зрозуміло? Либацька робота, як це часто буває з професіями, притаманними міським «нізам», овіяна легендами і певною мірою ідеалізована. Либак із двома відрами нафти зображені і на гербі Борислава. Тому, вчоргове проходячи повз людей, котрі нудрутуть на Барабському мості, я не можу втриматись: «А по скільки шісток сьогодні коновка кип'ячки?» — запитую, при цьому весело підморгуючи моїм співрозмовникам.

Утім ці люди лише мовчкі дивляться на мене. Їхні очі нафтоворочні та сумні. Останній спалах либацької професії тут був на початку

МИ |

1990-х, коли нафту просто з поверхні землі збирали мітлами й кустарно переганяли на подвір'ях — тоді така практика була популярна в багатьох нафтovidобувних регіонах екс-СРСР, наприклад, на Північному Кавказі. З часом, коли бензин перестав бути дефіцитом, відмерли й либацькі навички.

БЕЗ ВИГОДИ

Так, Борислав нині не настільки благополучне місто, яким би могло бути. Нафтovidобувна промисловість скороочується, з огляду на високу рентну плату видобуток нафти може стати невигідним. А нафтovidобуток і супутні з ним виробництва традиційно забезпечували зайнятість населення. Зараз із Бориславом відбувається те саме, що переживали колись міста Східної України, в яких зупинялося так зване містоутворювальне підприємство. Показники безробіття в місті традиційно більші, ніж середні по Львівській області, й це не беручи до уваги, що велика армія місцевих працездатних барабів традиційно шукає заробітку за кордоном.

Розглядаючи зупинені апарати-качалки, мимоволі задумуєшся над

тим, що Україна — така дивна держава, що навіть нафту в ній добувати невигідно. Нафтопереробний завод має бути ж чимось апріорно прибутковим? Ну, принаймні ми чули, що в Кувейті на нафти живуть як у Бога за пазухою. Так-от, перепрфразуючи відомий вислів, робимо висновок, що «Борислав — не Ель-Кувейт».

Нафтопереробна промисловість тут теж є, але вона простоює. Наприклад, нафтопереробний комбінат «Галичина» мусить весь час зупинятися для накопичення нафти. Своєї сировини для повноцінного завантаження заводу бракує, а трубопроводи заповнені російською нафтою, яку НПК не може переробляти через зависокий вміст сірки.

Стойть закинута й затоплена озокеритова шахта. Свого часу озокерит використовували як ізоляційний матеріал. Перший трансатлантичний кабель був ізольований саме бориславським озокеритом. Озокерит може бути корисним як у промисловості, так і в медицині.

Крім того, не використовується рекреаційний потенціал регіону, унікальні мінеральні джерела. Те,

СЛОВНИЧОК

Бараб — поденний некваліфікований працівник.

Коновка — невелика посудина з завуженим горлом, схожа на бідон, для транспортування нафти. Іноді пара коновок переносилася на коромислі.

Либак — збирач нафти з поверхні водойм або ґрунту.

Либати — збирати поверхневу нафту за допомогою спеціального гачір'я, найчастіше — кінського хвоста.

Озокерит (або гірський віск) — природний вуглеводень із групи наftovих бітумів, застосовується як ізолятор і медичний засіб.

Сопух — запах сирої нафти та супутніх газів, що накопичуються на території, де йде її видобування.

Шістка — дрібна австро-угорська монета

що в іншому місці могло б давати прибуток, у нас якимось загадковим чином іде на збитки. Як це так — загадка для Борислава, який і радий би посміятився, та щось не дуже виходить. ■

ШАХТАРЧА-ЧЕМПІОН.

Стадіон поблизу озокеритової копальні

Закарпатський преферанс

АВТОР: Тарас Прохасько

Українці все поставили на кін в грі за незалежність і вибороли собі державу. Однак лише на три дні

Iсторія української державності складається з цілої низки відчайдушних спроб створення держави Україна. Певний дух такого експерименту залишається ще й нині. Тому нехтувати уроками попередніх акцій було би просто злочинно. Хоча, з огляду на звичку говорити передовсім про геройзм, історія виникнення, розkvіту і загибелі Карпатської України часто залишається поза увагою аналітиків. Натомість вона є чи не найкориснішою при наймні тому, що надто багато чинників не перестали бути актуальними і тепер. Зрештою геройзму тут теж не бракує.

ЗЕЛЕНИЙ СТІЛ

У вересні 1938 року в Мюнхені було підписано угоду між Німеччиною, Італією, Францією та Англією, що давала змогу Німеччині приєднати Судети – частину Чехо-Словаччини, заселену переважно німцями. У такий спосіб розпочався великий гітлерівський похід на Схід. Зраджена Заходом Чехо-Словаччина на той час була однією з найрозвиненіших країн світу. За розвитком промисловості вона посідала третє місце в Європі. Рівень життя і соціальний захист населення взагалі

здавалися недосяжними. Відповідно хоч і не надто велика, але найmodерніше озброєна і вишколена армія цілком могла протистояти тогочасній Німеччині. Процвітання країни значною мірою залежало від дуже прогресивного демократичного державного укладу і законодавства. Країна, що виникла лише в 1918 році, була об'єднанням доволі автономних Чехії, Словаччини та Підкарпатської Русі (так називалися тоді землі українського Закарпаття). Щодо українців, то на той час кращих умов для розвитку, ніж у Чехо-Словаччині, вони не мали на жодній території у складі інших держав.

Підписавши угоду під час наради в Мюнхені, на якій не було представників Чехо-Словаччини, Європа розпочала складну гру, основною ставкою в якій несподівано виявилася маленька Карпатська Україна. Закарпатські укра-

певна річ, коли у гру вступає хтось такий відчайдушний, решті не залишається нічого іншого, як разом розкатати його. При цьому одночасно й підіграючи один одному, і не нехтуючи забирати один в одного якісь дрібні взятки. Українці просто забули, що в такому випадку тузів на руках партнера може бути п'ять.

ПАРАД ГРАВЦІВ: Чехи

Їм було найгірше. Після анексії Судет стало зрозуміло, що незабаром країна перестане існувати. Уряд пішов у відставку, всім регіонам було надано якнайповнішу автономію. Виглядало так, ніби Прага очікувала, коли все це нарешті закінчиться, коли словаки й українці самі вирішать свою долю, а Богемію і Моравію остаточно окупує Німеччина. Сподівалися на чиось

Ідея полягала в тому, що у разі можливого виграшу Карпатія стане магнітом, який із часом притягне до себе Велику Україну, ембріоном майбутньої держави

їнці самі сіли до столу, сподіваючись здобути перемогу, чесно дотримуючись правил і дуже уважно стежачи за всіма розкладами. Та й поставили вони відчайдушно – все, що було. А була невеличка територія між Карпатами і Тисою, заселена людьми, які вважали себе українцями, попри те що востаннє у складі українських земель вони перебували 800 років тому. Їхня прекрасна ідея полягала в тому, що у разі можливого виграшу Карпатія стане тим магнітом, який із часом притягне до себе Велику Україну, ембріоном майбутньої держави.

підтримку було годі. Прем'єрміністром Підкарпатської Русі було призначено українського московофіла Андрія Бродія, який насправді робив усе для того, щоб приєднати Закарпаття до Угорщини. Досконалі частини Чехо-Словачької армії перебували на Закарпатті, очікуючи наказів зі столиці.

Словаки

Незважаючи на те, що тільки у федераційній Чехо-Словаччині словаки вперше за всю свою історію отримали державницький статус, вони були ображені на чехів. Мотивували це тим, що у спільній дер-

КОЛАЖ: ПАВЛО НІЛ

жаві на ключових посадах домінували чехи, та їй столицею була Прага. Під упливом Німеччини у Словаччині розвинувся фашистський рух. Зрештою Гітлер, зацікавлений у тихому завоюванні Чехії, пообіцяв словацьким фашистам створення незалежної Словаччини. Деякий час словаки сподівалися, що Закарпаття увійде до їхньої держави. Однак Гітлер вважав інакше. Врешті саме словаки стали легальною підставою ліквідації Чехо-Словачкої Республіки, проголосивши цілковиту незалежність у березні 1939 року. До кінця Другої світової війни Словаччина була офіційним союзником Німеччини.

Угорці

Впродовж 20 років після Першої світової угорці страждали від комплексу втрати великої країни. У 1918 році Угорщина зменшилася на третину. Власне, тоді від неї було забрано і Словаччину, і Закарпаття. Ідея угорського реваншизму при-

вела до тісного союзу з Німеччиною, яку мучило те саме. Готуючи собі надійного союзника, Гітлер таємно пообіцяв угорцям передати все, що вдасться. Заради цього угорці з осені 1938 року взялися дестабілізувати ситуацію в Чехо-Словаччині, розуміючи, що її існування є останньою перешкодою до власного розширення. Прем'єром Підкарпаття був Бродій, угорці сподівалися на плебісцит, що виявив би волю українців бути приєднаними до Угорщини. Після того як Бродія арештували за дії проти Чехо-Словаччини, прем'єром став видатний український діяч Августин Волошин. Було зрозуміло, що відтепер Карпатська Україна використовуватиме всі шанси у цій зачутній міжнародній ситуації, щоб стати незалежною державою. Тоді Угорщина закинула на Закарпаття кілька сотень диверсійно-терористичних груп, які нищили все українське, сіяли неспокій і панику. А угорське радіо багатьма мо-

вами пускало в ефір повідомлення про небезпеку українського анархізму в самому центрі Європи. Наприкінці 1938 року Віденський арбітраж віддав Угорщині закарпатські міста Ужгород, Мукачеве і Берегове, столиця Підкарпатської Русі переїхала до Хуста.

Румуни і поляки

Румуни побоювалися угорців, бо отримали в 1918 році частину земель, відрізаних від Угорщини. Однак фашистське керівництво Румунії у всьому покладалося на Гітлера, тому очікувало його остаточного рішення. Є версія, що уряд Карпатської України мав домовленість із Румунією про те, що у випадку інтервенції третьою державою румуни відкриють свій кордон утікачам із Закарпаття. Але до українського відступу в березні 1939 року Румунія ставилася якось двоєко: іноді захищала втікачів, а іноді передавала їх на вірну смерть до рук угорських військ. ■

Поляки не допускали думки про можливість виникнення української держави біля свого кордону, враховуючи, що самі були окупантами сусідньої української території. Керуючись давніми традиціями, поляки висунули ідею про спільній братський угорсько-польський кордон. Тому вони активно брали участь у дестабілізації в Карпатській Україні, створюючи навіть спільні з угорцями дивер-

фікації. З осені 1938 року вони активно взялися за підготовку переходу з широкої автономії до самостійної держави. Неймовірне значення мали у цій справі постати і дії Августина Волошина. Очоливши уряд автономії, цей священик, педагог і письменник, який упродовж кількох десятиліть поширював українську думку на Закарпатті, зумів організувати роботу уряду та місцевого самовряд-

хію, обдурити Польщу, задобрити перед мирним договором Сталіна, який жахався українського суверенітету, підтримати союзну Угорщину і не образити Румунії. Тож з Україною ніяк не виходило.

РОЗІГРАШ

15 березня 1939 року після чеської капітуляції без війни Гітлер приймав військовий парад у Празі. Того самого дня український парламент у Хусті проголосив цілковиту державну самостійність Карпатської України. Наступного дня угорські війська разом із німецькими спецслужбами розпочали наступ на нову європейську державу. До 18 березня кількадцять підрозділів Карпатської Січі, в яких перебували добровольці не лише із Закарпаття, а й із Галичини, Буковини та Волині, обороняли край від велетенської і безжалісної армії. Потім почалися розстріли і спалення. Тиса була загачена тілами. Українське питання вкотре сколихнуло Європу. Друга світова війна фактично розпочалася першими боями під Хустом. ■

Поки Гітлер приймав військовий парад у Празі, в Хусті проголосили державну самостійність Карпатської України

сійні групи. Зрештою, Польща так наїво вірила у свою рівновеликість із Німеччиною, що навіть висловила претензії на частину Чехії. Вона її отримала наприкінці 1938 року. До нападу Німеччини на Польщу залишалося десять місяців.

Українці

Хоч як дивно, підкарпатські українці не втратили самоіденти-

дування, порозумілися з Прагою, домогтися розголосу інформації про Карпатську Україну в цілому світі, організувати військові підрозділи самооборони — Карпатську Січ — і провести вибори до парламенту, на яких проукраїнські сили отримали 80% підтримки.

Німеччина

На жаль, останнє слово було за Гітлером. А він хотів захопити Че-

міжнародний джазовий фестиваль

DODJ'9

організатор

генеральний партнер

KMG
expensive projects

УНІВЕРСАЛЬНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ
БАНК КАМБІО

приймає

Radisson SAS
HOTEL, KIEV

генеральний радіопартнер

BBC
BUSINESS
RADIO
GROUP

94.2

Континент

Тиждень

ера
fm

пригощає

ПАНОРАМА
JAZZ, WINE & CIGARS

партнери
ДЖАЗ клуб artclub
YAMAHA

замовлення квитків

501-25-20, 501-25-28, 660

www.dodj.com.ua www.icmg.ru

01.04 ресторан «панорама» 19.00

володарка премії paul mccartney
«найкраще виконання yesterday»
tatiana boyeva & play.boyev.band (україна)

07.04 ресторан «панорама» 19.00

феноменальний голос! італійський «bobby mcferrin»
boris savoldelli

08.04 театр оперети

17.00 фінал міжнародного конкурсу Do#Dж junior'9
20.00 тріо олексія богоявова (україна, ізраїль)

гурт soundcheck (польща)
boris savoldelli (італія)

08.04 клуб «44» 23.30

jam session
the maneken feat. young blood & sax (україна)

11.04 мцкм 19.30

groove №1 funk №1 band №1

the earth wind and fire

experience featuring
the al mckay allstars (сша)

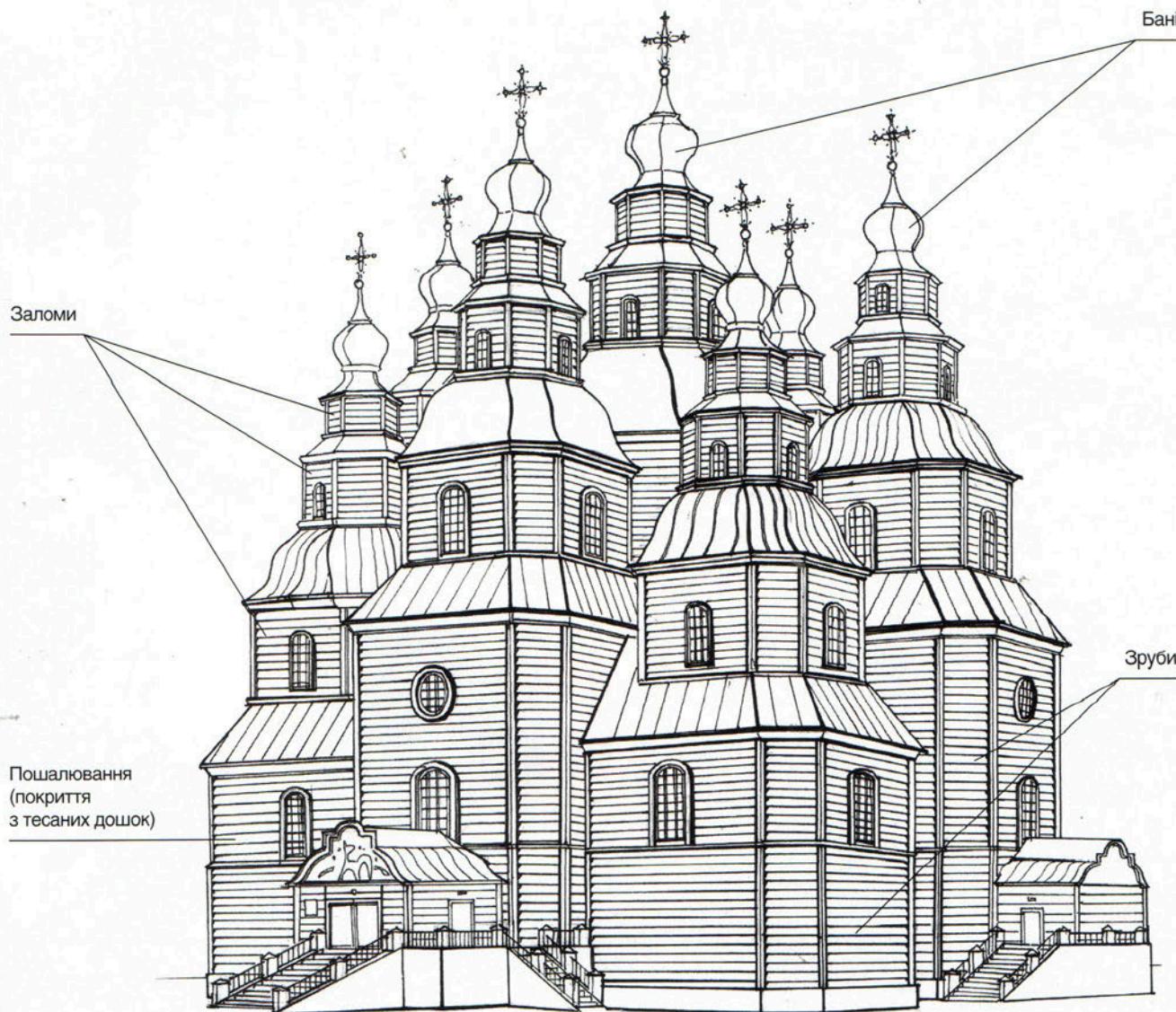
Троїцький собор (1775–1780 роки), Дніпропетровська обл., місто Новомосковськ

РИСУНОК: Олена Незговорова, **ТЕКСТ:** Катерина Липа

Той самий козацький собор, на реставрацію якого свого часу збирав гроші Дмитро Яворницький і який описав Олесь Гончар у забороненому радянським керівництвом романі. Цей величний храм було збудовано за наказом останнього кошового отамана Запорозької Січі Петра Калнишевського коштом Війська Запорозького. Ще у 1773 році запорожці закупили «четири плоти дерев'яні» (559 соснових та дубо-

вих колод) і сплавили деревину по Дніпру до гирла Самари. Будівничий Яким Погрібняк спочатку зробив «проект» – макет собору з болотяної трави-ситнягу. Ймовірно, існувала необхідність точно розрахувати конструкції, оскільки майстер взявся за небувалу справу: загалом багатозрубні храми були в Україні традиційними, проте ще ніхто не намагався звести 9-зрубний собор, кожен зі зрубів якого увінчував би окремий верх. Зу-

силля будівничого та його безіменних помічників не були марними: в ліхі часи, незадовго до ліквідації Січі,далеко від загальнозвизнаних культурних осередків постала найбільша в Україні й одна з найбільших у Європі дерев'яна церква. Але річ не тільки в розмірах: вишукана гра пропорцій, урівноваженість об'ємів, вибагливий силует дають змогу вважати Троїцький собор одним із найвеличніших витворів українського бароко. ■

Незговорова

Російська Америка

АВТОР: Андрій Котлярчук, **ФОТО** автора

Льодовики, морські котики, тубільні хатки XIX сторіччя, божевільної краси водоспади – все це варто побачити, хоча туди й складно дістатися

АЛЕУТИ.

Останні з автохтонів,
хто пам'ятає
рідну говірку

Kоались, ще замолоду, я побував на Командорських островах. Красатих місць урізалася в пам'ять, не давала спокою довгих 20 років. Зрештою я вирішив полетити туди ще раз.

ВИГРАШНИЙ КВИТОК НА СПИСАНИЙ ЛІТАК

Потрапити туди не складно. А дуже складно! Теоретично з Петропавловська-Камчатського, куди теж не близький світ, двічі на тиждень на Командорські острови літає пасажирський Л-410. Цей чеський 15-місний літак на просторах Росії демонструє живучість аксакала. Мені здалося, що й у 1988 році я літав саме ним, а він уже тоді новим не виглядав. В Україні ж літаки цієї марки давно розстріляли по полігонах ракетами – бо їх списали й використовували як мішень.

Дивна мода місцевої влади: квитки на літак заздалегідь не продають. Перед відьютом охочі збираються гуртом на летовищі, та якщо політ відбудеться, починають відбирати й сортувати пасажирів «за ступенем важливості». В першу чергу летять співробітники ФСБ і військові, в другу – фіскали та інші чиновники, в третю – вчені-біологи, яких на цих островах чимало. Ну, а за залишковим принципом – власне, цивільні пасажири й туристи.

Однак і це не всі перешкоди. Про Командорські острови в народі кажуть: «цвінттар ураганів». І тому погода тамтешня місяцями буває нелітньою. Тобто літаки відпочивають, пасажири – теж. Чекайте на рейс незрозуміло скільки. Певна річ, кожен летить із чималою поклажею, звичай вона не вміщається у багажний відсік, тому фактично продають не 15, а лише квитків. У зв'язку з та-

ким цікавим станом речей навколо рейсів постійно спалахують інтриги.

Тож недарма інтернет переповнюють волання туристів: «Як потрапити на Командори?» Ці острови відомі хоча б тим, що тут розташовано найбільший у світі біосферний заповідник.

КРИХТИ ПРОДАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Командорські острови – частина Алеутського архіпелагу, який простягнувся 900-мільною дугою від півострова Камчатка до Американського континенту. Він складається зі 110 великих і малих островів, а також окремих скель, які виступають над морем. Усе це – острови вулканічного походження. Сорок вісім вулканів і досі тримають людей у напрузі. Двадцять п'ять із них постійно димлять.

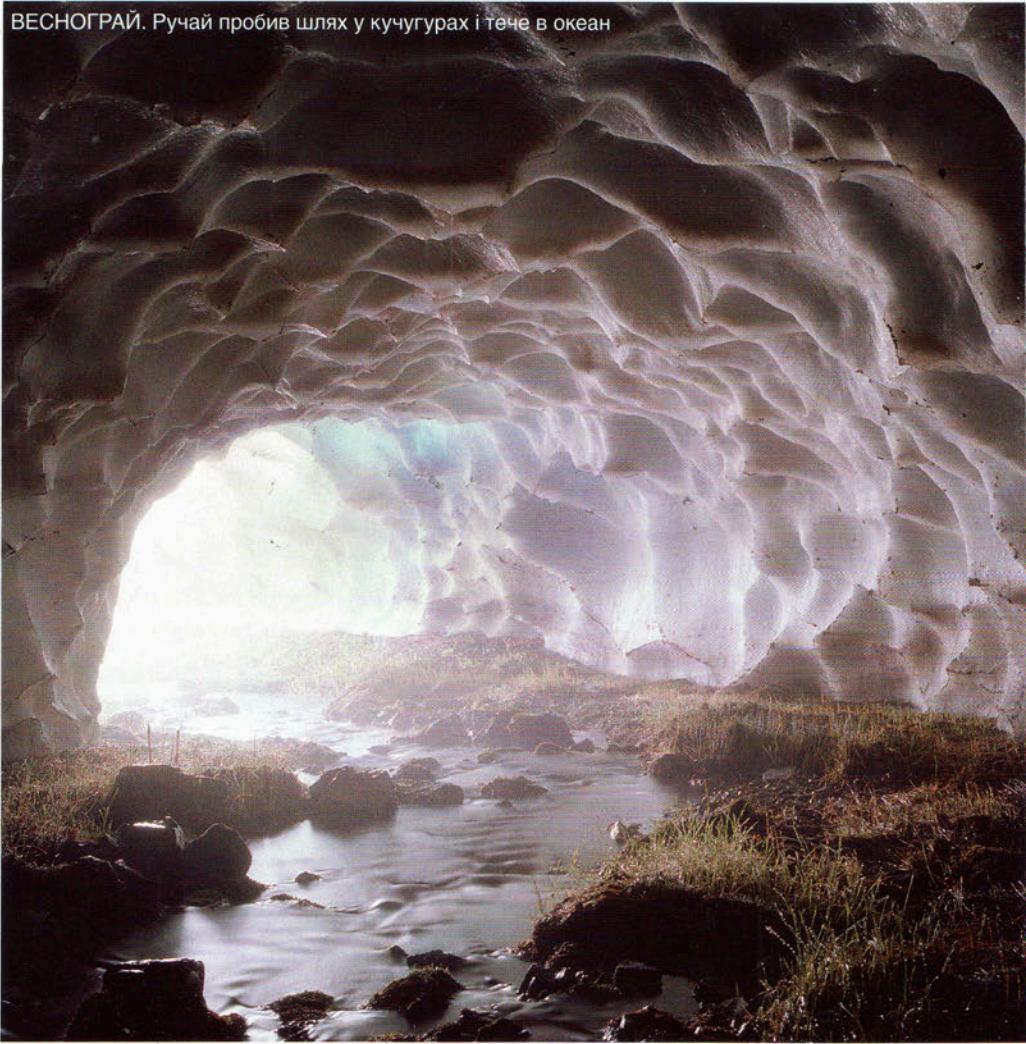
Командорські острови найпівденніші в Алеутському пасмі. Тож вони залишились у володінні Росії цілком випадково. В 1867 році імператор

Александр II продавав американцям російські володіння в Північній Америці: від Льодовитого океану до нинішнього міста Сан-Франциско. Окреслюючи гіганські площини територій, цар випадково прикрив пальцем крихітні зернятка островів Мідний і Беринга. Так вони й залишилися в складі Російської імперії.

ОСТРІВНЕ ЖИТТЯ

Селище Нікольське – адміністративний центр островів – зберегло колорит давнини. І нині тут стоять будівлі, зведені у XIX сторіччі. Жителі острова Беринга аж ніяк не почивають себе відірваними від цивілізації хутрянами. У вільний час вони грають у теніс, займаються атлетикою та іншими модними видами спорту. А місцевий фотограф Ігор Уткін став призером престижного фотоконкурсу «Золота черепаха». Половина мешканців острова вважають себе національною меншиною – алеутами. ▶

ВЕСНОГРАЙ. Ручай пробив шлях у кучугурах і тече в океан

ШЛЯХ & ЖИТЛО

Квиток на літак з Києва до Петропавловська-Камчатського й назад коштує приблизно \$900.
Далі ще дорожче: орендувати чотиримісячний літак на чотири дні коштуватиме \$18 тис. Жити на островах можна лише у наметі або в хижці когось із місцевих – ну, тут як пощастиТЬ: можуть пустити безкоштовно, або взяти від 500 рублів за добу.

НАВІГАТОР | ПОДОРОЖІ

КОМАНДОР.
Він відкрив
свою Америку –
тут і загинув

Алеути в умовах СРСР майже забули свою культуру й рідну мову. Зокрема зараз у Росії розмовляють алеутською не більше семи (!) людей. А от на сусідніх американських островах її викладають у школах, нею навіть видають художню літературу.

Віддаленість островів від центрів цивілізації перетворює їх на лабораторію унікальних культурних явищ. Наприклад, місцевий художник Сергій Пасенюк, подорожуючи яхтою бурхливим Беринговим морем, виявив в островів американців цікаве клубне явище — «шед». Один рибалка переформатував свою комору на чоловічий клуб. Із приміщення викинули непотрібний мотлох, навели лад. Поступово жителі острова натягали туди антикварні меблі, усяку морську дивину, тубільну зброю. Тут проводять збори сільського активу, посиденьки й навіть підписують важливі бізнес-угоди. Повернувшись із вояжу, Пасенюк зі старої комори початку ХХ сторіччя теж створив подібний клуб.

ДЛЯ ФІЛОСОФІВ

Оскільки потрапити на Командорські острови майже неможливо, а вибрatisя звідси також нелегко, все тут дуже дорого. Наприклад, проїхатися джипом 20 км вам обійтеться в \$90. Зате житло в безлюдному місці у наметі не коштуватиме нічого. Так само, як і тала вода, а також лосось і чудові екземпляри палтуса з океану.

А як цікаво сидіти на березі й спостерігати за кашалотом, який неква-

пливо зринає. За цим медитативним заняттям можна провести чимало часу. Потім — приготувати наваристу юшку з горбуші й піти у тундрі милуватися килимом весняних квітів. Німецький натуралист Георг Стеллер ще в XVIII сторіччі описав тут 220 видів рослин. Нині ботаніки нараховують їх близько 400, і значна частина — це саме квіти. Крім того, в перерві між попередніми заняттями ви зможете погодувати з рук щенят блакитного песця або помилуватися нелякливими куріпкою. Час від часу, не виключено, вас турбуватимуть землетруси — втім, мяяви.

Вздовж узбережжя тут розкидані хатинки мисливців. Непоказні на вигляд і прокіплюжені зсередини, вони, однак, можуть не лише врятувати від негоди, але й дати на якийсь час притулок. За кілька днів ви вже будете знаходити задоволення від первісних умов. Ба справді: в темній заміці, при світлі місяця, що падає на стіл із невеликого вікна, пробуджуються романтичні почуття.

Пізні прогулянки скелястими обривами острова Беринга подарують незабутні красви, а кістяки загиблих китів навіють думки про тлінність буття. До речі, із кашалотових хребців тубільці роблять стільці.

НАЙВАЖЛИВІШІЙ ХРЕСТ

Острови славляться також своїми лежбищами морських котиків і сивучів, як, наприклад, у бухті Піщаній. Первісне видовище незліченних армад цих тварин бентежить уяву. Ко-

ШЕД. Клуб острівного стилю спілкування

НАВІГАТОР

жен самець має гарем із кількох самих, навколо вовтузиться молодь. 350-кілограмовий самець стежить за порядком, час від часу рикає. Тому надлежбищем зависає густий гул, що нагадує цілком людську лайку.

Також дуже популярне у туристів місце загибелі командора Беринга. Мандрівник, котрий себе поважає, обов'язково здійснить паломництво сюди, незважаючи навіть на дику ціну: поїздка всюдиходом близько 150 км в обидва кінці обійтеться вам у \$500. Втім, для островів це звичайні розінки.

На місці загибелі командора я побачив простий дерев'яний хрест. На дошках вирізані прізвища моряків, котрі загинули разом із Вітусом Берингом під час другої Камчатської експедиції. Місцеві жителі дотепер знаходять тут проіржаві замки кремнієвих рушниць, кольорові настистини, уламки японської порцеляні й мідні солдатські гудзики.

ПОДИХ ОКЕАНУ

Навколо острова Беринга я плавав лише на двомісному надувному човні. Однак таки зміг відчути те, що мандрівники називають «подихом оке-

ТУБІЛЬЦІ. Котиків і сивучів тут мешкає більше, ніж людей

ану». Важка вода дбайливо піднімає ваше суденце, а після цього поволі опускає його. Це ритмічне погодування просто заворожує, й починаєш розуміти мореплавців минулого.

Якщо ж кому пощастиТЬ потрапити на місцевий маленький траулер, він насолодиться грізними пейзажами острова Мідний. Стрімкі скелі островця дали притулок безлічі колоніальних птахів, а також створили об-

раз украй негостинного острова. Від колишніх селищ тут залишився тільки стародавній цвинтар із мармуровими надгробками колись переселених із Америки індіанців і росіян.

Дивна природа Російської Америки настільки вабить, що тут шукає самоти велика кількість людей із усього світу. Німці, швейцарці, американці приїжджають сюди на все літо. ■

★ 3 2 квітня

Обіцяти-ще не одружитись/ He's Just Not That Into You

Режисер: Кен Кваніс

Жанр: Комедія

Сценарій: Еббі Кон,
Марк Сільверштейн, Грет Берендт

У ролях: Дрю Беррімор,
Дженніфер Аністон, Бен Аффлек,
Скарлетт Йоханссон,
Дженніфер Коннеллі,
Кевін Конноллі, Брэдлі Купер

Фільм знято за мотивами відомого бестселера сценаристів телесеріалу "Секс у великому місті" Грета Берендта та Ліз Туччілло.

Це чергова спроба поглянути з іронічного боку на непрості стосунки чоловіка й жінки.

Наша адреса:

м. Київ,
вул. Городецького, 5

Автовідповідачі:
279-6301, 279-6302

Бронювання та
доставка квітків:
279-6750, 279-8232

www.kino-ukraina.com.ua

ЗАЧОТНА НОВИНА!

квіток за 10 гривень

для студентів денної форми навчання на перший, другий та останній (після 23:00) сеанси у будь-який день! (за наявності студентського квитка)

На всі інші сеанси діє постійна знижка 50% (за наявності студентського квитка)

Знижка 50 % для дітей та школярів на всі сеанси з 14:00 до 18:00 з понеділка по п'ятницю

Доставка квітків з тел.: 279-6750, 279-8232 Вартість: 20 гривень.

За інформацією постійно подій, сеансів та зникнені звертайтесь до адміністратора кінотеатру, телефон: 279-67-01

Діреクція кінотеатру залишає за собою право на зміну відсотку квітків та порядку надання знижок, залежно від умов проకату фільму.

обіцяти - ще не одружитись

Бен Аффлек Джуїніфер Коннеллі Кевін Конноллі Брэдлі Джуїніфер Йоханссон Скарлетт Йоханссон Джастін Лоун

Скалок вічності

АВТОР: Олена Чекан

Фотографія змінює форму і вигляд, але й далі живе

«Уявляєш, сиджу в кав'ярні як дурепа, чекаю майже годину. Вже хотіла йти, та раптом підходить щось plugавеньке й допитливо так на мене дивиться: «Свєта?» — «Ага, — кажу. — А ви

хто?» — «Віталік. Я вас давно вже розглядаю, ви чи не ви...» — Це ж треба! А на сайті — такий красенъ», — скажеться подрузі молодичка в маршрутці. А та їй: «Так і тебе ж на комп’ютері підправляли!»

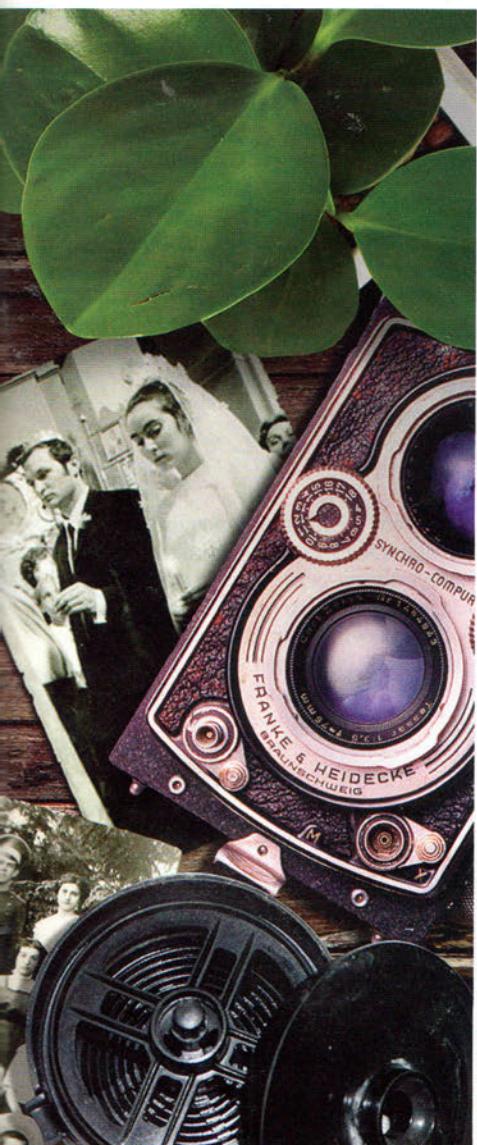
ПРИНАДИ Й ОШУКАНСТВО ФОТОШОПУ

Ретуш — так називали втручання у фотозображення до початку комп’ютерної ери. Завдяки безіменним майстрам зникали віспини на обличчі Сталіна, бородавки у Хрушчова, погляд Брежнєва ставав більш осмисленим, а пляма на чолі Горбачова бліднішала. Натомість наші ба-

буні, дідуся й батьки виглядали щасливішими, а іхній одяг спровадяє враження майже нового.

Зараз, якщо вам терміново потрібно зробити фото на документи, а в перукарні ви були бозна-коли, та й вбрація непідходящі, врятує фотшоп. Завдяки цій комп’ютерній програмі вам зроблять пристойну зачіску і навіть підфарбують волосся. Запропонують на вибір декілька варіантів офіційного одягу, а його коліори нафантазуєте самі. І вже хвілин через двадцять можна бігти в якусь амбасаду по візу чи до відділу кадрів рідного підприємства по нову перепустку. Коштує ця послуга ра-

НАВІГАТОР |

КОЛАЖ ПАВЛОНОЇ

вертається до старого. Тоді з'являються його чорно-білі шедеври, а з ними, як і колись, нагороди на міжнародних конкурсах.

ЦИФРОВЕ ПОКАРАННЯ

Якщо «мильниці» спричинили закриття професійних ательє, то поява цифрових технологій доконує фотосалони-лабораторії, що якраз і розвіяли під час «мильничного» бума.

Олексій Місуренко, фахівець мережі фотокрамниць «Ексар», розповідає: «Ми зазнали подвійного удара. Спочатку через появу недорогих цифрових фотоапаратів різко зменшився обсяг друку. Люди знімають тисячі фотографій, але не друкарють їх, як колись, бо самі ладнають у своїх ноутбуках комп'ютерні фотоальбоми. А якщо й роздрукують, то лише одне-два фото, щоб на стіну в рамочці повісити. Ну а тепер настала криза. Фотоматеріали, а вони ж усі імпортні, подорожчали. Одне фото зараз має коштувати щонайменше €1».

Виживають фотосалони, як правило, за рахунок розширення можливостей фотопрінту. Деякі спеціалізуються на кухлях і майках: вдруковують на них фотографії. Ціна — до 50 грн за штуку. Інші пропонують зробити з вашої фотографії майже справжній намальований портрет. Примха ця не з дешевих. Сканування, обробка у фотошопі, якщо треба — реставрація і, нарешті, друк на полотні чи шовку. Загалом від 350 до 600 грн. Додайте до цього вартість оформлення: рамки коштують від 100 до 500 гривень.

Якщо у фотосалоні є обладнана професійним світлом студія, її вам радо здадуть в оренду. Тож коли вірите в свої сили, можете спробувати стати маestro — зазнімкувати свою родину, кохану/коханого, а то й улюблених домашніх тваринок. День роботи в студії обійтеться вам у \$300–500. Зазвичай у таких фотосалонах можна замовити й постановочні фотографії: портрети, традиційні весільні та родинні фото. Художня зйомка коштує від 100 до 1000 грн.

Допомагає фотосалонам утримуватися на плаву й так звана предметна зйомка. Ці фото стають ілюстраціями в рекламних та презентаційних буклетах і книжках. На виїзді з тією ж метою знімають інтер'єри. Ціна — до 50 грн за один знімок.

Ну й, звісно, репортажна зйомка: весілля, банкети, офіційні й приватні урочистості, дитячі свята і забави. Вартість такої одноденної роботи може дорівнювати від \$200 до \$1000.

ЩО МОЖУТЬ МІНІ-ЛАБИ

Та найчастіше люди звертаються до маленьких скромних фотолабораторій, які туляться в підземних переходах, напівпідвальчиках чи у двох-трьох невеличких кімнатах десь на першому поверсі.

Попри мізерну кубатуру, там вам нададуть досить велике розмаїття фотопослуг, чималий асортимент супутніх товарів (плівки, диски, флешки, пам'ять, фотоальбоми тощо) й демократичні ціни.

Уже багато років моя родина у своїх фототурботах користається таким фотосалоном. «Зараз поменшало замовлень на друк фотографій, а ось на документи зніматися стали навіть більше, може, тому, що навколо багато консульств, — ділиться спостереженнями оператор цифрового друку Сергій Даниленко. — Ціни поки що тримаємо старі, давніх клієнтів не розгубили. Ну й почали надавати нові послуги: їздимо на фотосесії до офісів — знімаємо співробітників на документи й сайти. Виклик фотографа — 100 гривень».

Надрукувати тут фотографію з плівки коштує, залежно від розміру, 0,90–16 грн, із цифри — 1,8–16 грн. Ціна відцифровки одного кадру з плівки на диск — 1–5 грн, сканування з фотографії — 5 грн. Запис із картки пам'яті на DVD — 15, на флешку — 7, копія DVD — 30 грн. А ще тут можна замовити календарі, листівки й вітальні адреси. З готового макету це коштуватиме 30 грн, а зі зробленого майстрами салону — до 150 грн. Також у салоні реставнують старі фотографії (20–200 грн) і роблять пречудові колажі на кшталт наївних сільських фотозібрань, коли під одним склом розміщували десятки різних фотографій. Саме такий сімейний колаж-пам'ятку я й замовила. Бо раптом зрозуміла, як бракує мені перед очима тих скалків давно минулих літ. ■

ЦИТАТА

“Смерть надихає мистецтво фотографії: без неї воно навряд чи існувало б **“**Жан-Поль Сартр

Гнучке перемир'я

АВТОР: Святослав Романчук

**Напередодні турніру «Кубок Дерюгіної»
Тиждень вивчав стан справ
у вітчизняній художній гімнастиці**

На «Кубок Дерюгіної», що традиційно проходить навесні, запрошено понад 100 збірних. Виступи учасниць змагання цьогоріч побачимо 11–12 квітня у столичному Палаці спорту. Передусім цей турнір має засвідчити зміну покоління в українській команді – на килим вийдуть ветеран Ганна Безсонова та її юні колеги Дарія Кушнерова й Аліна Максименко. Одна з лідерів нашої збірної Наталія Годунко великий спорт залишила.

МИР, ДРУЖБА, ЖУЙКА

Поміж запрошених – команда Росії, запеклій ворог Альбіни та Ірини Дерюгініх і компанії. Династія корифеїв вітчизняної художньої гімнастики не один десяток років чубиться з російським тренером і функціонером Іриною Вінер, дружиною сталевого й медійного магната Алішера Усманова. Від цієї антипатії потерпають спортсменки обох країн.

З подачі Вінер елітні російські гімнастки неодноразово пропускали київський турнір, який входить до етапу Гран-прі. Щоправда, 2008-го Росія делегувала до української столиці лідерів Євгенію Канаєву, Ольгу Капранову та Веру Сесіну, адже в олімпійський рік участь у цьому заході була їм потрібна, як повітря. Чи завітають до нас три грації цього року, стане відомо лише за добу до початку гімнастичних баталій.

Спортивний світ давно не чув обопільніх російсько-українських звинувачень і образливих висловлювань із ксенофобським присмаком. Це ще не дає вагомих підстав сподіватися на потепління у взаєминах учасників конфлікту, та спортивна спільнота розраховує принаймні на збереження позірного політесу. Миротворцем виступила FIG (Міжнародна федерація гімнастики), що публічно заборонила Дерюгіній і Вінер робити радикальні заяви. Росіянці зробили офіційне зауваження, а українці не дали на вітві «китайського попередження»: торік у квітні Міжнародна федерація дискваліфікувала Дерюгіну на вісім років, позбавивши її суддівства, а також участі в будь-яких офіційних змаганнях під егідою FIG.

На той час це означало, що ліdersи збірної України Ганна Безсонова і Наталія Годунко мали протистояти суперницям на пекінській Олімпіаді без надійного опікуна. Дерюгіній тоді ін-

ВСЕ ЯК УПЕРШЕ.
Ганна Безсонова
із терміново узгодженою
з новими правилами
свіжою програмою

кримінували порушення п'яти пунктів статуту Федерації, звинувативши її у «зядданні шкоди ім'яджу художньої гімнастики, а також в агресивному ставленні до спортсменів та офіційних осіб».

Відбувати покарання для Ірини Іванівні – звична річ.

НАВІГАТОР

Ще 2000 року оцінки, виставлені нею Олені Вітриченко на європейській першості, спровокували справжню бурю. Тоді було документально доведено, що деякі арбітри спеціально зализили оцінки абсолютній чемпіонці світу. Спіманих на гарячому суддів усунули від роботи на сіднейській Олімпіаді й дискваліфікували на рік. Упередженість Дерюгіної шокувала найбільше, адже йшлося про землячку. Дерюгіна в підсумку отримала два «штрафні» роки.

СПРАВУ ЗАКРИТО

Другий випадок — публічне з'ясування з Вінер стосунків на підвищених тонах та в неприпустимих у пристойному товаристві висловах — мав інший підтекст, але набув ще більшого розголосу. Проте вже влітку 2008 року Апеляційний трибунал FIG скоротив термін дискваліфікації Дерюгіної з восьми до чотирьох років. Шукати правди винуватиця бучі подалася до Спортивного арбітражного суду в Лозанні. За два тижні до початку Ігор тренерці дозволили перебувати разом із підопічними на всіх турнірах, проте, як і раніше, двері до технічного комітету й суддівського корпусу для неї зачинені.

Влітку це рішення президент Української федерації гімнастики Віктор Корж назвав перемогою. «Після Олімпіади Україна домагатиметься цілковитого зняття всіх санкцій», — упевнено заявляв він. За сім місяців, що минули, настрій функціонера відчутно змінився: «Наша Федерація не воюватиме за пом'якшення вердикту для Ірини Іванівни. Я переконав пані Дерюгіну, що її слід зосередитися на тренерській роботі. Неможливо поєднувати роботу тренера із суддіством. Хай там що кажіть, а Дерюгіна — добротний наставник, а не арбітр. Тож у її судовій справі можна сміливо поставити крапку. Якщо Ірина Іванівна захоче повернути повноваження судді, ми спробуємо її допомогти, не задіючи при цьому судових органів. Ми налагодили співпрацю і з Міжнародною федерацією, і з керівництвом російської художньої гімнастики».

Здається, з характеристикою «наставник, а не арбітр» Віктор Корж погарячкував. Зокрема, в Пекіні Де-

рюгіна мала бути членом головного суддівського журі, яке виправляє помилкові оцінки й вирішує дисциплінарні питання. За три десятиліття роботи в царині художньої гімнастики вона не лише виховала чемпіонок, а й досягла першої категорії суддівської кваліфікації. З-поміж нинішніх арбітрів ще тільки п'ятеро її колег дісталися цієї вершини: двоє з Італії, по одному — з Іспанії, Ізраїлю і Канади.

На щастя для України, у Дерюгіної з'явилися спадкоємиці: на інтерконтинентальному курсі в Мінську: Лідія Виноградова, Наталя Єрьоміна та Юлія Аtruшкевич успішно склали всі іспити й потрапили до другої когорти арбітрів. За крок до цієї групи опинилася й Ніна Вітриченко. Як і її знаменита донька, вона мешкає в передмісті Барселони, але в суддівському корпусі представляє нашу країну.

Змінити другу категорію на першу можна буде аж за чотири роки. Та, на думку Лідії Виноградової, великої потреби підвищувати клас немає, бо зі своїми кваліфікаціями троє наших суддів мають право обслуговувати всі найпрестижніші турніри, поміж яких і Олімпійські ігри.

ПРАВИЛА ЗМІНИЛИСЯ

23 березня технічний комітет Міжнародної федерації змінив правила, чим додав клопоту і судям, і учас-

никам майбутніх змагань. Арбітри поспіхом опановують нововведення, щоб об'єктивно оцінювати роботу спортсменок, які, своєю чергою, підлаштовуються до сьогочасних вимог. Тепер робота тілом відійшла на другий план — пріоритетними будуть вправи з предметами, максимальні оцінки за які збільшено із семи до десяти балів. Окрема бригада арбітрів виставлятиме оцінку лише за артистизм. Судді пильніше стежитимуть за експресію, музикою та виразністю рухів.

Як стало відомо кореспондентові **Тижня**, Ганна Безсонова та її колеги підготували специфічні вправи з відкритою скакалкою, бездоганне виконання яких раніше оцінювалося у максимальну кількість балів. Тепер ці вправи виявилися менш потрібними, тому наші спортсменки фактично згаяли час.

Як стверджує суддя Лідія Виноградова, сучасні «художниці» й арбітри сидять немов на порохових бочках, адже в будь-який момент керівництво FIG може їх прикро здивувати. Понад те, Безсонова і далі наполегливо тренується, щоб уперше в сезоні показати свою програму. Певні надії маємо на нову генерацію в особі Дарії Кушнерьової та Аліни Максименко. Остання нещодавно вдало виступила на міжнародній арені, виборовши бронзову медаль на етапі Гран-прі в чеському Брно. ■

ПОГЛЯД

Ірина ДЕРЮГІНА

Старший тренер збірної України з художньої гімнастики Перед Кубком у нас з'явилося чимало незапланованих робіт. По-перше, фінансовий бік турніру далеко не найкращий, тому доводиться шукати спонсорів. По-друге, зміна правил змусила нас більше часу проводити у спортзалі. Ми відпрацьовували виконання одних елементів, а за місяць до початку турніру отримуємо факс і дізнаємося, що потрібно переінакшувати програму. Та я не скаржитимуся: гімнастки зрештою опинилися в одинакових умовах, адже нововведення захопили зменацька всіх.

Наталія ГОДУНКО

Екс-лідерка збірної України з художньої гімнастики Я вже повідомила тренерів команди про завершення кар'єри — тепер уболіватиму за своїх колег. Звісно, зичу Ганні Безсоновій перемогу. Головне, щоб у 24-річному віці вона мала мотивацію займатися спортом. Щодо Аліни Максименко та Дарії Кушнерьової, то їхні виступи ще сирі й мають зіркові. Та у 16 років чимало сучасних гімнасток так по-дитячому не виглядають. Публіка ходить на художню гімнастику, щоб подивитися на вправи жінок, а не дітей. Сподіваюся, в наших усе попереду. Ім доведеться боротися не лише із суперницями, а й із суддями.

Операція «Гоголь-200»

АВТОРИ: Наталія Пєтринська, Олександра Киричук

Знайомий анфас із вусами і хитро примурженими очима протягом року визиратиме з усіх мистецьких шпарин

Знагоди 200-річчя письменника у світі й особливо в Україні та Росії підготовлено безпрецедентну кількість святкових заходів: лише в Москві 2009-го їх буде понад півтори тисячі. Відтак про ювілей почують навіть ті, хто досі плутає Гоголя з Гегелем і Гутлом. Проблема в тому, чи не перетвориться ювілей на чергову галочку, політичну спекуляцію або з'ясування стосунків. Симптоматично, що одна з найгучніших спільнотних подій – екранизація «Тараса Бульби»: повісті, відомої двома авторськими редакціями, проукраїнською та прососійською.

ГОГОЛЬВЕСТ

«Вплив Гоголя поза межами його часу й країни, і, перефразовуючи

Достоєвського, можна сказати, що з «Шинелі» вийшла плеяда письменників, поміж яких Кафка, Піранделло, Йонеско, Беккет, Пінтер та Воннегут», – анонсує чиказький Piven Theatre квітневу прем'єру вистави Disappearing Acts за «Носом» і «Шинеллю». Ці твори впевнено лідирують у Західній Європі та США: режисерів передусім приваблюють фантастичність навпіл з абсурдом і нині знову надактуальна соціальна сатира.

«Хоча дія цих історій і відбувається в столиці царської Росії, іхні персонажі зовсім не здаються далекими тим, хто стежить за щоденними новинами», – стверджує режисер Piven Theatre Стефан Федо. Водночас специфічна гоголівська образність особливо личить теа-

тральним колективам, що шукають нових можливостей втілення театрального досвіду.

Абсурдність і «похмура краса» повісті про Акакія Акакієвича Башмачкіна надихнули лондонський експериментальний театр Gecko на постановку, де в один казан потрапили трагікомедія, перформанс, німецьке кіно, пантоміма й пронизлива музика. Критики схарактеризували цю суміш «магічним продуктом, сповненим печалі та чорного гумору».

«Дивна історія майора Ковальова, плейбоя-держслужбовця, чий ніс ізник із обличчя і почав жити власним життям», стала хітом театру «Корпорація перформансу». Один із провідних ірландських колективів, відомий своїми нестандартними візуальними рішеннями, використав

НАВІГАТОР |

цю інсценізацію для випробування найрадикальніших театральних методів.

НА РІЗНИХ ПОЛЮСАХ

У сезоні 2009/10 одразу два світові мистецькі центри – бостонський Majestic Theatre та нью-йоркська Metropolitan Opera – представлять свої версії опери «Ніс» на музику Дмитра Шостаковича. Будучи діаметрально протилежними у трактуванні одного тексту, ці постановки засвідчують існування двох полюсів сучасного побутування гоголівської спадщини.

Режисерку з Бостона, росіянку за походженням Юлію Певзнер над усе хвилюють сусільні реалії, тому в спектаклі вона прагне максимально точно відтворити атмосферу постнаполеонівського Петербурга й декларує «відповіальність перед першоджерелом». Натомість південноафриканець Вільям Кентрідж із Metropolitan дрейфує від конкретики якнайдалі та якнайближче до філософських узагальнень щодо свободи особистості й насильства ієрархії.

«Ніс» Шостаковича ззвучатиме й на сцені Маріїнського театру в межах Музичного фестивалю до 200-річчя Гоголя. У програмі імпрези – прем'єра проекту «Гоголіада». Подібно до півкуль мозку, кожна частина проекту хоча й утворює один художній орган, та функції все ж має різні. Одноактні опера молодих авторів – «Тяжба» Світлани Нестерової, «Шпонька та його тітонька» Анастасії Беспалової та «Коляска» Вячеслава Кругліка – принаймні отримають повноцінні сценічні версії. Класика постане у напівконцертних шатах («Травнева ніч» Ніколая Рімского-Корсакова; «Сорочинський ярмарок» та «Одруження» Модеста Мусоргского), а «Мертві душі» Родіона Щедріна – просто в концертному варіанті.

ROSUKRENERGO

Teatralnimi варіаціями на гоголівські теми Україна рясніє і без свят. З «підверсток» сезону – опера «Страшна помста» Євгена Станковича на лібрето Юрія Ілленка. Її прем'єра в Національній опері запланована на кінець 2009-го. Композитор згадує, що у його вчителя Бо-

риса Лятошинського колись була ідея фікс поставити саме цю повість, тому річниця стане нагодою, нехай і заднім числом, здійснити мрію.

Столична українська драма прем'єру «Одруження» в перекладі Остапа Вишні та режисурі Валентина Козьменко-Делінде покаже 4 квітня. «Життя коротке, а Гоголь вічний», – не боїться банальностей художній керівник театру Богдан

руман із «Володаря перснів»), а зйомки відбуваються у старовинному італійському містечку Чівітаді-Баньореджо.

ПЛАНОВИЙ ВІДДІЛ

Певно, формула «вшанування 200-річчя Гоголя на офіційному рівні» потішила б і самого винуватця подій – Микола Васильович як ніхто інший підмічав бюрократичну запо-

падливість і показуху. Апофеозом апофігею в Росії, наприклад, стала презентація полотна «Узор» із подальшим аукціонним продажем полотна за 37 млн рублів. Її автор – художник-початківець Владімір Путін – по-прем'єрському благословив чиновників на продовження бенкету, давши старт місцевій «гоголіаді» за два місяці до початку вакханалії.

Наши функціонери теж гав не ловлять, формуючи довжелезні реєстри з «проведення святкових заходів», чим, як завжди, імітують ілюзію бурхливої діяльності. Перелік стандартний: урочистості за участю посадових осіб, покладання вінків, випуск ювілейної монети, семінари, читацькі конференції, конкурси дитячих малюнків. Коли йдеться про реконструкції об'єктів, пов'язаних із життям автора «Мертвих душ», старанно уникають розмов про дати.

Благословенний державою «Тиждень Гоголя в ЮНЕСКО» складається зі світової прем'єри (правильне формулювання – половина успіху) художньо-публіцистичного фільму «Гоголь. Загублений Рай» Ростислава Плахова-Модестова, виставки ілюстрацій до творів класика одного з найкращих українських графіків Сергія Якутовича та ретроспективи дотичних до теми стрічок. Дешево і сердито. Відзвітувала Й Національна академія наук: нарешті видруковано перший, другий і третій томи зібрання творів Гоголя українською мовою, а до кінця нинішнього року планується видати четвертий і п'ятий. Коли ж уся ця розкіш потрапить до книгарень? Вій його знає.

КРАСИВЕ І КОРИСНЕ

Злегка важити зручною оказією й для не заангажованих Мінкультом митців – гріх. Олег Скрипка з пе-

ПЕРСОНАЛЬНЕ

ревіреними на міцність етно-диско-вечорницями подався до Москви. 1 квітня, у день народження кумира, тамтешній клуб «Гоголь» здригався від звуків Le Grand Orchestra – утвореного з музикантів оркестру Збройних сил України і фольклорних формаций музичного проекту. На «второє» – екзотика від гурту «Чоботи з Бугая», майстер-клас із народних танців, горілка, сало, чорний хліб.

Святий для літературоцентричних осіб день Центр сучасного мистецтва «ДАХ» провів на батьківщині письменника – в селі Гоголеве Шишацького району Полтавської області. Відзначили виставою й виступом етно-хаус гурту «Даха-Браха». 11 квітня в «Альта-центрі» «ДАХівське» бачення Гоголя помножиться. Тут пролунає синтетичний концерт-перформанс «Україна без сарани», композиційне ядро якого становитимуть лазерні інсталяції та виступи Amorphous Androgynous (єдине живе втлення електронного студійного проекту The Future Sound of London), литовської фолькспівачки Аліси Орлової, «Дахи-Брахи» та SunSay – команди, заснованої колишнім вокалістом 5'Nizza Андрієм Запорожцем.

А традиційно весняний «ГогольFest» у «Мистецькому Арсеналі» перенесено на осінь. За попередньою інформацією, прийдуть близько 20 експериментальних театрів із різних країн, а візуальні проекти розташуються на території 5 тис. м². До того ж нинішнього року вітчизняна складова фестивалю мандруватиме світом. «У червні ми презентуємо «ГогольFest» у Москві та Санкт-Петербурзі, а в жовтні імпреза поїде до Парижа та Брюсселя», – уточнив чільник проекту Владислав Троїцький.

Він ніколи не приховував, що Гоголь для його fest'у – це не самочіль, а привід для запрошення вартих уваги колективів і мистецьких одиниць. Один із небагатьох українських брендів продовжує існувати незалежно від тих, хто ним користується, так само як самостійним життям дихає ніс колезького асесора Ковалюса. Головне, що цим брендом можна вдало замаскувати безліч речей – від кондитерської суміші «гоголь-моголь» до панк-гурту Євгена Гудзя Gogol Bordello. ■

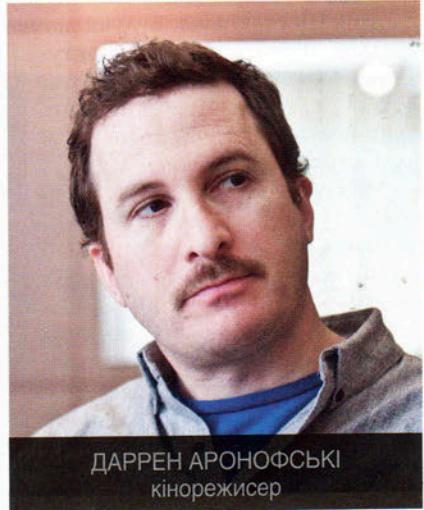
Герої нашого часу

Сьогодні поміж голлівудських режисерів найпопулярніше кіно про супергероїв, хоч би ким вони були: реальними особами чи вигадками з коміксів. Можна сказати, це сучасний тренд. Але він невдовзі зміниться. У нас завжди такі гойдалки – мода приходить і відходить, а потім знову повертається.

Та хоча «Рестлер» виявився значно більшим до голлівудської традиції, я не продумував такої стратегії спеціально. Насправді цього просто вимагала історія. Тільки-но ми розпочали роботу над фільмом, стало зрозуміло, що структура «героїчного» типу найліпша. Світ реслінгу унікальний саме для Голлівуду, тут ще ніколи не розповідали про таких людей.

Але викликом стала не рідкісна тема, а сам виконавець головної ролі. Міккі Рурк був «поганим хлопцем» щодня. Водночас він був і найкращим актором, із яким мені дотепер випадало працювати. Єдина проблема – змусити працювати самого Рурка. Щовечора він ходив на дискотеки, причому туди, де мав знайомого власника, щоб отримувати безплатну випивку. Телефоную до клубу й запитую: «Міккі там?» – «Так». – «Ви любите Міккі?» – «Так». – «Тоді налийте йому води й відправте додому». Повторюю – і так щовечора.

Озираючись у минуле, розумію, що мені притаманне циклічне мислення. «Пі» – стрічка про людську свідомість, «Реквієм за мрією» – про серце і тіло, «Фонтан» – про духовність як таку. Скажете, всі ці поняття не утворюють цілісної триади? Крім того, фільми створювалися єдиною згуртованою командою, зокрема, продюсером усіх стрічок був Ерік Вотсон, оператором – Метью Лібатік, композитором – Клінт Менселл. Ми ніби зростали всі разом. «Рестлер» означив зовсім інший період моого життя. Ця команда розпалася, я сам змінився. Натомість утворилася зовсім інша група, а з її появою виникло й нове бачення кіновиробництва. Нині ми подумуємо поповнити свій бійцівський клуб

ДАРРЕН АРОНОФСЬКІ
кінорежисер

фільмом про боксера з робочою назвою «Боєць». Схоже, з попередньою стрічкою вони утворять дилогію. А ось наступний запланований проект принципово відмінний від попередніх: «Лебедине озеро» в жанрі хорор. Але не в банальному розумінні жанру з ріками крові, відрізаними кінцівками й надміру жорстокими сценами. Я люблю класичний саспенс, побудований на тривожному очікуванні й передчуттях. Один із моїх вчителів казав: «Ти маєш змусити глядачів плакати, сміятися чи налякати їх до смерті. Цього достатньо, щоб бути режисером». Сподіваюся, мое «Лебедине озеро» буде справді страшним. Та поки що ми тільки працюємо над сценарієм – про остаточний вигляд говорити зарано. Як глядачеві мені подобається різне кіно. Я люблю мистецькі фільми – так зване незалежне кіно, європейські та японські стрічки, але і голлівудські блокбастери теж. Головне, щоб вони були гарно зроблені, з увагою до деталей. Щоб на екрані відбувалася своєрідна магія і, певна річ, була присутня якісна акторська гра. Думаю, мої смаки мало чим відрізняються від уподобань інших людей. Один із моїх улюблених режисерів – Престон Старджес. Обов'язково перегляньте його фільми «Леді Єва» (The Lady Eve) і «Подорожі Салівана» (Sullivan's Travels) – вони просто фантастичні.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
ДП Державне концертне агентство "Укртівра"*

літературно-музичний проект
**СТУСОВЕ
КОЛО**

учасники: **Дмитро СТУС**
Роман СЕМИСАЛ
Сестри ТЕЛЬНЮК
Леся ТЕЛЬНЮК
Гая ТЕЛЬНЮК

Олег ПУТЯТИН
Роман СУРЖА
Микола ТОМАСИШИН
Іван НЕБЕСНИЙ
Костянтин КОСТЕНКО

інформаційна
підтримка:

Український інформаційний

телеканал новин

інформаційна
підтримка:

організаційна
підтримка:

3 КВІТНЯ 19:00 ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Дніпропетровський академічний український музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка

4 КВІТНЯ 16:00 КІРОВОГРАД

Кіровоградський академічний український музично-драматичний театр імені Марка Кропивницького

5 КВІТНЯ 18:00 ЧЕРКАСИ

Черкаський обласний академічний музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка

8 КВІТНЯ 18:30 ВІННИЦЯ

Вінницький державний академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського

9 КВІТНЯ 19:00 ЛУЦЬК

Волинський обласний академічний музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка

10 КВІТНЯ 18:30 ЛЬВІВ

Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької

11 КВІТНЯ 19:00 РІВНЕ

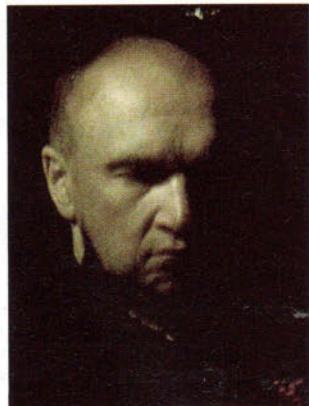
Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр

режисер літературно-музичного проекту: **Сергій ПРОСКУРНЯ**

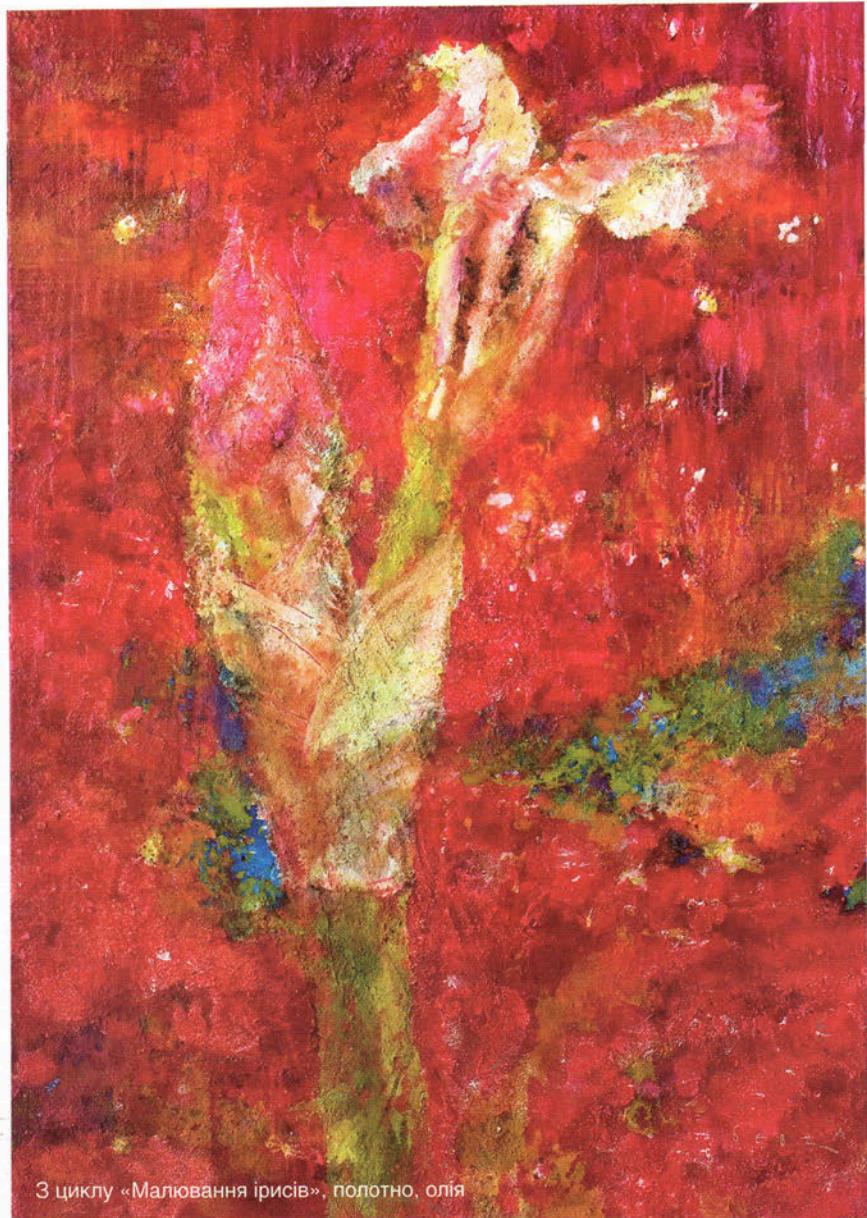
Без дзеркала

АВТОР: Мар'яна Прут

Принадність мистецької праці – у священній недоторканності. Що б не намалював художник, ризиковано твердити, ніби так не буває

ПЕТРО БЕВЗА
митець-гностик

За великим рахунком, пейзаж (предмет, фігуру) можна або зобразити детально, в стилі «як воно є», створивши віддзеркалення побаченого. Або, спираючись на натуру, оприлюднити своє відчуття наявного без додаткової портретної схожості. Живописець Петро Бевза обрав «третій шлях», поєднавши обидва фокуси. Він не пише полотен-дзеркал і не відбиває задзеркалля, він намагається передати сутність дійсності, споконвічність і метафізичність деталей ландшафту. Інакше кажучи, розкриває сенс речей, не називаючи їх справжніх імен. Тому Крим або Карпати, безкрай степ чи битий шлях у його баченні з конкретних географічних об'єктів перетворюються на узагальнені Сакральну Гору й Дорогу-Дао.

Хоча з погляду пересічного глядача все нормально – з кольорових плям і хитких ліній народжується дещо знайоме, те, що ми бачимо в житті. Та от тільки вільний відчайдушний живопис митеця ніби зішкрябує камуфляж буденних тіней та освітлення, чітких контурів і нудної реалістичності. Натомість являє предковічне й невмируше нутро, що починає проступати крізь серпанок напівтонів. І гора – ніби гора, та лише «обличчя» її має інші, раніше приховані, риси. Власне, так митець чинить із будь-яким породженням буття чи цивілізації – природними явищами, людськими постатями, біблійними образами. Бевза неканонічний. Його не цікавить сущє – важливі його витоки, генезис, причини. Він упевнений, що це можна пізнати будь-де. «Вічність у нас під ногами», – каже він. Так і малює. ■

Навіщо зайві постріли? Якщо є ціль!

Пряме влучення
в цільову аудиторію

Рекламна служба: (044) 207 44 85,
(067) 522 2240 e-mail: reklama@tv.1.com.ua

www.tv1.com.ua
www.fbc.net.ua

перший діловий
телевізійний канал

CD

Цейво гонорове

Між дебютним альбомом «Цейво» і свіжим «Гонором» етно-фанкового гурту «Пропала Грамота» відстань у два роки, що була щільно заповнена концертуванням і вдосконаленням обрисів власного музичного обличчя. «Подільський фундаменталізм» як самовизначення стилістики групи окреслює її особисту нішу в уже чималенькому реєстрі різноманітних етно-формацій та належність до так званої Подільської хвилі, лідерами якої є психodelічно-фольковий «Очеретяний кіт» і поп-роковий «TiK». Новий диск «грамотів» відчутно перевищує попередній за всіма параметрами. Тут присутні лише дві обробки народних пісень «Кармалюк» і «Приймак». Натомість є пісня-притча на текст Григорія Сковороди «Лежиш во гробі», самобутній вокал істинного фундаменталіста Павла Нечитайла, реміксі від Федора Хіврича («ГДР» і «Вовчі ягоди») та барабанщика групи Костя Бушинського, напрочуд віртуозна гра тромбоніста Олександра Чаркіна («Сонцев'юш»). Автор оформлення альбому — художник Олександр Гуцал на прізвисько Леонавт. У коробці з диском містяться кілька розроблених ним ексклюзивних наліпок — вони додатково уточнюють зміст «Гонору». Протягом березня «Пропала Грамота» на запрошення музиканта і промоутера Владіміра Вацлавека випробовувала міцність альбому в Чехії. Українська презентація очікується в квітні.

Олександр Євтушенко

Пропала Грамота. Гонор. — Taras Bulba Entertainment, 2009.

КІНО

Апокаліпсис сьогодні

Фільм «Знамення» — мультижанровий Франкенштейн, зліплений зі шматків сімейної драми, містики й фантастичного трилера. Підкріпивши цю нестравну суміш солідним бюджетом у \$50 млн і Ніколасом Кейджем у головній ролі, режисер Алекс Пройас («Я, робот») зрештою видає на-гора суто прокатний продукт середньої якості. Події у стрічці постійно завертають у глухий кут аналогічності, що повсякчас виринає і

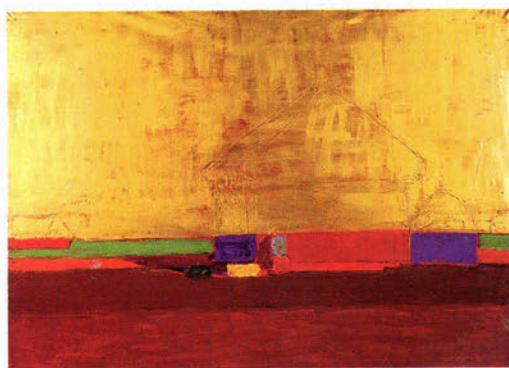
залишає по собі стійке відчуття: «не вірю». Хоча сюжет спочатку обнадіює: астрофізик знаходить разом із сином загадкове послання із цифр, сховане у шкільній «капсулі часу». Маючи високий IQ, чолов'яга невдовзі усвідомлює, що цифри з математичною точністю вказали дати найгучніших катастроф останніх 50 років, включаючи супутникові координати місцевостей. Останні показники «кассандровського» переліку

ВИСТАВКА

Концепція незмінна

Один із засновників «Живописного заповідника» Анатолій Криволап не терпить малого формату, тому його картини потребують особистого простору. Найкраще їм живеться в залах Національного художнього музею, де нині відкрита масштабну виставку художника «Структури».

Криволап — співець червоного: цей колір присутній майже в усіх його роботах. Іноді багряними відтінками покрите практично все полотно, іншим разом митець ними лише розставляє яскраві акценти. Але найчастіше червоний з'являється у творах художника як основа, проступаючи крізь шари інших фарб. Криволап так тонко відчуває колір, що легко може компонувати, наприклад, червоний із малиновим — поєднання, яке зробити високим мистецтвом під силу не кожному майстрі. Більшість експози-

ційних картин — абстракції, де коліори перетворилися на відчутні на дотик рельєфні масиви. Вони наче цеглини, з яких художник і вибудовує свої універсальні структури.

До 19 квітня

Національний художній музей
(Київ, вул. Грушевського, 6)

Ася Трошина

НАВІГАТОР |

КНИЖКА ВІД КНИГАРНІ «Є»

Нехай щастить

«Автомобільна прогулянка Україною: 70 маршрутів», окрім зазначененої в назві кількості напрямків, містить 24 план-схеми обласних центрів, 43 карти-схеми трас, 1000 кольорових ілюстрацій і по вінця наповнена практичними порадами: що дивитися, де поселитися і навіть чим пересуватися, якщо власне авто наразі тільки у планах. А ось чого сухі цифри не здатні передати, то це відчуття дбайливості, з якою укладено цей путівник: окрім набору таких потрібних у дорозі прикладних даних, автори книжки щедро додали історичних легенд і міфічних оповідок, без яких не обходить жодна озвучена гідом екскурсія, хоч би якими місцевостями ви мандрували. Текст у такий спосіб позбавлений довідникової сухості й набув особистісного колориту.

Якщо є сумніви щодо змісту, його якість зручно перевірити на маршрутах, які знаєш найкраще. Я обрала вектор «Бакальська коса — Чорноморське — Оленівка — Євпаторія — Саки». Перечитала — все правда.

Хіба іноді аж надміру поетично: «Прямуючи трасою далі на захід, минаємо Міжводне, де серед чагарів лоха сріблястого туляться намети і бази відпочинку». Хто проїздив улітку повз кримське селище Міжводне (а до того ж і затримався там), не дастъ по-

кривити душою: це лох сріблястий туляється до наметів, яких насправді значно більше, ніж згаданих кущоподібних дерев. Це застереження даю спеціально для буркотунів, які над усе цінують точність. Бо якщо відкинути ліричні інтонації, можна сказати, що тексти створювали доброзичливі педанти: де стан доріг пристойний, розповідають докладно; де ситуація, як на Поділлі, делікатно оминають прику тему.

Автомобільна прогулянка Україною. — К.: Балтія-Друк, 2009.

Вікторія Поліненко

У кінотеатрах України
з 26 березня

Наталія Петринська

ТЕАТР

Тарас плакав би

Тарас Шевченко, крім загальновизнаного таланту до віршування й малярства, мав гарний голос і хист до сцени: грав у аматорських виставах, режисував на засланні водевіл і написав кілька п'єс. Поставлений Юрієм Кочевенком «Назар Стодоля» — найвідоміша частина драматургічного доробку класика, хоча саме вона найменше задіяна на українській сцені. Ця романтична драма оповідає про високу любов, козацьку честь, зраду й пристрасті довкола цього. Багатий сотник Хома Кичатий обіцяв віддати доньку Галю за бідного, але славного козака Стодолю, який колись урятував йому життя. Молоді люблять одне одного. Однак згодом сотник передумав, бо захотів бачити зятем багатого старого полковника. На Святвечір він обманом влаштовує підставне сватання нібито від Назара, яке зриває несподіваний прихід парубка разом із колядниками. І поко-

тилося: сльози, благання, звинувачення, невдала втеча закоханих, шаблі, кров, запізніле каяття тощо.

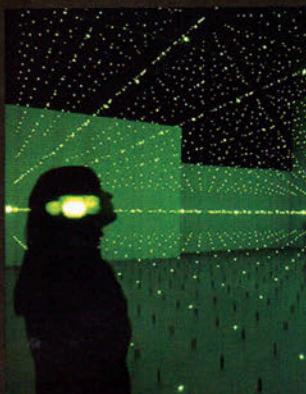
Попри мелодраматичну ноту, цілком реалістичний сюжет, відповідний часу

дії — кінцю XVII ст. Але жанром постановки обрано лицарську баладу. І тут слід забути про реалізм та насолоджуватися утопічною красою нашої козацької історії. Фантастичної краси і небутафорського багатства костюми герой (художник по костюмах — Катерина Корнійчук) «вписані» у вертепний образ світу. А мальовничі масові сцени під злегка трансову музику і бутафорський сніг майстерно створюють таємницу атмосферу різдвяних свят. Власне, цього достатньо для небуденного театрального враження. Решта — штучна гра акторів і незрозумілий фінал — перед її величністю Українською Міфотворчістю великого значення не має.

Національний драматичний театр імені Івана Франка (Київ, пл. Франка, 3)

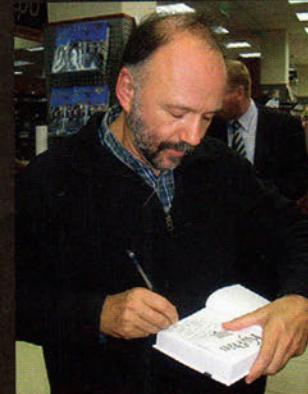
Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ЛІТЕРАТУРА

МІКС

НОВИЙ АРТ

ІНСТАЛЯЦІЯ Для пошукувів свого мистецького «я» Ервін Редл обрав царину мистецтва, позбавлену традиційних художніх атрибутив, — полотна, пейзажів, фарб. Нині володар Гран-прі всесвітнього форуму Ars Electronica вправляється переважно в світлових інсталяціях. Роботи австрійського майстра нематеріальні на дотик, проте відчутні для зору — проектуючи спрямоване світло в інтер'єри чи екстер'єри, Редл перетворює архітектурний простір на особистісно забарвлений до світу. Адже, як переконує автор, перебуваючи всередині інсталяції чи поруч із нею, кожен на власний розсуд інтерпретуватиме нову для себе реальність, і це змінюватиме його. У Львові художник прочитає лекцію на улюблена тему — «Думки про простір». І, оскільки він уже дав згоду взяти участь у Тижні актуального мистецтва, підбираємо місце для демонстрації чергового об'єкта.

8 квітня, 18.30

Музей історії релігії
(Львів, пл. Музейна, 1)

АРОМАТЕРАПІЯ

Одеський старпом Віктор Колосов — найкращий моряк поміж художників і художник поміж моряків. До галицької столиці завітає експозиція його позначеніх іронією живописних робіт. Виставку «Дійові особи» доповнить аромамедіа проект «Ніздря в ніздрю» — інсталяція з модними пащами.

3–19 квітня

Галерея «Зелена канапа»
(Львів, вул. Вірменська, 7)

ПРЕМ'ЄРИ

ФЕСТИВАЛЬ XIX Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону» відбудеться по-при всі пессимістичні прогнози. А отже, музика сучасних українських композиторів, яких уже наші нащадки будуть порівнювати з Моцартом, Сальєрі чи, як мінімум, братами Майбородами, зустрітиме за будь-якої погоди, упродовж усього дня і приймні в десяткові київських залів. На відкритті 3 квітня Національний симфонічний оркестр виконає твори Бартока, Станковича, Ляшенка, Юріної та Рунчака. Кількома годинами раніше прелюдію до імпрези розіграє «Київська камерата» Валерія Матюхіна. 4 квітня в консерваторії триватиме багатогодинний камерний концерт non-stop. А куратор Микола Бурнос протягом трьох днів поспіль (4, 5, 6 квітня) у Республіканському будинку кіно презентуватиме художні, документальні й анімаційні фільми з музигою вітчизняних авторів.

3–8 квітня, 11.00–19.00

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ПРО СКРИПКУ

Попри свій молодий вік, київський скрипаль Тарас Яропуд — музикант достатньо зрілий, щоб столична філармонія без зайвої перестраховки довірляла йому сольні концерти у Колонному залі ім. Лисенка. В тандемі з піаністкою Світланою Сміковською вони презентують ефектну програму з творів Баха, Моцарта, Бетховена, Паганіні та Сарасате.

9 квітня, 19.00

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ФАНТАСТИЧНО

ВИСТАВКА IV Весняний київський міжнародний книжковий ярмарок найбільше користі обієцті принести двом категоріям читачів: школярам і тим додорослим, які ще не втратили до питливості. Свою продукцію покажуть понад 300 українських і закордонних видавництв, які спеціалізуються переважно на дитячій, підручниковій і довідковій, художній та науковій літературі. З квітня розпочне свою роботу Асамблея фантастики «Портал», під час якої випаде нагода поспілкуватися з авторами безпосередньо. В Асамблії візьмуть участь Марина та Сергій Дяченки, письменницький тандем, який творить під псевдонімом Генрі Лайон Олді, Дмитрій Биков. У межах Форуму молодіжної та дитячої фантастики відбудуться зустрічі з літераторами та артистами; також будуть проведені вікторини для маленьких читачів і оголошенні переможці конкурсу «В світі фентезі».

2–5 квітня

Експоцентр «Спортивний»
(Київ, вул. Фізкультури, 1)

НА ГОЛОС

Літературно-музичний вечір зустрічли письменниці Вікторії Черняхівської та гурту «Наголос на Голос», який вправляється в жанрі співаної поезії, перетвориться на акустичний перформанс. Гарантовано: жива музика, презентація дебютної збірки віршів «Я, ти, він, вона», шире спілкування з публікою й загальна лірична атмосфера.

8 квітня, 19.00

Книгарня «Є» (Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 31)

МАТИНКА ЕВОРА

ГАСТРОПЛІ В одному з радянських мультфільмів персонажі приблизно тих самих земель, звідки родом наша герояня, весело співали: «Є зарядка для хвоста і для хобота зарядка». Мистецтво Сезарії Евори, співачки з Кабо-Верде (колишні острови Зеленого Мису), європейська преса називає «гімнастикою для душі». Велика, мудра, сумна та чорна як ніч, жінка на знак солідарності з африканськими дітьми скрізьходить босоніж. На гонорарі від своїх виступів годує півкрайні, населення якої дорівнює нашій Шепетівці. Свої довгі й жалісні балади Евора співає на кабоверденсько-кроельському діалекті. Акомпанують їй кілька гітар, скрипка, кларнет і акордеон. Симбіоз цілком достатній, щоб програма «Океан кохання» від США до України викликала однаковий щем і ностальгію за чимось рідним, як стара добра Дженуарі з серіалу «Рабиня Ізаура».

4 квітня, 19.00

Національний палац «Україна»
(Київ, вул. В. Васильківська, 103)

КЛАС МАЙСТРА

Альт-саксофоніста й композитора Алексея Козлова у Києві люблять, бажають, чекають і, на щастя, з регулярністю отримують. Цього разу джазовий гурт проведе «Майстер-клас» (так називається його нова програма) з одним із колективів власного виробництва — тріо Ars Nova, де грають піаніст Дмитрій Ілутдин і бас-гітарист Євгеній Шариков.

4 квітня, 19.00

Будинок офіцерів
(Київ, вул. Грушевського, 30/1)

НАВІГАТОР

ФЕСТИВАЛЬ

КІНО

РОК

НА БАРИКАДИ!

ПРОЕКТ Розлогу програму III Міжнародного фестивалю «Харківська барикада» вдалося заархівувати доволі компактно за рахунок використання кількох харківських майданчиків. У перший день імпрези письменники Юрко Винничук, Олесь Ульяненко, Світлана Поваляєва, Таня Малірчук, Сергій Жадан, Галина Крук, Настя Манцевич, Ян Капелла завітають до університетської братії (14.00). Також 3 квітня вечір «Нової поезії» (20.30) прийматиме театр «Публіцист», зі сцени якого звучатимуть тексти молодих віршувальників. Наступного дня черга діде до «Прощання слов'янки» (15.00) – у залах Будинку архітектора лунатимуть поетичні екзерсиси білоруською, польською, російською та українською мовами.

3–4 квітня

Харківський національний університет ім. В. Каразіна (Харків, Майдан Свободи, 4) Будинок архітектора (Харків, вул. Дарвіна, 9) Театр «Публіцист» (Харків, пров. Червонопрапорний, 8)

КОЛО СТУСА

Літературно-музичний проект «Стусове Коло» знову мандрує обласними центрами України. Літературознавець Дмитро Стус, дует «Сестри Тельняк», актор Роман Семисал і режисер Сергій Прокурня вийдуть на академічні сцени театрів Дніпропетровська, Кіровограда, Черкас, Вінниці, Луцька й завершать своє вішанування пам'яті поета у Львові.

10 квітня, 18.30

Teatr im. M. Заньковецької (Львів, вул. Лесі Українки, 1)

ДЕБЮТИ

ІМПРЕЗА Ще одна можливість заявити про себе з'явилася у вітчизняних режисерів-початківців завдяки фестивалю українського короткометражного кіно «Дивосвіт». Мистецька агенція «Артвертеп» і творчий портал Anti-gorod.com закликають до участі авторів, а також студій, які мають власні завершені роботи тривалістю не більше п'ятнадцяти хвилин, не містять закликів до насильства та не ображають релігійних почуттів. За толерантність і творчу енергію митці натомість мають шанс здобути визнання широкої публіки. Організатори попереджають: на відбірковому етапі перевагу нададуть роботам «із осмисленим сюжетом». Програма фестивалю також включає анимацію та відеокліпи, а вже заявлені витвори вражают розмаїттям жанрів: містичний трилер, комедія, «поезія в кінематографі». Переможців визначатиме, зокрема, й глядацьке голосування.

5 квітня, 17.00

Палац дітей та юнацтва (Дніпропетровськ, Набережна Перемоги, 5)

ПРОТИСТОЯННЯ

Фільм «Клас» французького режисера-документаліста Лорана Канте, що здобув топік «Золоту пальмову гілку» Каннського фестивалю і цюгорічного «Оскара», розповідає про складні взаємини французького вчителя та мультиетнічних учнів ліцею – мешканців паризького району бідності. Стрічку знято в напівдокументальній манері без жодного професійного актора.

У кінотеатрах України

3 квітня

АЛЬТЕРНАТИВА

МЕТАЛ Попри те, що рівненський рок-гурт Merva впевнено вибрався з андеграунду на сцени столичних клубів, у музикантів і досі не було повноцінної студійної платівки (своєрідний рокерський рекорд – шість невиданих альбомів). Презентація давно очікуваного повноформатного релізу, в який, зокрема, ввійшли хітові треки «Кохай Івана» та «Куплю гранату», відбудеться на спільному концерті важкої альтернативи. Виступ київської команди Chorus:failed – ще один дебютний сюрприз цього дійства, щоправда, не студійний, а концертний. Формація Cthulhu Rise – теж молода, але не «зелена», бо зюрана з музикантів зі стажем, які міксують прогресивний рок, альтернативу, трешметал, блек і металкор. А експерименти білоруських металістів Ikona торкаються не лише музичних стилів, а й постійного складу гурту: хлоці представляють нових вокаліста і гітариста.

3 квітня, 19.00

Клуб «Бінго» (Київ, пр-т Перемоги, 112)

ІЗ МІСЯЦЯ

Тур «Пікніка» підтверджує оманливість назви гурту: музиканти працюють більше, ніж відпочивають. І хоча ядро програми «Полонію» складають старі хіти, обрані фанами колективу на іхньому сайті, концерт не обійтеться без свіжих композицій. Ветерани готичної сцени презентують пісні зі збірки «Железные манtry», що невдовзі з'явиться в крамницях.

4 квітня, 19.00

ЦКМ НАУ (Київ, просп. Космонавта Комарова, 1)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

ТВОРЧИЙ ВЕЧІР

Зустріч із письменницею, публіцисткою і філософом Оксаною Забужко. **3 квітня, 19.00.** Палац дітей та юнацтва (Дніпропетровськ, Набережна Перемоги, 5)

МУЗИКА ЙОГАННА СЕБАСТЬЯНА БАХА

Бранденбурзькі концерти №1, 2, 3 у виконанні Ансамблю класичної музики ім. Б. Лятошинського. **4 квітня, 19.30.** Будинок органної та камерної музики (Київ, вул. В. Васильківська, 77)

«ДИВАЦТВА НА ВОДІ»

Відкриття фестивалю «Французька весна-2009» – вулична вистава театральної компанії Illostopie.

4 квітня, 19.30. Київ, Гідропарк, молодіжний пляж за Венеціанським мостиком

«ВІДОМИЙ, НЕВІДОМИЙ ІВАСЮК»

Твори композитора у виконанні піаністки Етелли Чуприк, камерного оркестру Perpetuum Mobile та біг-банду Національної музичної академії.

4 квітня, 18.00. Обласна філармонія (Львів, вул. Чайковського, 7)

«МІСЦЕ ПРИСУТНОСТІ»

Живописний проект Ганни Гідори – художниці, яка мисливе екологічними категоріями.

4–16 квітня. Галерея «Боттега» (Київ, вул. Михайлівська, 226)

«МАЗЕПА-ФЕСТ»

Відбірковий тур на фестиваль за участі гуртів «Анімато», «Сезон отпусков», «Це міцне».

5 квітня, 16.00. Арт-кафе «Агата» (Харків, вул. Революції, 11)

UNRELIZ MUSIC AWARDS

Нагородження найкращих житомирських гуртів за підсумками 2008 року та виступ київських панків «Абздольц».

8 квітня, 20.00. РК «Фок» (Житомир, вул. Кибальчича, 9)

КАВІНЕТНИЙ ФОРМАТ

Літературний вечір одного з найбільш контроверсійних українських письменників – Степана Процюка.

8 квітня, 18.00. Кав'ярня-книгарня «Кабінет» (Львів, вул. Винниченка, 12)

«РОКТУС»

Збірна команда рокерів різних стилістичних уподобань: Poison Bar i Outer Space (сайкобілі), DaGest (альтернатива), «Нема Питань» (панк-рок).

9 квітня, 19.00. Арт-кафе «Філін» (Київ, Куренівський пров., 19/5)

НАШ ТИЖДЕНЬ

СМЕРТЕЛЬНИЙ ПЕРЕХІД

Є один пішохідний перехід, яким я волію не користуватись. Але — доводиться. Щоразу думаю про те, чи перейдуть по ньому хоч один раз ті, хто відповідає за безпеку руху водіїв і пішоходів, ті, хто проектував і обслуговує кільцеву дорогу навколо Києва, бо на ній по 4 смуги в кожен бік і пішохідний перехід без світлофора. Немісцевий водій і подумати не може, що хтось тут переходить, тобто перебігає, дорогу. До речі, біля переходу немає поминальних квітів — їх знімають одразу, щойно вони там з'являються. Можна було б збожеволіти, дізнавшись про реальну кількість загиблих тут колишніх учасників дорожнього руху. ■

**РОМАН
КАБАЧІЙ**

«НЕЗРУЧНІ» ПРОФЕСІЇ

Нещодавно зустрічався зі своєю колишньою ученицею. Попліткували, позгадували шкільні будні. Вона хоч і пам'ятає, як мене побатькові, звертається на «ти». Уявити, що я міг би й далі «гарувати» вчителем у школі, не можу. І не тому, що робота відповідальна, психологічно важка і призводить до специфічних «професійних» хвороб. У буріміннях 1990-х держава до школи ставилася за правилом «на тобі Боже...» Було загублено принцип зміни поколінь, і виросло покоління дітей, у котрих вчителі змінювалися як рукавички, у яких уявлення про предмет асоціюється з п'ятьма-шістьма «спробами». Вчительська праця, незважаючи на її вимушене пристосуванство до «подарунків» і «репетиторства» — невдачна. Проте не єдина така в Україні. ■

**ТАНЯ
ОВЧАР**

МУЗЕЙ ЛЮДЕЙ На столичній Московській площі, де й так постійні затори, одного ранку зупинилися з десяток тролейбусів. Вони стояли рядочком уздовж вузької дороги і чекали невідомо чого. Деякі пасажири, котрі, во-чевидь, нікуди не поспішали, сиділи в салонах. Водії поводилися по-різному — деято спав на кермі, хтось читав, а хтось виходив на вулицю покурити. Тут-таки були й кондукторки — одна з них сиділа з пляшкою джин-тоніку в руці й курила безпосередньо в салоні. Здавалося, що всі вони експонати за музейними вітринами, повз які ми повільно їдемо у своїх оглядових вагончиках. ■

**ІННА
ЗАВГОРОДНЯ**

**ВАСИЛЬ
ВАСЮТИН**

БІЙ З ТІННЮ «Міліція затримала в Києві кримінального авторитета «Льору Сумського» — гучними заголовками такого штибу ряснів два тижні тому інтернет. Можна було б тільки порадіти за успіхи наших правоохоронців, якби не відчуття дежаву. Адже рапортували про успішне затримання «злодія в законі», в миру — Сергія Лисенка, і торік у вересні — під час святкування дня народження в Ялті, і в лютому — на столичному «сходняку». Але вже після п'яти діб перебування в буцегарні найавторитетніший із вітчизняних авторитетів опинявся на волі. Останній випадок не став винятком — за три дні його відпустили додому на Сумщину під підписку про невиїзд. Вочевидь, міліціонери є фанатами спортивної риболовлі, коли спійману здобич відпускають одразу після зарахування призових балів. ■

**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

**БОГДАН
БУТКЕВИЧ**

ЦІНА ОБ'ЄДНАННЯ На дніх передивився свій найулюбленіший фільм — «Хоробре серце» з Мелом Гібсоном як режисером та виконавцем головної ролі. Він розповідає про життя та боротьбу шотландського національного героя Ульяма Уолеса проти англійських загарбників. У фільмі є епізод, коли шотландські дворяні посвячують у лицарі колишнього фермера за перемогу над регулярними з'єднаннями англійців. Не перестаючи при цьому сваритися за привілеї та землі. Споглядаючи все це неподобство, Уолес кричить їм: «Ми перемогли англійців, але вони ще повернуться. Невже навіть перед втратою свого життя ви не можете об'єднатися?» Шотландці змогли — хоч за це заплатили життям героя. Чи зможуть українці?.. ■

щочетверга

21:40

ТАК Я ДУМАЮ

з **Анною Безулик**

5

Перший · Український · Інформаційний

Ліцензія НР з питань телебачення та радіомовлення НР № 0405-м від 01.12.2003 р.

www.5.ua

Так ТРИМАТИ

З послідовні номери без контрактів
Безкоштовне спілкування в мережі МТС

Розвивайте власну справу з пакетом Приватний Підприємець

www.mts.com.ua

Центр обслуговування абонентів: 8 044 240 00 00

платно з міських, мобільних телефонів по Україні
відповідно до діючих тарифів, цілодобово

ЗАТ «УМЗ», м. Київ, вул. Лейпцизька, 15

